

รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์
ผลกระทบจากอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวอาชีพและเศรษฐกิจ
ของประชาชนในจังหวัดสงขลา

เสนอต่อ

สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ
กระทรวงศึกษาธิการ

นายปก แก้วกาญจน์
นายสมพร ชุมทอง

สถาบันทักษิณคดีศึกษา
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

2532

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่องผลกระทบของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวต่ออาชีพและ
เศรษฐกิจของประชาชนในจังหวัดสงขลา มีวัตถุประสงค์เพื่อต้องการศึกษาเกี่ยวกับ
กิจกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการท่องเที่ยว และผลกระทบต่อการใช้งาน การจ้าง
งาน การมีรายได้ และโครงสร้างทางอาชีพของประชาชน รวมทั้งมาตรฐานการ
ครองชีพของประชากรอาชีพเกี่ยวกับการท่องเที่ยว และไม่ได้มีอาชีพเกี่ยวกับการ
ท่องเที่ยว ซึ่งอาศัยอยู่ในแหล่งท่องเที่ยวในเมืองหาดใหญ่และแหล่งท่องเที่ยวนอกเมือง
ในจังหวัดสงขลา

วิธีการศึกษาวิจัยนั้น ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการทางสังคมศาสตร์ ประชากรที่ใช้ใน
การศึกษา คือประชากรที่อาศัยอยู่ในแหล่งท่องเที่ยวในเขตเทศบาลเมืองหาดใหญ่
ตำบลเกาะยอ อำเภอเมืองสงขลา บ้านคูซูด อำเภอสิงหนคร บ้านสะกอม อำเภอจะนะ
และบ้านสะกอม อำเภอเทพา โดยศึกษาจากกลุ่มตัวอย่าง 4 กลุ่ม คือกลุ่มเจ้าของธุรกิจ
การท่องเที่ยว กลุ่มพนักงานเจ้าหน้าที่ กลุ่มผู้ประกอบการอิสระเกี่ยวกับการท่องเที่ยว
และกลุ่มข้าราชการและผู้มีอาชีพไม่เกี่ยวกับการท่องเที่ยว จำนวน 202 คน และ
เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล คือแบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ การสังเกตและ
แบบบันทึกเสียง

ผลจากการศึกษาวิจัยพบว่า :-

1. อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวเป็นตลาดแรงงานของกลุ่มคนที่มีอายุ
ระหว่าง 25-35 ปี มากที่สุด ถัดมาเป็นกลุ่มที่มีอายุตั้งแต่ 16-25 ปี
2. อุตสาหกรรมการท่องเที่ยว เป็นตลาดแรงงานของผู้จบการศึกษานอก
ระดับ แต่ผู้ประกอบการเกี่ยวกับการท่องเที่ยวมากที่สุด คือผู้จบการศึกษาด้าน
อาชีวศึกษา สาขาต่าง ๆ

3. สถานภาพสมรสของผู้ประกอบอาชีพการท่องเที่ยวส่วนใหญ่ ยังเป็นโสด
4. อาชีพเดิมหรืออาชีพของบิดามารดาของผู้ประกอบอาชีพเกี่ยวกับการท่องเที่ยวส่วนใหญ่ เป็นอาชีพทางด้านเกษตรกรรม คือนำนา ทำสวนและประมง
5. ธุรกิจการท่องเที่ยวที่มีการจ้างงานมากที่สุด คือธุรกิจโรงแรมและที่พัก
6. ธุรกิจการท่องเที่ยวที่ใช้เงินรายรับเพื่อการจ้างงานในอัตราส่วนที่มากที่สุด คือธุรกิจบันเทิง เรืองรมย์
7. ผู้ประกอบอาชีพเกี่ยวกับการท่องเที่ยวประเภทลูกจ้าง มีรายได้โดยเฉลี่ยเดือนละ 2,494 บาท และรายได้ส่วนใหญ่อยู่ระหว่าง 1,500-2,100 บาท
8. ผู้ประกอบอาชีพอิสระเกี่ยวกับการท่องเที่ยว มีรายได้โดยเฉลี่ยประมาณเดือนละ 3,000 บาท และส่วนใหญ่จะมีรายได้ประมาณเดือนละ 3,000 บาท
9. ผู้ประกอบอาชีพเกี่ยวกับการท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีความคิดที่จะเปลี่ยนอาชีพ ยกเว้นผู้ประกอบการท่องเที่ยว
10. มาตรฐานการครองชีพของผู้ที่อาศัยอยู่ในแหล่งท่องเที่ยว
 - 10.1 มาตรฐานการครองชีพของผู้ประกอบอาชีพเกี่ยวกับการท่องเที่ยวโดยทั่วไป ประมาณร้อยละ 52 มีมาตรฐานการครองชีพตั้งแต่ระดับปานกลางไปถึงดีมาก และประมาณร้อยละ 48 มีมาตรฐานการครองชีพและค่อนข้างต่ำ
 - 10.2 มาตรฐานการครองชีพของผู้ประกอบอาชีพอิสระเกี่ยวกับการท่องเที่ยว ประมาณร้อยละ 5 มีมาตรฐานการครองชีพตั้งแต่ระดับปานกลางขึ้นไป และประมาณร้อยละ 46 มีมาตรฐานการครองชีพต่ำและค่อนข้างต่ำ
 - 10.3 มาตรฐานการครองชีพของผู้ประกอบธุรกิจเกี่ยวกับการท่องเที่ยว และกลุ่มข้าราชการรวมทั้งผู้มีอาชีพไม่เกี่ยวกับการท่องเที่ยว ที่อาศัยอยู่ในแหล่งท่องเที่ยว มีมาตรฐานการครองชีพอยู่ในระดับค่อนข้างดีไปถึงระดับดีมาก

11. ตัวแปรของรายได้และมาตรฐานการครองชีพของผู้ประกอบอาชีพ
เกี่ยวกับการท่องเที่ยวที่สำคัญคือ การศึกษาและพื้นที่ประกอบอาชีพระหว่างแหล่ง
ท่องเที่ยวในเมือง และแหล่งท่องเที่ยวนอกเมืองที่มีนักท่องเที่ยวน้อย

12. ปัญหาอุปสรรคที่สำคัญคือ ความไม่ปลอดภัย ความไม่สะดวกในการ
เดินทาง มีจุดตรวจและตำรวจวิศุกิจโดยวัฒนธรรมไทย สินค้าอขายคุณภาพและราคาไม่
มาตรฐาน ผู้ประกอบธุรกิจการท่องเที่ยวขาดความร่วมมือซึ่งกันและกัน ภาษาที่ใช้
สื่อสารและรัฐไม่ส่งเสริมอย่างต่อเนื่องและจริงจัง

คำนำ

อุตสาหกรรมการท่องเที่ยว เป็นอุตสาหกรรมหนึ่งที่รัฐบาลประเทศต่าง ๆ กำลังสนใจให้ความสำคัญ สนับสนุนและส่งเสริมกันอย่างกว้างขวางจริงจัง เพราะเป็นอุตสาหกรรมที่รัฐลงทุนน้อย แต่ให้ผลตอบแทนทางเศรษฐกิจสูงกว่าอุตสาหกรรมอื่น ๆ ที่มีการลงทุนเท่ากัน ค่ายเหตุที่ประเทศไทยเป็นประเทศที่ร่ำรวยด้วยทรัพยากรการท่องเที่ยว การลงทุนในอุตสาหกรรมประเภทนี้ จะช่วยลดต้นทุนในการผลิตได้มาก เพราะเรามีปัจจัยการผลิตส่วนใหญ่อยู่แล้ว ไม่ต้องมีการนำเข้าปัจจัยการผลิตจากต่างประเทศ เป็นการช่วยประหยัดเงินตราต่างประเทศได้มาก ขณะเดียวกันก็ยังช่วยดูดซับเงินตราต่างประเทศมาช่วยแก้ปัญหาดุลการค้าได้อีกมาก เหตุผลที่สำคัญที่สุดก็คือ อุตสาหกรรมท่องเที่ยว ส่งผลให้เกิดการสร้างงาน การจ้างงาน การมีรายได้ การกระจายรายได้ การหมุนเวียนของเงินตรา ช่วยแก้ปัญหาการว่างงานของผู้จบการศึกษาระดับต่าง ๆ ช่วยแก้ปัญหาแรงงานสูงเปล้าของผู้ที่อยู่ในวัยทำงาน และช่วยเพิ่มรายได้ให้แก่ครอบครัว เพราะมีสมาชิกได้ทำงานเพิ่มขึ้น หรือมีรายได้เสริมเพิ่มขึ้น ค่ายเหตุนี้รัฐบาลจึงได้บรรจุอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวไว้ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ โดยเฉพาะฉบับที่ 8 และฉบับที่ 6 และถือเป็นนโยบายของรัฐบาลที่จะต้องปฏิบัติให้บังเกิดผล

แต่อย่างไรก็ตาม ท่ามกลางผลกระทบในทางบวกนั้น ย่อมมีผลกระทบในทางลบและปัญหาอุปสรรคมากมาย ดังปรากฏจากผลของการวิจัยนี้ เพื่อขจัดปัญหาอุปสรรคและป้องกันผลกระทบในทางลบที่จะเกิดแก่ท้องถิ่น วัฒนธรรมอันดีงามของชาติ และสภาพทางนิเวศน์วิทยา ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะของผู้เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว และคณะผู้วิจัย คงจะให้ประโยชน์พอสมควร

งานศึกษาวิจัยครั้งนี้ สำเร็จลงได้ด้วยการสนับสนุนทางการเงินจาก
สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ และหากท่านศาสตราจารย์สุวิวงศ์
พงศ์ไพบูลย์ ไม่ช่วยติถึงและชี้แนะแล้ว อาจจะทำให้ผู้วิจัยทำงานหลงทางได้ คณะผู้วิจัย
จึงขอขอบพระคุณทุกท่านเป็นอย่างสูง ที่ได้มีส่วนช่วยเหลือให้งานวิจัยนี้สำเร็จลงได้
นับตั้งแต่ผู้ใหญ่คุณหนู่น ผู้ให้คำปรึกษา ซอกคิด ผู้ให้ข้อมูล จนกระทั่งผู้พิมพ์ต้นฉบับ
และฉบับสมบูรณ์

ปก แก้วกาญจน์

สารบัญ

	หน้า
บทที่ 1 บทนำ	
1.1 ภูมิหลัง	1
1.1.1 ภูมิหลังทางประวัติศาสตร์และภูมิศาสตร์ของ จังหวัดสงขลา	1
1.1.2 สภาพปัจจุบันของจังหวัดสงขลา	2
1.1.3 ที่มาของปัญหาที่ทำการวิจัย	3
1.2 ความมุ่งหมายของการศึกษาวิจัย	3
1.3 ขอบเขตของการศึกษาวิจัย	4
1.3.1 ขอบเขตพื้นที่ทำการศึกษา	4
1.3.2 ช่วงเวลาของการศึกษา	4
1.3.3 ขอบเขตเนื้อหาทำการศึกษา	4
1.4 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	5
1.5 ขั้ดกลางเบื้องต้น	5
1.6 สมมุติฐานของการศึกษาวิจัย	6
1.7 นิยามศัพท์เฉพาะ	7
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	10
2.1 ความหมายของอุตสาหกรรม	10
2.2 ประเภทของอุตสาหกรรม	12
2.3 ความหมายของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว	13

2.4	ความหมายของการท่องเที่ยว	13
2.5	ประเภทของการท่องเที่ยว	16
2.6	ความสำคัญของอุตสาหกรรม	17
2.7	พัฒนาการของการส่งเสริมการท่องเที่ยวในประเทศไทย	20
2.8	นโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยวตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 6	24
2.9	ทรัพยากรการท่องเที่ยวของจังหวัดสงขลา	29
2.10	ธุรกิจการท่องเที่ยว	37
2.10.1	ธุรกิจโรงแรมและที่พัก	37
2.10.2	ธุรกิจร้านอาหารและภัตตาคาร	39
2.10.3	ธุรกิจนำเที่ยวและการคมนาคม	39
2.10.4	ธุรกิจบันเทิงเริงรมย์	40
2.10.5	ธุรกิจจำหน่ายสินค้าพื้นเมืองและของที่ระลึก	41
2.11	อาชีพที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวและไม่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว	42
2.11.1	อาชีพที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว	42
2.11.2	อาชีพที่ไม่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว	42
2.12	งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	43
2.12.1	ผลกระทบทางคานเศรษฐกิจของอุตสาหกรรมท่องเที่ยวในประเทศไทย	43
2.12.2	ผลกระทบของการท่องเที่ยวต่อประชาชน	45
2.12.3	ผลกระทบของการท่องเที่ยวต่อสังคมและวัฒนธรรม	46

	หน้า
บทที่ 3 วิธีดำเนินการศึกษาวิจัย	47
3.1 กรอบแนวคิดเรื่องผลกระทบของอุตสาหกรรม การท่องเที่ยว	47
3.2 ทฤษฎีที่ใช้เป็นแนวในการศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูล	48
3.2.1 ทฤษฎีความจำเริญทางเศรษฐกิจ	49
3.2.2 ทฤษฎีการพัฒนาเศรษฐกิจ	49
3.3 ทฤษฎีและหลักการทางวัฒนธรรมที่ใช้เป็นหลักและเป็นแนว ในการอภิปรายผล	51
3.3.1 ทฤษฎีวิวัฒนาการกับสังคมและวัฒนธรรม	51
3.3.2 ทฤษฎีการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรม	51
3.3.3 แนวคิดความขัดแย้งทางวัฒนธรรม	53
3.4 วิธีศึกษาวิจัย	54
3.4.1 ประชากร	54
3.4.2 กลุ่มตัวอย่าง	55
3.4.3 เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล	55
3.4.4 ลักษณะแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์	56
3.4.5 การรวบรวมข้อมูล	56
3.4.6 การจัดทำข้อมูล	57
3.4.7 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	58
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	60
4.1 การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	60
4.1.1 ข้อมูลส่วนตัวของผู้ประกอบอาชีพเกี่ยวกับ การท่องเที่ยว	60

4.1.2	ข้อมูลเกี่ยวกับผลกระทบของธุรกิจการท่องเที่ยว ต่อการจ้างงาน	60
4.1.3	ข้อมูลเกี่ยวกับรายได้ของผู้ประกอบอาชีพ เกี่ยวกับการท่องเที่ยว	60
4.1.4	ข้อมูลเกี่ยวกับรายได้ของผู้ประกอบอาชีพ เกี่ยวกับการท่องเที่ยวโดยแยกตามตัวแปร	60
4.1.5	ข้อมูลเกี่ยวกับรายได้ของผู้ประกอบอาชีพอิสระ เกี่ยวกับการท่องเที่ยว	61
4.1.6	ข้อมูลเกี่ยวกับมาตรฐานการครองชีพ ของผู้ประกอบอาชีพอิสระ	61
4.1.7	ข้อมูลเกี่ยวกับมาตรฐานการครองชีพ ของผู้ประกอบอาชีพเกี่ยวกับการท่องเที่ยว โดยแยกตัวแปร ของอายุและพื้นที่ แหล่งท่องเที่ยว	61
4.1.8	ข้อมูลเกี่ยวกับมาตรฐานการครองชีพของผู้ประกอบ ธุรกิจการท่องเที่ยว	61
4.1.9	ข้อมูลเกี่ยวกับมาตรฐานการครองชีพของกลุ่มประชากร และผู้มีอาชีพที่ไม่เกี่ยวกับการท่องเที่ยว ...	61
4.1.10	ข้อมูลความคิดเห็นเกี่ยวกับผลกระทบของอุตสาหกรรม การท่องเที่ยว ปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะ ...	61

4.2	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	61
4.2.1	ผลการวิเคราะห์ข้อมูลส่วนตัวของผู้ประกอบอาชีพ เกี่ยวกับการท่องเที่ยว	61
4.2.2	ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับผลกระทบของธุรกิจ การท่องเที่ยวต่อการจ้างงาน	66
4.2.3	ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับผลกระทบของธุรกิจ การท่องเที่ยวต่อการมีรายได้ของผู้ประกอบอาชีพ เกี่ยวกับการท่องเที่ยว	70
4.2.4	ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตัวแปรที่ส่งผลกระทบต่อการมี รายได้ของผู้ประกอบอาชีพเกี่ยวกับการท่องเที่ยว ..	71
4.2.5	ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับรายได้ของผู้ประกอบ อาชีพอิสระเกี่ยวกับการท่องเที่ยว	72
4.2.6	ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับมาตรฐานการครองชีพ ของผู้ประกอบอาชีพอิสระเกี่ยวกับการท่องเที่ยว ...	73
4.2.7	ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับมาตรฐานการครองชีพ ของผู้ประกอบอาชีพเกี่ยวกับการท่องเที่ยว	74
4.2.8	ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับมาตรฐานการครองชีพ ของผู้ประกอบธุรกิจการท่องเที่ยว	76
4.2.9	ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับมาตรฐานการครองชีพ ของกลุ่มข้าราชการและผู้มีอาชีพที่ไม่เกี่ยวกับ การท่องเที่ยว	77
4.2.10	ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นเกี่ยวกับผลกระทบ ของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว ปัญหาอุปสรรคและ ข้อเสนอแนะ	78

	หน้า
บทที่ 5 สรุปผล อภิปรายผลและขอเสนอแนะ	83
5.1 ความมุ่งหมายของการศึกษาวิจัย	83
5.2 ขอบเขตของการศึกษาวิจัย	83
5.3 วิธีดำเนินการศึกษาวิจัย	84
5.4 สรุปผลการวิจัย	85
5.5 อภิปรายผลและขอเสนอแนะ	
5.5.1 อภิปรายผล	92
5.5.2 ขอเสนอแนะ	96
บรรณานุกรม	98
ภาคผนวก	100

บัญชีตาราง

ตาราง		หน้า
1	จำแนกกลุ่มอายุของผู้ประกอบอาชีพการทอเงี้ยว	62
2	จำแนกระดับการศึกษาของผู้ประกอบอาชีพการทอเงี้ยว	62
3	จำแนกสถานภาพสมรสของผู้ประกอบอาชีพการทอเงี้ยว	63
4	จำแนกถิ่นเดิม (ภูมิดำเนา) ของผู้ประกอบอาชีพการทอเงี้ยว ...	64
5	จำแนกอาชีพเดิมหรืออาชีพของบิดามารดาของผู้ประกอบ อาชีพการทอเงี้ยว	65
6	จำแนกกลุ่มผู้ประกอบอาชีพเกี่ยวกับการทอเงี้ยวที่เคยคิดและ ไม่เคยคิดเปลี่ยนอาชีพ	66
7	แสดงรายจ่ายเพื่อการจ้างงานของธุรกิจโรงแรมและที่พัก	67
8	แสดงรายจ่ายเพื่อการจ้างงานของธุรกิจร้านอาหารและ ภัตตาคาร	67
9	แสดงรายจ่ายเพื่อการจ้างงานของธุรกิจนำเที่ยว	67
10	แสดงรายจ่ายเพื่อการจ้างงานของธุรกิจบันเทิงเรีงรมย์	68
11	แสดงรายจ่ายเพื่อการจ้างงานของธุรกิจจำหน่ายสินค้าพื้นเมือง และของที่ระลึก	69
12	แสดงรายได้ของผู้ประกอบอาชีพเกี่ยวกับการทอเงี้ยว	70
13	แสดงรายได้ของผู้มีอาชีพเกี่ยวกับการทอเงี้ยว ซึ่งมีวุฒิ การศึกษาต่างกัน	71
14	แสดงรายได้ของผู้ประกอบอาชีพเกี่ยวกับการทอเงี้ยวที่มี ประสบการณ์ต่างกัน	72

ตาราง	หน้า
15 แสดงรายได้ของผู้ประกอบอาชีพอิสระเกี่ยวกับ การทองเที่ยว	72
16 แสดงมาตรฐานการครองชีพของผู้ประกอบอาชีพอิสระ เกี่ยวกับการทองเที่ยว	73
17 แสดงมาตรฐานการครองชีพของผู้ประกอบอาชีพเกี่ยวกับ การทองเที่ยว	74
18 แสดงมาตรฐานการครองชีพของผู้ประกอบอาชีพเกี่ยวกับ การทองเที่ยวระหว่างกลุ่มอายุค่า 40 ปี และ 40 ปีขึ้นไป	75
19 แสดงเปรียบเทียบมาตรฐานการครองชีพระหว่างผู้ประกอบ อาชีพในแหล่งทองเที่ยวในเมือง และแหล่งทองเที่ยว นอกเมือง	76
20 แสดงเปรียบเทียบมาตรฐานการครองชีพของผู้ประกอบธุรกิจ การทองเที่ยวที่มีอายุค่า 40 ปี และ 40 ปีขึ้นไป	76
21 แสดงเปรียบเทียบมาตรฐานการครองชีพของผู้ประกอบธุรกิจ การทองเที่ยวในแหล่งทองเที่ยวในเมืองและนอกเมือง	77
22 แสดงมาตรฐานการครองชีพของกลุ่มข้าราชการและผู้มีอาชีพ ไม่เกี่ยวกับการทองเที่ยว	77

1.1 ภูมิหลัง

1.1.1 ภูมิหลังทางประวัติศาสตร์และภูมิศาสตร์ของจังหวัดสงขลา

สงขลาเป็นจังหวัดใหญ่จังหวัดหนึ่งในภาคใต้ของประเทศไทย มีประชากรมากเป็นอันดับสองและมีพื้นที่มากเป็นอันดับสามในบรรดาจังหวัดทางภาคใต้ทั้งหมด 14 จังหวัด มีประวัติความเป็นมาอันยาวนาน ในอดีตสงขลามีสภาพเป็นเมืองปลายราชอาณาเขต ไม่ได้รวมกับอาณาจักรใดอาณาจักรหนึ่งอย่างแนบแน่น แม้อาณาจักรสยามของไทย ความเจริญรุ่งเรืองของเมืองสงขลาในอดีตจึงเกิดจากปัจจัยทางธรรมชาติและเหตุการณ์แวดล้อมมากกว่าความจงใจของรัฐบาลที่เป็นฝ่ายดำเนินการพัฒนาขึ้นมา สงขลามีอดีตที่เกี่ยวข้องกับชนทางชาติมากมายที่เข้ามาติดต่อค้าขายและตั้งถิ่นฐานอยู่ในเมืองนี้

สงขลาตั้งอยู่ทางชายฝั่งตะวันออกของคาบสมุทรทาลูญ ลักษณะภูมิประเทศโดยทั่วไปประกอบด้วยเทือกเขาทางคานตะวันตกและทางใต้ที่อุดมสมบูรณ์ด้วยป่าไม้และของป่าเทือกเขาแนวตะวันตกคือเทือกเขานครศรีธรรมราช เป็นทรมแดนธรรมชาติขวางกั้นระหว่างจังหวัดสงขลา กับจังหวัดสตูล เทือกเขาทางใต้คือเทือกเขาสันกาลาคีรีเป็นทรมแดนธรรมชาติที่ขวางกั้นจังหวัดสงขลา กับเมืองไทรบุรีและเปรัก เทือกเขาทั้งสองมีสภาพลาดเอียงไปทางทะเลสาบสงขลา ระบบการไหลของน้ำในจังหวัดสงขลา จึงไหลไปตามสายความเอียงของพื้นที่คือจากทิศตะวันตกลงสู่ทะเลทางทิศตะวันออกและจากทิศใต้ลงสู่ทะเลทางทิศเหนือ สภาพภูมิประเทศของสงขลา จึงสามารถแบ่งออกได้เป็น 2 เขตย่อยคือ

1) เขตที่ดินตะกอนชายฝั่ง เป็นแนวน้ำที่เกิดใหม่ โคน้ำขึ้นที่อำเภอระโนด ถึงอำเภอกระแจะสินธุ์ อำเภอสิงพระ อำเภอรัษฎา อำเภอกาบังใหญ่ อำเภอจะนะ อำเภอ และอำเภอเทพาบางส่วน

2) เขตที่สูงและภูเขาทางตะวันตกและทางใต้ของจังหวัด มีลักษณะเป็นป่าพื้นที่
อุดมสมบูรณ์ไปด้วยสัตว์ป่าและของป่า ซึ่งต่อมาได้ถูกทำลายลงเกือบหมดเพื่อปลูกยางพาราและ
ตัดไม้มาทำประโยชน์ ไม้ที่พบได้ในเขตอำเภอสะบายชัย อำเภอเทพา อำเภอเทพาวิ และ
อำเภอสะเคา

จากลักษณะภูมิประเทศดังกล่าว จึงมีอิทธิพลต่อวัฒนธรรมทางอาชีพของ
ประชาชนในจังหวัดสงขลา คือพื้นที่ในเขตที่ 1 ประชาชนส่วนใหญ่มีอาชีพในการทำนาและทำ
ประมง พื้นที่ในเขตที่ 2 ประชาชนส่วนใหญ่มีอาชีพทางทำสวน ปลูกพืชไร่และหาของป่ามาขาย
ส่วนในเขตเมืองหาดใหญ่ สงขลา ซึ่งมีความเกี่ยวข้องกับประชาชนจากพื้นที่อำเภอต่าง ๆ และ
ต่างจังหวัดประชาชนส่วนใหญ่จะมีอาชีพทางการขายและรับจ้าง¹

1.1.2 สภาพปัจจุบันของจังหวัดสงขลา

จังหวัดสงขลามีเมืองใหญ่อยู่ 2 เมือง คือเมืองสงขลา และเมืองหาดใหญ่
เมืองสงขลาเป็นเมืองท่าเมืองชายทะเล เป็นที่ตั้งของท่าเรือที่ใหญ่ที่สุดในภาคใต้ อยู่ห่าง
จากกรุงเทพมหานครตามเส้นทางรถไฟ 947 กิโลเมตรและจากทางหลวงแผ่นดิน 1,200
กิโลเมตร มีลักษณะทางภูมิประเทศที่โดดเด่น คือเกาะทะเล 2 แห่ง คือทะเลสาบใหญ่ซึ่งมี
ความสำคัญทางด้านการประมง มีธรรมชาติชายหาดที่สวยงามมากมาย และทะเลสาบสงขลา
มีเนื้อที่ถึง 679,250 ไร่ เป็นทะเลสาบแห่งเดียวที่มีความอุดมสมบูรณ์ทางทรัพยากรและความ
สวยงามตามธรรมชาติเป็นเอกลักษณ์ของสงขลา ส่วนเมืองหาดใหญ่เป็นเมืองศูนย์กลางทาง
ด้านธุรกิจและการคมนาคม เป็นเมืองหลักในการพัฒนาของภาคใต้ มีความเจริญก้าวหน้า
อย่างรวดเร็วอยู่ห่างจากสงขลาเพียง 30 กิโลเมตร และอยู่ห่างจากชายแดนไทย-มาเลเซีย
เพียง 60 กิโลเมตร เป็นเมืองคล้ายกับเป็นประตูผ่านไปยังประเทศมาเลเซียและสิงคโปร์
ปัจจุบันจังหวัดสงขลา ได้พัฒนามาเป็นเมืองการศึกษา เมืองการค้าธุรกิจ
เมืองอุตสาหกรรม ประกอบกับในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ระยะที่ 5 และ

¹สงขม สงเมือง ประวัติศาสตร์เมืองสงขลา คณะสังคมนศาสตร์ มหาวิทยาลัย-
ศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา 2528.

ระยะที่ 6 รัฐบาลได้มีความตั้งใจและแน่วแน่ว่าจะพัฒนาประเทศไทยให้เป็นประเทศอุตสาหกรรมใหม่ และในบรรดาอุตสาหกรรมทั้งหลายที่รัฐได้ทำไปแล้วและกำลังจะทำ อุตสาหกรรมการท่องเที่ยว รัฐบาลถือเป็นนโยบายที่สำคัญที่สุดนโยบายหนึ่งที่จะนำรายได้มาสู่ประเทศจากนักท่องเที่ยว เป็นอุตสาหกรรมที่ลงทุนต่ำแต่ได้กำไรสูง ทั้งนี้เพราะเรามีทรัพยากรทางค่านิยมอยู่มาก ไม่ว่าจะเป็นแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติ แหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์และโบราณคดี แหล่งสินค้าขึ้นเมืองและอื่น ๆ ปัญหาสำคัญที่ควรตระหนักคือ เราจะสามารถพัฒนา คัดแปลง อนุรักษ์ทรัพยากรเหล่านี้ให้เหมาะสมกับความต้องการและความสนใจของนักท่องเที่ยวได้มากน้อยเพียงใด²

1.1.3 ที่มาของปัญหาที่ทำการวิจัย

จากการดำเนินนโยบายของรัฐบาลในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ระยะที่ 5 และช่วงคนของแผนพัฒนาฯ ระยะที่ 6 โดยเฉพาะในปีการท่องเที่ยวไทย พ.ศ. 2530 ทำให้อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวในจังหวัดสงขลาขยายตัวเติบโตขึ้นโดยลำดับ และได้ส่งผลกระทบต่อวิถีการดำเนินชีวิตของประชาชนในคานต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านการประกอบอาชีพและเศรษฐกิจ คือทำให้ประชาชนมีอาชีพหลากหลายขึ้น มีรายได้กอดหัว กอกรอมครัว และคอดส่วนรวมเพิ่มขึ้น มีการเปลี่ยนอาชีพมากขึ้น และยังส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจของกลุ่มราชการและประชาชนที่ไม่ได้รับประโยชน์ทางรายได้จากธุรกิจการท่องเที่ยว จากปรากฏการณ์และเหตุผลดังกล่าว จึงเป็นที่มาของปัญหาที่ทำการวิจัยนี้

1.2 ความมุ่งหมายของการศึกษาวิจัย

1.2.1 เพื่อศึกษาและรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับกลุ่มเจ้าของธุรกิจการท่องเที่ยวที่ส่งผลกระทบต่อการเมืองงานหน้าและรายได้ของประชาชน

1.2.2 เพื่อศึกษารวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับกลุ่มพนักงาน เจ้าหน้าที่และผู้ใช้บริการเกี่ยวกับธุรกิจการท่องเที่ยวในเรื่องอาชีพเดิมของตนเอง หรือครอบครัวและรายได้จากอาชีพใหม่

² องค์การบริหารส่วนจังหวัดสงขลา "เมืองสงขลา" "เมืองหาคีใหญ่" ยินดีต้อนรับ
สุภาคไค้ จังหวัดสงขลา 2531

1.2.3 เพื่อศึกษาและรวบรวมข้อมูลของประชาชนกลุ่มผู้ประกอบการอาชีพอิสระ เรื่อง อาชีพเดิมและรายได้จากงานที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว

1.2.4 เพื่อศึกษาถึงผลกระทบทางเศรษฐกิจจากอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวต่อประชาชน กลุ่มต่าง ๆ ในจังหวัดสงขลา

1.3 ขอบเขตของการศึกษาวิจัย

1.3.1 เขตพื้นที่ทำการศึกษา

- 1) พื้นที่ในเขตเทศบาลเมืองหาดใหญ่
- 2) พื้นที่นอกเขตเทศบาลเมืองหาดใหญ่ คือพื้นที่ตำบลเกาะยอ พื้นที่เขตอุทยานนกน้ำบ้านคูขุด พื้นที่หมู่บ้านสะกอม อำเภอจะนะและเทพา

1.3.2 ช่วงเวลาของการศึกษา : เดือนตุลาคม 2531 ถึง เดือนสิงหาคม 2532

1.3.3 ขอบเขตเนื้อหาที่จะศึกษา

1) ประชากร ประชากรที่ใช้ในการศึกษารั้งนี้ คือประชาชนที่อาศัยและประกอบอาชีพอยู่ในแหล่งท่องเที่ยวในเขตเทศบาลเมืองหาดใหญ่ ตำบลเกาะยอ บ้านคูขุด และบ้านสะกอม

2) ทรัพยากรการท่องเที่ยวในจังหวัดสงขลา

- (1) แหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติ
- (2) แหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์และโบราณคดี
- (3) ประเพณีท้องถิ่น
- (4) กีฬาท้องถิ่น
- (5) สินค้าพื้นเมืองและของที่ระลึก

3) อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวในจังหวัดสงขลา

- (1) ธุรกิจโรงแรม
- (2) ธุรกิจร้านอาหารและภัตตาคาร

- (3) ธุรกิจนำเที่ยว
 - (4) ธุรกิจบริการคาน้ำแข็ง เริงรมย์
 - (5) ธุรกิจจำหน่ายสินค้าพื้นเมืองและของที่ระลึก
- 4) ผลกระทบจากอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว
- (1) ท่อการจ้างงาน
 - (2) ท่อการมีรายได้
 - (3) ท่อเศรษฐกิจของผู้มีอาชีพเกี่ยวกับการท่องเที่ยวและผู้มีอาชีพไม่เกี่ยวกับการท่องเที่ยว

1.4 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1.4.1 ได้คำตอบที่เป็นจริงจากผลกระทบของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวต่อการทำงาน และการมีรายได้ของประชาชนในจังหวัดสงขลา

1.4.2 ได้คำตอบที่เป็นจริง ซึ่งเกิดจากผลกระทบของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวต่อการเปลี่ยนแปลงอาชีพและโครงสร้างทางเศรษฐกิจของประชาชนในจังหวัดสงขลา

1.4.3 ทราบข้อมูลที่แท้จริงเกี่ยวกับอาชีพอิสระและรายได้ของประชาชน ซึ่งเกิดจากอุตสาหกรรมท่องเที่ยวก็จะนำมาซึ่งประโยชน์ของรัฐ ในการวางแผนพัฒนา และส่งเสริมอาชีพแก่ประชาชนในโอกาสต่อไป

1.4.4 ทราบผลกระทบทางเศรษฐกิจในทางลบจากอุตสาหกรรมท่องเที่ยว เพื่อรัฐจะได้ใช้เป็นข้อมูลในการป้องกันและแก้ไขต่อไป

1.5 ขบวนการเบื้องต้น

1.5.1 อุตสาหกรรมท่องเที่ยวที่ผู้วิจัยทำการศึกษาคั้งนี้ ผู้วิจัยศึกษาเฉพาะธุรกิจการท่องเที่ยวต่อไปนี้

- 1) ธุรกิจเกี่ยวกับโรงแรมและที่พัก
- 2) ธุรกิจร้านอาหารและภัตตาคาร
- 3) ธุรกิจบริการคานันเทิงเชิงร่มย
- 4) ธุรกิจจำหน่ายในเขตพื้นที่เมืองและของที่ระลึก
- 5) ธุรกิจนำเที่ยว

1.5.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ถือว่าเป็นตัวแทนของผู้ทำธุรกิจการท่องเที่ยวและได้รับผลกระทบจากอุตสาหกรรมท่องเที่ยว

1.6 สมมติฐานของการศึกษาวิจัย

1.6.1 อุตสาหกรรมการท่องเที่ยว ขอมส่งผลกระทบต่อการเมืองบ้างเท่า การมีรายได้ของประชาชนในแหล่งท่องเที่ยว และประชาชนนอกพื้นที่ที่อพยพเข้ามาสู่แหล่งท่องเที่ยว เป็นการชั่วคราวบ้าง ถาวรบ้าง เพื่อลดสินค้า ของที่ระลึกและทำงานบริการสนอง ความต้องการของนักท่องเที่ยว รายได้และอาชีพดังกล่าวอาจจะเป็นรายได้หลัก หรืออาชีพหลัก รายได้รองหรืออาชีพรองของคนครัว

1.6.2 อุตสาหกรรมการท่องเที่ยว ขอมส่งผลกระทบต่อแหล่งท่องเที่ยวโดย ส่วนรวม ก็ทำให้บริเวณแหล่งท่องเที่ยวทั้งในเมืองและนอกเมือง มีรายได้มาสรวม ขยายตัวออกไป ขณะเดียวกันรัฐบาลและองค์การส่วนท้องถิ่นมีโอกาสที่จะมีรายได้เพิ่มขึ้น ในรูปของภาษีเงินได้ ภาษีประเภทต่าง ๆ และส่งผลกระทบต่อท้องถิ่นในรูปของสาธารณ ประโยชน์ต่าง ๆ ที่ประชาชนจะได้รับประโยชน์เป็นส่วนรวม หรือการนำรายได้มาใช้ ในโครงการพัฒนาต่าง ๆ อันก่อให้เกิดการจ้างงานของคนในท้องถิ่นด้วย

1.6.3 แหล่งท่องเที่ยวมีความสัมพันธ์กับอาชีพของประชาชน คือแหล่งที่มีนัก ท่องเที่ยวมาก ประชาชนจะประกอบอาชีพที่เกี่ยวกับการท่องเที่ยวมากกว่าแหล่งที่มีนัก ท่องเที่ยวน้อย

1.6.4. แหล่งที่มีนักท่องเที่ยวมาก จะมีการจ้างงานและการสร้างงานมาก กล่าวคือ เมื่อมีอุปสงค์สูง จะนำไปสู่การลงทุนสูง และมีการจ้างงานมาก ประชาชนมีงานทำมาก

1.6.5 แหล่งท่องเที่ยว มีความสัมพันธ์กับการเปลี่ยนหรือเพิ่มอัตราที่นักท่องเที่ยวมาก ประชาชนมีความคิดที่จะเปลี่ยนหรือเพิ่มอัตรามากกว่าแหล่งที่มีนักท่องเที่ยวน้อย เพราะแหล่งที่มีนักท่องเที่ยวมาก ย่อมมีปริมาณธุรกิจต่าง ๆ มากเป็นเงาตามตัว ทำให้ประชาชนมีโอกาสประกอบอาชีพได้กว้างขวางกว่าเดิม รายได้จากการท่องเที่ยวเป็นแรงจูงใจให้ประชาชนมีความคิดที่จะเปลี่ยนหรือเพิ่มอัตรามากขึ้น ประกอบกับรายได้จากการท่องเที่ยวไม่แน่นอน สม่่าเสมอตลอดปี ซึ่งอยู่กับฤดูกาลที่นักท่องเที่ยวมากหรือน้อย

1.6.6 แหล่งท่องเที่ยวมีความสัมพันธ์กับมาตรฐานการครองชีพ กล่าวคือประชาชนที่อาศัยอยู่ในแหล่งที่มีนักท่องเที่ยวมาก จะมีมาตรฐานการครองชีพสูงกว่าประชาชนที่อาศัยอยู่ในแหล่งที่มีนักท่องเที่ยวน้อย และประชาชนที่ย้ายถิ่นเดิมอยู่ในแหล่งท่องเที่ยว จะมีมาตรฐานการครองชีพดีกว่าประชาชนที่อพยพมาจากถิ่นอื่น มาประกอบอาชีพในแหล่งท่องเที่ยว

1.6.7 ผู้มีการศึกษาสูง มีโอกาสในการทำงานและมีรายได้สูงกว่าผู้มีการศึกษาต่ำ

1.6.8 ผู้มีประสบการณ์ในการทำงานมาก จะมีรายได้ดีกว่าผู้มีประสบการณ์ในการทำงานน้อย

1.6.9 ผู้มีอายุตั้งแต่ 40 ปีขึ้นไป จะมีมาตรฐานการครองชีพดีกว่าผู้มีอายุต่ำกว่า 40 ปี

1.7 นิยามศัพท์เฉพาะ

1.7.1 อัตรา หมายถึงตำแหน่งงานที่เกิดจากการจ้างงาน และชื่อของงานที่ทำซึ่งเป็นงานอิสระ ที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว

1.7.2 การจ้างงาน หมายถึงการจ้างบุคคลเข้าทำงานในธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว

1.7.3 การมีรายได้ หมายถึงรายได้ทุกประเภทที่บุคคลผู้ทำงานในธุรกิจการท่องเที่ยว และอาชีพอิสระเกี่ยวกับการท่องเที่ยวพึงได้รับ

1.7.4 อาชีพของประชาชน หมายถึงอาชีพที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวทุกประเภท โดยแบ่งออกเป็นประเภทหลัก 2 ประเภท คือประเภทอาชีพลูกจ้างและอาชีพอิสระ

1.7.5 อาชีพหลัก หมายถึงอาชีพที่มีรายได้สูงกว่าอาชีพอื่น

1.7.6 อาชีพรอง หมายถึงอาชีพที่มีรายได้น้อยกว่าอาชีพหลัก

1.7.7 การท่องเที่ยว³ หมายถึง

1) การเดินทางออกจากถิ่นที่อยู่อาศัยเป็นการชั่วคราว โดยมีวัตถุประสงค์ประสงค์เพื่อ

(1) พักผ่อนหย่อนใจ

(2) เยี่ยมเยียนเพื่อนฝูงหรือญาติพี่น้อง

(3) เพิ่มพูนประสบการณ์

(4) เปลี่ยนบรรยากาศ

(5) ฉุกเฉิน

³ ทุนศึกษาและฝึกอบรมการวิจัยทางสังคมศาสตร์ ผลกระทบของการท่องเที่ยวต่อประชาชน กองส่งเสริมการวิจัย สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ กระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและการพลังงาน หน้า 10-11

2) เป็นการเดินทางโดยไม่ได้มีวัตถุประสงค์เพื่อประกอบอาชีพหรือ
หารายได้

3) เป็นการเดินทางไปด้วยความสมัครใจ

1.7.8 แหล่งที่มาของเที่ยวมาก⁴ ได้แก่สถานที่ที่นักท่องเที่ยวไปเยือนเฉลี่ย
600,000 คนขึ้นไป ที่ตั้งอยู่ในเขตเทศบาลเมืองหาดใหญ่

1.7.9 มาตรฐานการครองชีพ⁵ หมายถึงสิ่งอำนวยความสะดวกที่มีอยู่ในครอบ
ครอง มีที่อยู่อาศัย เสื้อผ้า เครื่องแต่งกาย การรักษาพยาบาลและการรักษาของ
เจ้าของรถยนต์

1.7.10 ผลกระทบต่อเศรษฐกิจ หมายถึงผลกระทบต่อมาตรฐานการครองชีพของ
ประชากรในแหล่งท่องเที่ยวซึ่งสัมพันธ์เกี่ยวกับการท่องเที่ยว และไม่ได้มีอัตราเกี่ยวข้องกับ
กับการท่องเที่ยว

1.7.11 อุตสาหกรรมการท่องเที่ยว คืออุตสาหกรรมประเภทบริการที่ทำหน้าที่ผลิต
สินค้าบริการเสนอขายแก่นักท่องเที่ยว รวมทั้งสินค้าพื้นเมืองและของที่ระลึก

1.7.12 ทรัพยากรการท่องเที่ยว⁶ คือแหล่งท่องเที่ยวประเภทต่าง ๆ ทั้งแหล่งท่อง
เที่ยวทางธรรมชาติ แหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์และโบราณคดี สถานที่สำคัญต่าง ๆ
ที่มนุษย์ได้สร้างขึ้น รวมทั้งศิลปะ วัฒนธรรมประเพณีท้องถิ่นและวิถีการดำเนินชีวิต
ของประชาชน

1.7.13 ลูกตาการท่องเที่ยว หรือผู้มีสินค้าท่องเที่ยว คือผู้ที่เดินทางมา
ท่องเที่ยวยังแหล่งท่องเที่ยวประเภทต่าง ๆ และได้บริโภคสินค้าบริการประเภทต่าง ๆ
จากอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว

⁴ เฟิงฮาง หน้า 11

⁵ เฟิงฮาง

⁶ ธุรกิจท่องเที่ยว เทศกาลท่องเที่ยวไทย ฉบับที่ 2 กรกฎาคม 2532 หน้า 96

1.7.14 ตลาดการท่องเที่ยว คือแหล่งที่เดินทางมาของนักท่องเที่ยว ทั้งในประเทศและต่างประเทศ เพื่อมาซื้อสินค้าการท่องเที่ยวประเภทต่าง ๆ

1.7.15 ตำแหน่งงานระดับบริหาร คือตำแหน่งงานตั้งแต่ระดับหัวหน้าแผนก หัวหน้าฝ่าย ผู้จัดการ หรือที่เรียกชื่ออย่างอื่นที่ต้องใช้ความรู้ระดับเทคนิควิชาชีพชั้นสูง

1.7.16 ตำแหน่งพนักงาน เจ้าหน้าที่ คือตำแหน่งงานที่ไม่ใช่ตำแหน่งบริหาร และจำเป็นต้องใช้ความรู้ทางวิชาชีพถึงเทคนิค

1.7.17 ตำแหน่งบริการและใช้แรงงาน คือตำแหน่งงานที่ไม่ต้องใช้ความรู้ทางเทคนิค

1.7.18 การศึกษาสูง คือการศึกษาตั้งแต่ระดับอนุปริญาหรือเทียบเท่าขึ้นไป

1.7.19 ประสบการณ์มาก คือประสบการณ์ในการทำงานตั้งแต่ 5 ปีขึ้นไป

1.7.20 ประชากรกลุ่มอายุมาก คือกลุ่มประชากรที่มีอายุตั้งแต่ 40 ปีขึ้นไป

2.1 ความหมายของอุตสาหกรรม¹

คำว่า "อุตสาหกรรม" เป็นศัพท์บัญญัติขึ้นไว้ในสมัยพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 6 ตรงกับคำภาษาอังกฤษว่า "INDUSTRY" ปทานุกรม พ.ศ.2470 ได้ให้นิยามว่าการทำสิ่งของเพื่อให้เป็นสินค้า" ต่อมาคำดังกล่าวได้เปลี่ยนแปลงไปตามความเหมาะสมของเวลาและเหตุการณ์ทางวิฤตประสพของหน่วยงานที่นำไปใช้

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2493 ได้ให้ความหมายของอุตสาหกรรมว่า "การทำสิ่งของเพื่อให้เป็นสินค้า" แต่พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2525 ได้ให้ความหมายของอุตสาหกรรมในแนวที่กว้างขึ้นว่า "การทำสิ่งของเพื่อให้เกิดผลประโยชน์เป็นกำไร การประกอบธุรกิจขนาดใหญ่ที่ต้องใช้แรงงานและทุนมาก"

กฎหมายแรงงานตามประกาศกระทรวงมหาดไทย ฉบับลงวันที่ 20 ธันวาคม พ.ศ.2501 ได้ให้ความหมายของอุตสาหกรรมว่า

- 1) การทำเหมืองแร่ เหมืองหิน หรือกิจการอื่นใดที่เกี่ยวกับการขุดค้นแร่ชาติ
- 2) การผลิต เปลี่ยนแปลง ประกอบ ทำความสะอาด ซ่อมแซม ตกแต่งทำให้สำเร็จรูป สAWNรักษา คัดแปลงเพื่อจำหน่าย ทำให้แตกหัก รื้อถอน หรือแปรรูปซึ่งวัตถุดิบ หรือทรัพย์สินและรวมถึงการต่อเรือ การทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงและจ่ายไฟฟ้าหรือกำลังอื่น

¹คณะกรรมการกฤษฎีกา เอกสารการสอนชุดวิชาเศรษฐศาสตร์ อุตสาหกรรมและ
ทฤษฎีทุน มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช หน้า 6-9

3) การก่อสร้างต่อเติม ถัดข้าง บำรุงรักษา ซ่อมแซม ถัดแปลง หรือรื้อถอน อาคาร ทางรถไฟ ทางรถราง ท่าเรือ ภูเรือ สะพานเทียบท่าเรือ ทางน้ำ ถนน อุโมงค์ สะพาน ท่อระบายน้ำ บ่อน้ำ โทรเลข โทรศัพท์ ไฟฟ้า ก๊าซ หรือประปา หรืองานก่อสร้างอื่น ๆ รวมทั้งการเตรียมหรือวางรากฐานงานก่อสร้างหรือโครงสร้างนั้น ๆ

4) การขนส่งผู้โดยสารหรือสินค้าทางถนน รถไฟ ทางน้ำไปรษณีย์หรือทะเล รวมทั้งการขนถ่ายสินค้าที่ภูเรือ สะพานเทียบเรือ ท่าเรือ หรือโรงพักสินค้า

พระราชบัญญัติบริษัทเงินทุนอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย พ.ศ.2502 ให้ความหมายของอุตสาหกรรมว่า "เป็นการประกอบอุตสาหกรรมรวมตลอดไปถึงการทำหัตถกรรม การทำเหมืองแร่ และการขุดสิ่งของ การทำเหมืองแร่ การขุด และการจำหน่ายกระแสไฟฟ้า หรือพลังงานอย่างอื่น การขนส่ง การอุตสาหกรรม การท่องเที่ยว การก่อสร้าง การปรับปรุงพื้นที่ และเกษตรกรรมพาณิชย์"

จากความหมายที่กล่าวมาข้างต้น พอสรุปความหมายของอุตสาหกรรมได้ดังนี้

1) ความหมายของอุตสาหกรรมในแนวแคบ หมายถึงการผลิตหรือการแปรรูปของวัตถุดิบของให้เป็นผลิตภัณฑ์สำเร็จรูปเพื่อการค้า หรือหมายถึง การดำเนินการผลิตสิ่งของหรือสินค้าโดยมีโรงงานเป็นที่ทำการผลิต ซึ่งเรียกว่า อุตสาหกรรมประเภทโรงงาน (Manufacturing industry)

2) ความหมายของอุตสาหกรรมในแนวกว้าง หมายถึงการประกอบธุรกิจต่าง ๆ ที่ต้องอาศัยเงินลงทุน วัตถุดิบ เครื่องจักรและแรงงาน มาผสมผสานกันเพื่อผลิตสินค้าและบริการเพื่อซื้อขายกันในท้องตลาด ซึ่งได้แก่การทำเหมืองแร่ การขุดน้ำมัน การทำป่าไม้ การประมง การเกษตร การเลี้ยงสัตว์ การก่อสร้าง การขนส่ง การโรงแรม และอื่น ๆ

ความหมายของอุตสาหกรรมและตลาด มีลักษณะรวมและขอแยกต่างกัน คือ อุตสาหกรรมเป็นกลุ่มบุคคลกลุ่มหนึ่งในตลาดที่ทำหน้าที่ทางการผลิตและการจำหน่าย ส่วนตลาดเป็นเรื่องของกิจกรรมเกี่ยวกับการผลิต การจำหน่ายและการบริโภค หมายถึง

การเข้าร่วมกลุ่มของผู้ซื้อและผู้ขายเพื่อติดต่อสื่อสารและแลกเปลี่ยนสินค้าซึ่งกันและกัน

2.2 ประเภทของอุตสาหกรรม²

สำนักงานสถิติแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี ได้จำแนกประเภทอุตสาหกรรมต่างๆ ในประเทศไทยออกเป็น 11 สาขา คือ

- 1) สาขาเกษตรกรรม
- 2) สาขาเหมืองแร่และขุดหิน
- 3) สาขาอุตสาหกรรม
- 4) สาขาการก่อสร้าง
- 5) สาขาการไฟฟ้าและการประปา
- 6) สาขาการขนส่งและการคมนาคม
- 7) สาขาการคส่งและค้าปลีก
- 8) สาขาการธนาคาร การประกันภัยและธุรกิจสหกรณ์ทรัพย์
- 9) สาขาที่อยู่อาศัย
- 10) สาขาการบริหารราชการแผ่นดินและป้องกันประเทศ
- 11) สาขาการบริการ

ประเภทของอุตสาหกรรมยังสามารถจำแนกตามลักษณะ ขั้นตอนของการผลิต ได้ 3 ลักษณะ คือ

- 1) อุตสาหกรรมขั้นปฐม (Primary industry) หมายถึง อุตสาหกรรมที่ผู้ตกแเอาทรัพยากรธรรมชาติขึ้นมาใช้ โดยในขั้นตอนนี้ยังไม่ได้มีการแปรรูป สินค้าที่ผลิตขึ้นมาหรือผู้ตกขึ้นมาแต่ประการใด

² เพ็ญฉาง หน้า 11-14

2) อุตสาหกรรมขั้นกลาง (Secondary industry) หมายถึง อุตสาหกรรมที่นำเอาผลผลิตจากอุตสาหกรรมขั้นปฐมมาแปรรูปเพื่อให้เกิดประโยชน์และมูลค่ามากขึ้น เช่น อุตสาหกรรมถลุงแร่ อุตสาหกรรมยางรถยนต์ อุตสาหกรรมการก่อสร้าง เป็นต้น

3) อุตสาหกรรมขั้นสาม (Tertiary industry) หมายถึง อุตสาหกรรมที่ทำหน้าที่จำหน่าย แลกเปลี่ยน และให้บริการด้านต่าง ๆ เช่น การขนส่ง การธนาคาร และการพาณิชย์ เป็นต้น

2.3 ความหมายของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว³

อุตสาหกรรมการท่องเที่ยว เป็นอุตสาหกรรมสาขาบริการ (Service industry) เป็นอุตสาหกรรมที่พึ่งพาอาศัยกันซึ่งกันและกันเพื่อผลิตสินค้าประเภทบริการ เช่นขายแก่นักท่องเที่ยว โดยแก่นักบริการประเภทที่พัก อาหาร การนำเที่ยว ความบันเทิง เรียงรมย์ สินค้าพื้นเมืองและของที่ระลึก โดยมีการลงทุน มีการจ้างงานและมีผลผลิตคืองานบริการด้านต่าง ๆ มีลูกค้าหรือผู้ซื้อ หรือผู้บริโภค ที่อยู่ใต้อุตสาหกรรมและนักท่องเที่ยว รวมทั้งกิจกรรมใด ๆ ที่เกี่ยวข้องกับนักท่องเที่ยว

2.4 ความหมายของการท่องเที่ยว

การท่องเที่ยวหมายถึง กิจกรรมทุกประเภทที่เกี่ยวของกับนักท่องเที่ยว ไม่ว่าจะ เป็นกิจกรรมของนักท่องเที่ยวภายในประเทศ (Domestic visitor) หรือ นักท่องเที่ยวระหว่างประเทศ (International visitor)⁴

³ เบื้องต้น หน้า 16

⁴ นางนุช โรจนเวทย์ การพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวของไทย จุดสู่การ ท่องเที่ยว มกราคม 2531 ปีที่ 7 ฉบับที่ 7 การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย หน้า 1

สิทธิ จิตรโรจน์ กล่าวว่า การท่องเที่ยวคือการไปที่โน่นที่นี่ เพื่อแสวงหา
ความรู้ ความเพลิดเพลิน สนุกสนาน หรือความวิเวกสังกตสงมาจากของจริงตาม
ธรรมชาติและวิถีจริงของนานาชนนานาสถา⁵

2.4.1 นักท่องเที่ยวภายในประเทศ (Domestic visitor)
คือบุคคลทุกสัญชาติซึ่งมีที่พักอาศัยถาวรอยู่ในราชอาณาจักรไทย และเดินทางไปยัง
สถานที่หนึ่งในทางอำเภอหรือทางจังหวัดที่มีอยู่ในประจำของเขาเพื่อพักผ่อน เยี่ยมเยี่ยม
มิตร ศึกษาหาความรู้ การกีฬา การศาสนา ประชุม สัมมนา ศึกษาดูธุรกิจ หรือประกอบภารกิจ
ใด ๆ ทั้งนี้คงมิได้รับค่าจ้างในการประกอบภารกิจนั้นจากผู้อยู่ใด ๆ สถานที่แห่งนั้น ซึ่งอาจ
แบ่งได้เป็นประเภทพักค้างคืนและไม่พักค้างคืน⁶

2.4.2 นักท่องเที่ยวภายในประเทศที่ค้างคืน⁷ (Domestic tourist)
คือบุคคลทุกสัญชาติซึ่งมีที่พักอาศัยถาวรอยู่ในราชอาณาจักรไทยและเดินทางไปยังทางอำเภอ
หรือทางจังหวัด ซึ่งมีไร่เป็นที่อยู่ประจำของเขาเพื่อพักผ่อน เยี่ยมเยี่ยมมิตร ศึกษาหา
ความรู้ การกีฬา การศาสนา การประชุมสัมมนา ศึกษาดูธุรกิจหรือประกอบภารกิจใด ๆ
แต่ทั้งนี้คงมิได้รับค่าจ้างในการประกอบภารกิจนั้นจากผู้อยู่ใด ๆ สถานที่แห่งนั้น

2.4.3 นักท่องเที่ยวภายในประเทศที่ไม่ค้างคืน⁸ (Domestic
Dxcursionist) คือนักท่องเที่ยวภายในประเทศที่มีที่พักค้างคืนนอกที่พักอาศัยปัจจุบัน

⁵สิทธิ จิตรโรจน์ นันทกรรมและการเที่ยว ธุรกิจท่องเที่ยว ปีที่ 2 ฉบับที่ 2
กรกฎาคม 2532 หน้า 11

⁶เบญช โรจนเวทย์ อ่างแล้ว

⁷กองสถิติและวิจัย การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย บทนิยามทัศนทางการท่องเที่ยว
เพื่อใช้ในงานสถิติ (ชุดที่ 1) เอกสารโรเนียว 5 หน้า ตุลาคม 2526

⁸เฟิงอาน

2.4.4 นักท่องเที่ยวระหว่างประเทศ⁹ (International visitor) คือบุคคลที่มีถิ่นที่พำนักอาศัยถาวรในราชอาณาจักรไทย เดินทางเข้ามาเพื่อพักผ่อน เยี่ยมญาติมิตร ศึกษาหาความรู้ การกีฬา การศาสนา ศึกษาธุรกิจ หรือประกอบภารกิจใด ๆ แต่ทั้งนี้ต้องมีรายได้จากงานในการประกอบภารกิจนั้นจากผู้อยู่ในราชอาณาจักรไทย

2.4.5 นักท่องเที่ยวระหว่างประเทศที่ค้างคืน¹⁰ (International tourist) คือนักท่องเที่ยวระหว่างประเทศที่เข้ามาอยู่ในราชอาณาจักรไทยแต่ละครั้ง อย่างน้อย 1 คืน แต่ไม่เกิน 60 วัน

2.4.6 นักท่องเที่ยวระหว่างประเทศที่ไปกางเต้น¹¹ (international Excursionist) คือนักท่องเที่ยวระหว่างประเทศที่เข้ามาอยู่ในราชอาณาจักรไทย แต่ละครั้งโดยมีใจกางเต้น

2.4.7 โดเมสติกทัวร์¹² (Domestic tour) โดเมสติกทัวร์ทำเที่ยวที่ตั้งขึ้นเพื่อให้บริการจัดทำเที่ยวแก่นักท่องเที่ยวภายในประเทศ ซึ่งเป็นคนไทยหรือคนต่างชาติที่อาศัยอยู่เป็นการถาวรในประเทศไทย โดยอาจจะจัดรายการขึ้นเพื่อฉลองโอกาสวันเกิดของเด็กคนใหม่ ๆ รวมทั้งรายการนำเที่ยวงานเทศกาลประเพณีท้องถิ่นต่าง ๆ

2.4.8 ทัวร์อินบาวด์¹³ (Inbound Tour) คือการให้บริการนำเที่ยวแก่นักท่องเที่ยวต่างขาติที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวยังประเทศไทย โดยมีการติดต่อกับบริษัทนำเที่ยวในต่างประเทศ (Travel Agent) ที่ทำหน้าที่ขายบริการนำเที่ยวแก่ลูกค้าในต่างประเทศนั้น ๆ เพื่อที่จะเดินทางออกท่องเที่ยวยังต่างประเทศ เมื่อบริษัทนำเที่ยวใน

⁹ เพิ่งอ้าง

¹⁰ เพิ่งอ้าง

¹¹ เพิ่งอ้าง

¹² คำ เน้นใน ภาษาท่องเที่ยวเดือนละคำ ในธุรกิจท่องเที่ยว ปีที่ 2 ฉบับที่ 1

มิถุนายน 2532 หน้า 17

¹³ เพิ่งอ้าง

ทางประเทศชายฝั่งกรนำเที่ยวเมืองไทยให้ถูกกาได้เท่าไร ก็จะส่งลูกทัวร์มาให้ทัวร์
อินมาคี่ไประเทศไทย โดยทางฝ่ายทางมีสัญญาประกอบธุรกิจรวมกัน และทันทีที่ลูกทัวร์
ก้าวลงจากเครื่องบิน จะเป็นหน้าที่ของทัวร์อินมาคี่ทุกอย่าง ตั้งแต่การซักถามมาคี่ยอมรับ
นำนักท่องเที่ยวขึ้นรถ ส่งโรงแรม จัดรายการนำเที่ยวทั้งหมดในเมืองไทย ซึ่งรายการนำ
เที่ยวตลอดจนที่พักและอาหารทุกอย่างอินมาคี่ทัวร์จะเป็นผู้ทำรายการให้กับบริษัทนำเที่ยว
กูสัญา (Travel Agent) ซึ่งเป็นผู้ขายเอาไว้เรียบร้อยแล้ว

2.5 ประเภทของการท่องเที่ยว¹⁴

น.อ.ศุภ ชุมสาย โฉมงามประเภทของการท่องเที่ยว โดยอาศัยเหตุจริงใจ
และพฤติกรรมของนักท่องเที่ยว เป็นเกณฑ์ในการจัดประเภท ดังนี้

2.5.1 การท่องเที่ยวเพื่อความสนุก นักท่องเที่ยวจะใช้เวลาวันหยุดงานเพื่อ
เมื่อยเมื่อยร่างกาย เพื่อสนองความอยากรู้อยากเห็น เพื่อสมมติว่ากินกันสวยงาม และเพื่อ
สิ่งอื่น ๆ ที่จะมีผลเพื่อความสนุกสนาน

2.5.2 การท่องเที่ยวเพื่อพักผ่อน นักท่องเที่ยวจะใช้เวลาในวันหยุดเพื่อ
พักผ่อนโดยไม่ทำอะไร เพื่อพักผ่อนทั้งร่างกายและจิตใจ บางคนอาจจะไปพักผ่อนเมื่อย
ใช้หรือไม่สบายเล็กน้อย นักท่องเที่ยวพวกนี้มักจะไม่ทำอะไรที่เหน็ดเหนื่อยหนักหน่วง
เท่าที่จะทำได้ และมักจะเป็นสถานที่ที่ให้ความมั่นใจได้ว่า มีบรรยากาศที่วิเศษและสภาพ
แวดล้อมที่สวยงามจริง ๆ

2.5.3 การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม นักท่องเที่ยวที่ปรารถนาจะเรียนรู้
เกี่ยวกับวัฒนธรรมของท้องถิ่นหรือชนชาติต่าง ๆ ที่เป็นที่น่าสนใจของเขา โดยจะศึกษา
พิจารณาวิถีความเป็นอยู่ในแง่มานุษยวิทยาและสังคมวิทยา หรือเพื่อหาข้อเท็จจริงทาง
ประวัติศาสตร์ ที่อาจจะเชื่อมโยงเกี่ยวกับปัจจุบันหรืออาจเข้าร่วมปฏิบัติในงานมหรกรรม
งานฉลอง เพื่อชมการแสดงทางศิลปะครั้งสำคัญ ๆ

¹⁴ ผู้เขารับการศึกษาระดับปริญญาตรีที่วิทยาลัยทางสังคมศาสตร์ รุ่นที่ 17 ผลกระทบ
ของการท่องเที่ยวภาคประชาชน หน้า 29-30

2.5.4 การท่องเที่ยวเพื่อการศึกษา มีบุคคลบางพวกเดินทางไปตามที่ตั้งต่าง ๆ เพื่อการศึกษาหรือเพื่อทำการวิจัย โดยใช้เวลานาน ๆ ซึ่งนับได้ว่าเป็นนักท่องเที่ยวประเภทหนึ่ง

2.5.5 การท่องเที่ยวเพื่อการประชุมสัมมนา ในการประชุมสัมมนาแต่ละครั้ง ไม่ว่าจะไปประเทศหรือต่างประเทศ ส่วนใหญ่จะมีรายการนำเที่ยวอย่างน้อยหนึ่งครั้ง ซึ่งทำให้ผู้เข้าร่วมประชุมสัมมนาและผู้ติดตามกลายเป็นนักท่องเที่ยวที่สมบูรณ์แบบ

2.5.6 การท่องเที่ยวเพื่อการกีฬา นักท่องเที่ยวมีวัตถุประสงค์เพื่อไปชมการแข่งขันกีฬาครั้งใหญ่ ๆ ของโลก หรือกีฬาสำคัญของชาติ หรือเดินทางไปเล่นกีฬาประเภทต่าง ๆ ในทางดินหรือทางแดน

2.5.7 การท่องเที่ยวเพื่อธุรกิจ ความจริงการท่องเที่ยวประเภทนี้ไม่น่าจะนับเข้าเป็นการท่องเที่ยว เพราะไม่ตรงกับนิยามของการท่องเที่ยวที่ใ้ใจ แต่ในความเป็นจริง นักท่องเที่ยวเพื่อธุรกิจแทบทุกคน จะจัดเวลาให้เหลือไว้สำหรับการท่องเที่ยวแท้ ๆ ควบ

2.6 ความสำคัญของอุตสาหกรรม¹⁵

เมื่อพิจารณาถึงกระบวนการพัฒนาของประเทศพัฒนา จะเห็นว่าโครงสร้างรายได้ประชาชาติ ส่วนใหญ่มาจากภาคอุตสาหกรรม ประชาชนมีความอยู่ดีมีดี มีมาตรฐานการครองชีพสูง รายได้เฉลี่ยต่อคนก่อดูระดับสูง ในขณะที่ประเทศกำลังพัฒนา ส่วนใหญ่โครงสร้างรายได้และเศรษฐกิจมาจากภาคเกษตรกรรม ประชาชนมีมาตรฐานการครองชีพต่ำ รายได้เฉลี่ยต่อคนก่อดูระดับต่ำ เนื่องจากผลิตภัณฑ์ข้มีราคาต่ำกว่าผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม การนำเข้าของประเทศไทยกำลังพัฒนา ส่วนใหญ่จะนำเข้าสินค้าอุตสาหกรรมและส่งออกสินค้าเกษตรกรรม ควบคู่กับการพัฒนาอุตสาหกรรมไม่ว่าในสาขาใด จึงมีความสำคัญ

¹⁵ คณะกรรมการกฤษฎีกา อ้างแล้ว หน้า 94-96

การพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ เพราะภาคอุตสาหกรรมจะช่วยเพิ่มและขยายขอบเขต การในประโยชน์ทรัพยากรธรรมชาติ ทรัพยากรมนุษย์และทรัพยากรทางวัฒนธรรม ตลอดจน การทำให้สาขาเศรษฐกิจอื่น ๆ ขยายตัวเพิ่มสูงขึ้นตามไปด้วย จึงพอสรุปความสำคัญของ ภาคอุตสาหกรรมได้ดังนี้

2.6.1 ก่อให้เกิดการจ้างงาน เพราะประเทศส่วนใหญ่จะมีประชากรเพิ่ม สูงขึ้นทุกปี การเพิ่มของประชากรทำให้รัฐบาลของประเทศเหล่านั้น ต้องหาตำแหน่งงานให้ ประชากรทำ การพัฒนาและการขยายตัวทางภาคอุตสาหกรรมจะช่วยให้มีตำแหน่งงานเพิ่ม ขึ้น ก่อให้เกิดการจ้างงานเพิ่มสูงขึ้น เพราะประเทศที่กำลังพัฒนาส่วนใหญ่ ประชากรจะมี อัตราทาง เกษตรกรรม มักจะมีปัญหาการว่างงานแบบแฝงปรากฏอยู่ทั่วไป แรงงานที่ว่าง บางส่วนจะอพยพเข้าหางานในเมือง และตำแหน่งงานในเมืองก็ไม่ใช่เพียงพอ จึงมักก่อให้เกิด ปัญหาทางสังคมและเศรษฐกิจตามมาเรื่อย ๆ หากประเทศใดขยายการผลิตทางภาค อุตสาหกรรมออกไป ก็จะช่วยทำให้มีการจ้างงานเพิ่มขึ้น ช่วยลดปัญหาการว่างงานได้ทั้ง การว่างงานแบบแฝง และการว่างงานโดยเปิดเผย

2.6.2 ช่วยให้เกิดทุนประชาชาติในประเทศเพิ่มขึ้น ภาคอุตสาหกรรม นอกจากจะช่วยให้มีการจ้างงานเพิ่มขึ้นแล้ว ยังช่วยให้มีการผลิตสินค้าอุตสาหกรรมทั้ง ทางด้านสินค้าอุปโภคบริโภคและสินค้าทุนเพิ่มขึ้น โดยมีลักษณะเป็นการผลิตเพื่อทดแทนการ นำเข้าจากต่างประเทศ

2.6.3 ช่วยลดปัญหาดุลการค้าและดุลชำระเงิน การขยายการผลิตสินค้า และบริการในภาคอุตสาหกรรม จะทำให้ประชาชนในประเทศมีสินค้าและบริการบริโภค มากขึ้น จะเป็นการช่วยลดการนำเข้าสินค้าจากต่างประเทศลงได้ ช่วยให้เกิดการประหยัด เงินตราต่างประเทศ ทำให้ประเทศสามารถลดรายจ่ายที่เป็นเงินตราต่างประเทศ และ ช่วยแก้ปัญหาดุลการค้าและดุลชำระเงินได้

2.6.4 เป็นแหล่งทำให้เกิดการออมและการสะสมทุน ผลตอบแทนจาก การจำหน่ายผลิตผลทางภาคอุตสาหกรรม จะก่อให้เกิดการออมและนำส่วนเกินไปลงทุนใหม่

ช่วยให้เกิดการจ้างงาน เกิดการสะสมทุนมากขึ้น และในที่สุดรายได้ประชาชาติก็จะเพิ่มสูงขึ้น

2.6.5 ทำให้ชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนและภาคส่วนอื่น ๆ ในองคาพยพภาคอุตสาหกรรมเป็นภาคที่ประดิษฐ์เครื่องทุ่นแรง ซึ่งของเครื่องใช้ที่อำนวยความสะดวกและให้ประโยชน์ทางด้านความเป็นอยู่อย่างมาก

2.6.6 ก่อให้เกิดผลกระทบไปสู่การผลิตสาขาอื่น และช่วยกระตุ้นให้เกษตรกรสาขาอื่นเจริญเติบโตตามไปด้วย ทั้งเช่น อุตสาหกรรมทอผ้า ทำให้เกิดผลกระทบเชื่อมโยงไปข้างหลัง คือการผลิตฝ้าย และกระทบไปข้างหน้า คืออุตสาหกรรมผลิตเส้นด้าย

2.6.7 ก่อให้เกิดการเคลื่อนย้ายทรัพยากรธรรมชาติ และทรัพยากรมนุษย์ จากภาคเกษตรกรรมสู่ภาคอุตสาหกรรม ก่อให้เกิดมูลค่าเพิ่ม (Value added) โดยเปรียบเทียบแล้วสูงกว่าผลิตภัณฑ์ขั้นปฐม เมื่อพิจารณาในแง่ของการจัดสรรทรัพยากรธรรมชาติและทรัพยากรมนุษย์แล้ว การจัดสรรทรัพยากรใหม่ย่อมดีกว่า โครงสร้างการผลิตที่ยังไม่มีการพัฒนาอุตสาหกรรม

2.6.8 ช่วยกระตุ้นให้เกิดการพัฒนาสถาบันการเงิน ก่อให้เกิดการระดมเงินออมทั้งภายในประเทศและภายนอกประเทศ เพื่อให้มีกองทุนกู้ยืม เมื่อการลงทุนเพิ่มขึ้นก็จะก่อให้เกิดการจ้างงานเพิ่มขึ้น มีการนำเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาใช้ ประสิทธิภาพการผลิตโดยส่วนรวมก็จะดีขึ้น รายได้ประชาชาติสูงขึ้น ระบบเศรษฐกิจก็就会有ความเจริญเติบโตสูงขึ้น

2.6.9 ก่อให้เกิดการกระจายรายได้ที่เหมาะสม (income distribution) ประเทศกำลังพัฒนาส่วนใหญ่ก็มีความไม่เท่าเทียมกันในการกระจายรายได้ เมื่อเทียบกับประเทศที่พัฒนาแล้ว การพัฒนาภาคอุตสาหกรรมจะช่วยทำให้แรงงานส่วนเกินที่เคลื่อนย้ายจากภาคเกษตรกรรมมีรายได้สูงขึ้น สาขาการผลิตอื่น ๆ ที่ได้รับผลกระทบจากการเชื่อมโยงไปข้างหลัง (backward linkages effect) และผลเชื่อมโยงไปข้างหน้า (forward linkages effect) ในลักษณะที่ว่าการผลิตของภาคอุตสาหกรรมเป็นปัจจัยการผลิตของหน่วยผลิตอื่น

2.7 พัฒนาการของการส่งเสริมการท่องเที่ยวในประเทศไทย¹⁶

ประเทศไทยได้เริ่มมีการส่งเสริมการท่องเที่ยว ในสมัยรัชกาล จอมพลแปลก พิบูลสงคราม โดยกรมพัฒนาพาณิชย์ต่างประเทศได้ประสานกับพหุ "ทัตนาจระ" ในอเมริกาเมื่อมีหน่วยงานของรัฐบาลคือองค์การส่งเสริมการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยเกิดขึ้น คำว่า "ทัตนาจระ" จึงกลายหายไป และคำว่า "การท่องเที่ยว" เข้ามาแทนที่ในปัจจุบัน สำหรับพัฒนาการของการท่องเที่ยวในประเทศไทย สามารถลำดับขั้นตอนของการพัฒนาได้ดังนี้

ตั้งแต่ พ.ศ.1800 ได้มีการเดินทางไปมาระหว่างไทย เช่น กับพม่า จีน ไบรุตญูส ฮอลันดา อังกฤษ ฝรั่งเศสและญี่ปุ่น แต่การเดินทางเหล่านี้มีเหตุจูงใจไปทาง "การค้าขาย การสงคราม การเมืองและการศาสนาทั้งสิ้น" มิใช่เป็นการท่องเที่ยวอย่างสมัยปัจจุบัน

พ.ศ.2467 ภายการริเริ่มของพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาภาณุพันธุวงศ์วรเดช อัครโยธิน ทรงทรงดำรงตำแหน่งผู้บัญชาการรถไฟ กรมรถไฟให้จัดตั้งแผนกโฆษณาการรถไฟขึ้นและหน้าที่ส่วนหนึ่งได้แก่การรับรองให้ความสะดวกแก่ักท่องเที่ยวที่จะเดินทางเข้ามาในประเทศไทยและการโฆษณาเผยแพร่ให้ชาวต่างประเทศรู้จักเมืองไทย ต่อมากิจกรรมส่งเสริมการท่องเที่ยวได้ขยายไปสู่ภัตตาคารโรงแรมที่พัก แต่ยังคงทำงานร่วมกับกรมรถไฟ

พ.ศ.2475 ซึ่งเป็นปีที่มีการเปลี่ยนแปลงการปกครอง การส่งเสริมการท่องเที่ยวได้หยุดชะงักไประยะหนึ่ง เพราะความขัดแย้งทางการเมือง สถานการณ์การค้าขายภายในประเทศหลังการเปลี่ยนแปลงการปกครองในเวลาประมาณ 20 ปีต่อมา รัฐบาลได้หยิบยกเรื่องการท่องเที่ยวขึ้นมาพิจารณาหลายครั้ง แต่ยังไม่มีโอกาสที่จะดำเนินการใด ๆ ในเรื่องการท่องเที่ยวอย่างจริงจัง

¹⁶ ศูนย์ศึกษาและฝึกอบรมการวิจัยทางสังคมศาสตร์ อ้างแล้ว หน้า 24-27

พ.ศ.2492 มีการพัฒนาทางการค้าต่างประเทศและความสัมพันธ์กับต่างประเทศในด้านอื่น เป็นผลทำให้รัฐบาลมองเห็นการจัดระเบียบเกี่ยวกับการท่องเที่ยวขึ้น จึงให้กรมโฆษณาการตกลงกับกระทรวงพาณิชย์และคมนาคมรับโอนกิจการส่งเสริมการท่องเที่ยวมาขึ้นกับกรมโฆษณาการ และให้ชื่อสำนักงานนี้ว่า "สำนักงานท่องเที่ยว"

พ.ศ.2502 รัฐบาลคณะปฏิวัติของจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ ได้เห็นความสำคัญของการท่องเที่ยว จึงได้ตั้งกองการอิสระขึ้นเรียกว่า "กองการส่งเสริมการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (อศท.)" มีฐานะเป็นองค์การสังกัดสำนักนายกรัฐมนตรี มีหน้าที่ส่งเสริมการท่องเที่ยวของประเทศ และเป็นตัวกลางติดต่อระหว่างตลาดนักท่องเที่ยวทั้งจากต่างประเทศและภายในประเทศ

พระราชกฤษฎีกาจัดตั้งกองการส่งเสริมการท่องเที่ยว พ.ศ.2502 มีวัตถุประสงค์ดังต่อไปนี้

- 1) ส่งเสริมอุตสาหกรรมท่องเที่ยวให้เป็นประโยชน์แก่เศรษฐกิจของชาติ และเผยแพร่ประเทศไทยในด้านวัฒนธรรม ศิลปกรรม ประเพณี นาฏศิลป์ การกีฬาและกิจกรรมอย่างอื่นอันจะเป็นการชักจูง หรือเป็นที่สนใจแก่นักท่องเที่ยว
 - 2) ช่วยเหลือแนะนำและร่วมมือในการจัดและดำเนินงานอุตสาหกรรมท่องเที่ยวของเอกชน
 - 3) ดำรวจ จัดสร้าง ส่งเสริมหรือบูรณะสถานที่อันเหมาะสมสำหรับการท่องเที่ยว
 - 4) ติดต่อร่วมมือกับองค์การหรือสมาคมส่งเสริมการท่องเที่ยวทั้งในประเทศและนอกราชอาณาจักร
 - 5) ประกอบอุตสาหกรรมท่องเที่ยวในกรณีที่เอกชนไม่สามารถจะกระทำได้ โดยลำพัง หรือในกรณีทางราชการมอบหมาย
-

6) ประกอบธุรกิจอื่น ๆ อันเกี่ยวแก่หรือเพื่อประโยชน์ของอุตสาหกรรม
ท่องเที่ยว

เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ดังกล่าว องค์การส่งเสริมการท่องเที่ยว จึงได้วาง
นโยบายเพื่อปฏิบัติดังนี้

1) แยกแยะโฆษณาประเทศไทยให้เป็นที่ยุติและสนใจแก่ชาวต่างประเทศ
เพื่อเป็นการชักจูงให้ชาวต่างประเทศเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในประเทศไทย ทำให้มี
รายได้อันเป็นประโยชน์แก่เศรษฐกิจของชาติ นอกจากการแยกแยะโฆษณาในต่างประเทศ
แล้ว ได้มีการเผยแพร่ความสำคัญตลอดจนกิจการต่าง ๆ เกี่ยวกับการส่งเสริมอุตสาหกรรม
ท่องเที่ยว ให้ประชาชนในประเทศไทยทราบด้วย

2) ส่งเสริมธุรกิจอุตสาหกรรมท่องเที่ยวของเอกชนภายในประเทศ ทั้งใน
ด้านการจัดบริการนำเที่ยว การขนส่ง โรงแรม ภัตตาคาร และการจำหน่ายสินค้าสิ่งของ
ที่ระลึก

3) ประสานงานและร่วมมือกับองค์การส่งเสริมการท่องเที่ยวของต่าง
ประเทศ ของภูมิภาค หรือนานาชาติโดยใกล้ชิด เพื่อประโยชน์ในการแลกเปลี่ยนขอ
คิดเห็นทางด้านการบริการ ผลงานทางสถิติ ตลอดจนการสนับสนุนในด้านการเผยแพร่ โฆษณา
ระหว่างกันและกันโดยตรง

4) สนับสนุนการพัฒนาสถานที่ท่องเที่ยว และการพัฒนาท้องถิ่นของรัฐโดย
การให้ขอเสนอแนะ การช่วยเหลือในการสำรวจ การดำเนินการเผยแพร่โฆษณาและ
การจัดนำเที่ยวไปสู่ท้องถิ่นนั้น ๆ

5) พยายามดำเนินการปฏิบัติงานโดยประหยัดทั้งกำลังคน และกำลังเงินเท่า
ที่จะทำได้

องค์การส่งเสริมการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย¹⁷ ประกอบด้วยหน่วยงานหลักสองหน่วยงาน คือ ฝ่ายพัฒนาและฝ่ายส่งเสริม กล่าวโดยสรุปทั้งสองหน่วยงาน มีหน้าที่ในการจัดทำแผนพัฒนา สํารวจ วิจัย คัดถาม ประเมินผล เสนอแนะ ให้การศึกษา เผยแพร่ โฆษณาให้ชาวสํารททางคํานการท่องเที่ยว แต่ไม่มีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายในการควบคุม การปฏิบัติงานของเอกชน หรือหน่วยงานที่คํานเป็นธุรกิจทางคํานอุตสาหกรรมท่องเที่ยว ซึ่งนับว่าเป็นปัญหาและเป็นอุปสรรคในการคํานเป็นงานขององค์การส่งเสริมการท่องเที่ยว ประกอบองค์การต้องการอำนาจหน้าที่บางประการเพิ่มขึ้น เป็นคํานว่า การสํารททรัพยากร ทางคํานการท่องเที่ยว การกําหนดพื้นที่และสถานทที่เหมาะสมขึ้นเป็นสถานทที่ท่องเที่ยวที่ การสงวนไว้เป็นของรัฐและให้อยู่ในการควบคุมดูแลขององค์การส่งเสริมการท่องเที่ยว เพื่อการวางแผน การจัดสร้าง ส่งเสริม อนุรักษ์ พัฒนา บูรณะ หรือพัฒนาทรัพยากรการ ท่องเที่ยว ตลอดจนรักษาคุณภาพของสิ่งแวดลอม ซึ่งเป็นการพัฒนาปัจจัยพื้นฐานและสิ่งอํานวย ความสะดวกให้แก่ทักท่องเที่ยว

คั้งนั้น องค์การส่งเสริมการท่องเที่ยว (อศท.) จึงได้เสนอรัฐบาล โดยขอ ปรับปรุงรูปการจกัหน่วยงานจากองค์การส่งเสริมการท่องเที่ยว (อศท.) มาเป็นการ ท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท.) ด้วยความเห็นชอบของรัฐบาลและรัฐสภา จึงได้มี การตราพระราชบัญญัติการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยขึ้น เมื่อวันที่ 10 เมษายน 2522 ให้จัดตั้งองค์การขึ้น เรียกว่า "การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย" โดยเรียกย่อว่า "ททท." และให้ออเป็นภาษาอังกฤษว่า "Tourism Authority of Thailand" เรียกย่อว่า "TAT" และให้มีตราเครื่องหมายของ "ททท"

จะเห็นได้ว่า การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย มีการพัฒนาการทหน้าไปมาก มีการจัดตั้งสํานักงานสาขาขึ้นทั้งทางประเทศและภายในประเทศ สํานักงานสาขา

¹⁷ ญัตยศึกษาและนีกอบรมการวิจัยทางสังคมศาสตร์ อ้างแล้ว หน้า 25-27

ในทางประเทศ มีที่หน่วยรถ ลอสแอนเจลิส ซิดนีย์ สิงคโปร์ โตเกียว แฟรงก์เฟิร์ต ปารีส และลอนดอน สำนักงานเหล่านี้จะทำหน้าที่เป็นตัวแทนในการโฆษณา เผยแพร่และส่งเสริมให้ชาวต่างประเทศได้รู้จักประเทศไทยดีขึ้น ในขณะที่ภายในประเทศก็ได้มีการปรับปรุงสถานที่ท่องเที่ยว ขึ้นรูปประติมากรรมต่าง ๆ ของท้องถิ่นโดยรวมมีประสานงานกับหน่วยงานต่าง ๆ อย่างจริงจัง และมีสำนักงานการท่องเที่ยวในประเทศ จำนวน 6 แห่ง มีที่เรียงใหม่ หาดใหญ่ ภูเก็ต กาญจนบุรี พัทธยาและนครราชสีมา มีการชักจูงให้นักท่องเที่ยวจากต่างประเทศเข้ามาในประเทศไทย และให้คนไทยมีการท่องเที่ยวมากขึ้น

2.8 นโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยวตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 6

2.8.1 วัตถุประสงค์และเป้าหมายของแผนพัฒนา ฉบับที่ 6¹⁸ คือการปรับระบบการพัฒนาประเทศ เพื่อให้เศรษฐกิจไทยเติบโตและขยายตัวสูงกว่า ในวงระยะเวลาของแผนพัฒนา ฉบับที่ 5 โดยคำนึงถึงอัตราและลักษณะของการขยายตัวทางเศรษฐกิจที่จะไม่ก่อให้เกิดการบั่นทอนความมั่นคงและเสถียรภาพทางเศรษฐกิจการเงิน การคลัง เพื่อให้มีการเพิ่มการจ้างงาน ให้ประชาชนมีรายได้ และการกระจายรายได้ที่เหมาะสม เพื่อให้ประชาชนมีคุณภาพชีวิตและสภาพจิตใจดีขึ้น นอกจากนี้จะต้องคำนึงถึงการแก้ปัญหาความเสื่อมโทรมของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ตลอดจนการเสริมสร้างความเป็นธรรมและพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนให้ทั่วถึง

2.8.2 นโยบายด้านการตลาดและการบริการ¹⁹

1) ให้ความสำคัญและเพิ่มบทบาทในสาขาการบริหารการตลาด ซึ่งจะก่อให้เกิดการขยายตัวของกิจกรรมในสาขาบริการด้านต่าง ๆ ที่มีส่วนอย่างมากในการ

¹⁸ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 6 พ.ศ. 2530-2537 หน้า 1

¹⁹ เพิ่มอ้าง หน้า 217-218

สนับสนุนการผลิตเพื่อขายภายในประเทศ และเพื่อการส่งออกที่สำคัญ ได้แก่บริการการท่องเที่ยว บริการธนาคารเงินและการประกันภัยที่สนับสนุนการผลิตและการตลาด บริการอาสาสมัคร การโฆษณาและการสื่อสารที่เกี่ยวข้องกับการตลาด การวิจัยการตลาด การพัฒนาคุณภาพสินค้า การแปรรูป การบรรจุหีบห่อสินค้า บริการด้านคลังสินค้าและการขนส่ง กิจกรรมการบริการเหล่านี้ จะมีส่วนสำคัญในการจ้างงานเพิ่มขึ้นของแผนพัฒนาฉบับที่ 6 คิดประมาณ 750,000 คน หรือเฉลี่ยปีละ 150,000 คน ซึ่งส่วนใหญ่เป็นการรองรับแรงงานกลุ่มผู้มีการศึกษาระดับกลางและระดับสูง

2) พัฒนาบริการด้านการท่องเที่ยว ซึ่งจากผลการวิจัยของสถาบันวิจัยพัฒนาบริหารศาสตร์ เรื่องผลกระทบด้านเศรษฐกิจของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวในประเทศไทยพบว่า การส่งเสริมการท่องเที่ยวระหว่างประเทศจะสามารถสร้างงานให้แก่ระบบเศรษฐกิจทั้งทางตรงและทางอ้อมในสาขาต่าง ๆ เพิ่มขึ้น อัตรานักท่องเที่ยวจากต่างประเทศ 9 คน สามารถสร้างงานในประเทศไทยได้ 1 คน ในขณะที่นักท่องเที่ยวภายในประเทศ 73 คน สร้างงานในประเทศไทยได้ 1 คน ดังนั้นการส่งเสริมการท่องเที่ยวต่างประเทศและในไทย จึงเน้นความสำคัญเรื่องการขยายเวลาพำนักของนักท่องเที่ยวต่างประเทศ ส่งเสริมตลาดนักท่องเที่ยวประเภทที่มีคุณภาพ คือนำเงินมาใช้ภายในประเทศไทยสูง ปรับปรุงสิ่งอำนวยความสะดวกที่จำเป็นสำหรับนักท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยวในภูมิภาค การอนุรักษ์และพัฒนาทรัพยากรการท่องเที่ยว การสนับสนุนการจัดให้มีแผนพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวในภูมิภาค การปรับปรุงแบบและคุณภาพของสินค้า หัตถกรรม อาหารและของที่ระลึกในแหล่งท่องเที่ยวเหล่านั้น จะสร้างงานเพิ่มขึ้นได้ไม่ต่ำกว่า 150,000 คน ในช่วงของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 6 ซึ่งจะมีผลต่อการสร้างงานและรายได้ ในสาขาการผลิตที่เชื่อมโยงกับอุตสาหกรรมท่องเที่ยว ซึ่งจะมีส่วนช่วยบรรเทาปัญหาการว่างงานและการทำงานต่ำกว่าระดับได้ด้วย

2.8.3 นโยบายการท่องเที่ยว²⁰

1) การบริการด้านการท่องเที่ยว ยังคงมีบทบาทสำคัญในระยะของแผนพัฒนา ฉบับที่ 6 ทั้งในแง่ของรายได้เงินตราต่างประเทศ และการสร้างงาน จากการผลิตของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยในปี 2534 ซึ่งเป็นปีสุดท้ายของแผนพัฒนา ฉบับที่ 6 นี้ นักท่องเที่ยวจากต่างประเทศจะเพิ่มขึ้นเป็นจำนวนกว่า 3.7 ล้านคนและปริมาณการการขายตัวของนักท่องเที่ยวต่างประเทศและในประทศ จะสามารถสร้างงานได้เพิ่มขึ้นอีกไม่น้อยกว่า 150,000 คน

2) แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยว

(1) กิจกรรมด้านการตลาด จะให้ความสำคัญในเรื่องการเพิ่มค่าใช้จ่าย ด้านการตลาดต่างประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการฝึกอบรมวิทยากร การโฆษณาประชาสัมพันธ์ การเผยแพร่แหล่งท่องเที่ยวภายในประทศ โดยมีเป้าหมายเพื่อขยายเวลาทำนัของนักท่องเที่ยวจากต่างประเทศ โดยเฉพาะตลาดนักท่องเที่ยวประเภทที่บุคคลภาพถือำเงินมาใช้จ่ายในประทศไทยสูง

(2) กิจกรรมการกระจายการผลิตและบริการท่องเที่ยว จะเน้นการอนุรักษ์และพัฒนาทรัพยากรการท่องเที่ยว ปรับปรุงสิ่งอำนวยความสะดวกที่จำเป็นสำหรับการท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยวภูมิภาค สนับสนุนให้มีแผนพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวในภูมิภาคและระดับจังหวัด ปรับปรุงรูปแบบและคุณภาพของสินค้ากิจกรรมพักผ่อนและของที่ระลึกในแหล่งท่องเที่ยว รวมทั้งสนับสนุนการจัดให้มีสถานบริการผู้โดยสารขาออกทางอากาศในเมืองเพื่อรองรับการขายตัวของนักท่องเที่ยวในระยะต่อไป

²⁰ เพ็ญ อ่าง หน้า 237

2.8.4 การพัฒนาการท่องเที่ยว จะเน้นการพัฒนาทรัพยากรซึ่งเป็นสินค้าทางการท่องเที่ยว โดยการรักษาแหล่งท่องเที่ยวเดิม การรณรงค์ในเรื่องความสะอาดของบ้านเมือง อนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยว โดยเฉพาะทางทะเล มีปะการังและชายหาด รวมทั้งฟื้นฟูและปรับปรุงงานประเพณี งานเทศกาลอาหาร ผลไม้และจักใหม่การแข่งขันกีฬาพื้นเมืองในท้องถิ่น ทั้งในและนอกฤดูการท่องเที่ยว ทั้งนี้ได้เน้นความร่วมมือกับระหว่างภาครัฐบาลและเอกชน

2.8.5 การส่งเสริมการท่องเที่ยว²¹

- 1) ส่งเสริมการเดินทางเป็นหมู่คณะ โดยผ่านผู้ประกอบการด้านจักเข้าเที่ยว (บริษัททัวร์)
- 2) ให้อุรกิจเอกชนในท้องถิ่นจัดรายการนำเที่ยวทั้งในภูมิภาคและระหว่างภูมิภาค นอกภูมิภาค
- 3) การโฆษณาเผยแพร่โดยเลือกหัวข้อการโฆษณา โดยคำนึงถึงความต่อเนื่องของปีท่องเที่ยวไทย ซึ่งเป็นปีเริ่มต้นแผนพัฒนา หรือทั้งใหม่เนื้อหา และการสื่อความหมายที่คำนึงถึงการกระจายสินค้าไปยังกลุ่มเป้าหมาย เช่น กลุ่มจัดการประชุม
- 4) การสร้างภาพพจน์ที่ดีทางการท่องเที่ยว โดยรณรงค์ให้ประชาชนตระหนักถึงความสำคัญและประโยชน์ทางการท่องเที่ยวที่ต่อประเทศและท้องถิ่น และทำตัวเป็นเจ้าบ้านที่ดี เพื่อสร้างความประทับใจแก่นักท่องเที่ยว
- 5) การประชาสัมพันธ์เพื่อให้ประชาชนตระหนักถึงความสำคัญของการอนุรักษ์สภาพแวดล้อมและแหล่งท่องเที่ยว ตลอดจนการอนุรักษ์วัฒนธรรมประเพณี การเลือกชมเวลาการทำงาน เนื้อหาและรูปแบบที่มเอกลักษณ์ของท้องถิ่น ซึ่งจะก่อให้เกิดความสนใจที่จะเดินทางไปชม

²¹ นงนุช โรจนเวทย์, การพัฒนาและส่งเสริม "การท่องเที่ยวภายในประเทศไทย" ของไทย ในจุลสารการท่องเที่ยว มกราคม 2531 ปีที่ 7 เล่มที่ 1 การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย หน้า 3-4

6) ความร่วมมือร่วมใจของภาคีรัฐบาลและเอกชน

2.8.6 นโยบายหลักของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย²² ตามแผนพัฒนา

ฉบับที่ 6

1) ส่งเสริมชักจูงให้นักท่องเที่ยวจากต่างประเทศเดินทางมาสู่ประเทศไทย เพื่อให้ไทยซึ่งรายได้เป็นเงินตราต่างประเทศเข้าเพิ่มพูนเศรษฐกิจส่วนรวมโดยรับความ

2) ชวยแหล่งท่องเที่ยวให้กระจายไปในท้องถิ่น เพื่อเป็นการกระจายรายได้ในการท่องเที่ยวให้ถึงประชาชนในทุกภูมิภาค

3) อนุรักษ์และฟื้นฟูสมบัติวัฒนธรรม ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเพื่อให้งานความเป็นเอกลักษณ์ของไทยไว้ให้ดีที่สุด

4) พัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกและบริการด้านการท่องเที่ยวให้มีมาตรฐานที่ดี

5) เพิ่มความปลอดภัยให้แก่นักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศ ให้เดินทางไปสู่จุดหมายปลายทางต่างๆ ในประเทศไทยด้วยความมั่นใจในความปลอดภัยของร่างกายและทรัพย์สินของตนและหมู่คณะ

6) ส่งเสริมการเดินทางของคนไทยไปต่างประเทศโดยเฉพาะกลุ่มผู้รายได้กอนอย และเยาวชนเพื่อเป็นการเพิ่มสวัสดิการด้านการท่องเที่ยวให้แก่คนไทย

7) สร้างกำลังคนที่เป็นคนไทยเข้าทำงานในอุตสาหกรรมท่องเที่ยวในมากที่สุด

²² การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, อนุสาร อ.ส.ท. การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ปีที่ 29 ฉบับที่ 9 เดือนเมษายน 2532 ฉบับแนะนำจังหวัดพัทลุง หน้า 118

8) ส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนรวมในกิจกรรมอันเกี่ยวกับการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างกว้างขวางยิ่งขึ้น

2.9. ทรัพยากรการท่องเที่ยวของจังหวัดสงขลา

2.9.1 แหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติ²³

1) หาดสมิหรา อยู่ในเขตเทศบาลเมืองสงขลา เป็นหาดทรายขาวสะอาด มีทิวสนร่มรื่น มีร้านอาหาร เก้าอี้ไม้กางอยู่เรียงราย เป็นที่นิยมของนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศมาพักผ่อน เล่นน้ำ กินอาหารและเล่นสกีตกเกอร์น้ำ

2) หาดเกาเส้ง ตั้งอยู่ทางทิศใต้ของหาดสมิหรา ห่างจากหาดสมิหราประมาณ 3 กิโลเมตร มีถนนเลียบชายฝั่ง หนาท่องเที่ยว มีทิวทัศน์ของเขาเกาเส้ง มีโศกหินระเกะระกะอยู่ตามริมฝั่งโดยทั่วไป มีเรือจอดและจอดอยู่เรียงรายและเป็นที่พักของสัตว์น้ำเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่ง

3) หาดทรายแก้ว ตั้งอยู่ห่างจากเมืองสงขลาประมาณ 7 กิโลเมตร ห่างจากถนนสายสงขลา-สติงพระประมาณ 3 กิโลเมตร เป็นหาดทรายที่สวยงาม บรรยากาศดี เงียบสงบเหมาะแก่การพักผ่อน มีแอ่งน้ำใหญ่ ทิวสนร่มรื่น บ้านพักแบบกระท่อมคาบानาและโรงแรมไว้บริการนักท่องเที่ยว

4) หาดม่วงงาม ตั้งอยู่ห่างจากสงขลา 20 กิโลเมตร ตามถนนสายสงขลา-สติงพระ ตรงกิโลเมตรที่ 18 มีถนนแยกไปชายหาดประมาณ 1 กิโลเมตร ลักษณะของหาดเป็นหาดทรายยาวประมาณ 3 กิโลเมตร เป็นที่พักผ่อนระดับท้องถิ่น ยังไม่มีบริการจำหน่ายอาหารและเครื่องดื่ม

5) หาดสติงพระ ตั้งอยู่ตรงกันข้ามกับที่ว่าการอำเภอสติงพระ มีถนนแยกไปทางชายฝั่งทะเลประมาณ 500 เมตร มีลักษณะเป็นหาดยาวประมาณ 3 กิโลเมตร เป็นที่พักผ่อนของประชาชนในท้องถิ่น ยังไม่มีร้านอาหารและเครื่องดื่มสำหรับบริการนักท่องเที่ยว

²³ องค์การบริหารส่วนจังหวัดสงขลา, บันทึกตอนรับสู่ภาคใต้ จังหวัดสงขลา เอกสารประชาสัมพันธ์ จังหวัดสงขลา เนื่องในโอกาสเป็นเจ้าภาพกีฬาแหลมทองที่ 2532.

6) หาดปากบางสะกอม อยู่ทางทิศใต้ของจังหวัด บนเส้นทางสาย สงขลา-จะนะ-เทพา ห่างจากตัวจังหวัด 53 กิโลเมตร และห่างจากอำเภอจะนะ 15 กิโลเมตร มีถนนลูกรังเข้าถึงชายหาด นับเป็นสถานที่ที่เหมาะสมแก่การพักผ่อน หากชอบการผจญภัยก็สามารถ เหย้าเรือของชาวประมง หรือชาวบ้านข้ามไปตกปลาที่เกาะขามซึ่งอยู่ห่างจากชายฝั่งประมาณ 2 กิโลเมตรก็ได้

7) หาดสร้อยสุวรรณ เป็นสถานที่พักผ่อนริมทางที่เขวงทางหลวง จังหวัดสงขลา จัดสร้างให้นักท่องเที่ยวแวะพักผ่อนอยู่บริเวณกิโลเมตรที่ 27 ช่วงอำเภอจะนะ ไปอำเภอเทพา ชายหาดมีความยาวประมาณ 4 กิโลเมตร ในวันเสาร์-อาทิตย์ มีอาหารและ เครื่องดื่มบริการ

8) หาดปากบางนาทม ตั้งอยู่ห่างจากตัวจังหวัดไปทางทิศใต้ประมาณ 26 กิโลเมตร เป็นสถานที่รมรื่น ชายหาดมีความสงบเหมาะแก่การว่ายน้ำ แต่ยังไม่เป็นที่รู้จัก ของนักท่องเที่ยว เพราะยังไม่ได้รับการพัฒนาเกี่ยวกับสิ่งสาธารณูปโภค ประกอบกับตั้งอยู่ห่าง จากถนนทางหลวงมากพอสมควร ยังไม่มีความสะดวกที่จะไปพักผ่อนในปัจจุบัน

9) แหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติในเขตเทศบาลเมืองสงขลา มีทั้งที่เป็นหาดทราย แห่ลม เขา เกาะ และสวนสาธารณะ คือแห่ลมศมิทรา แห่ลมสนถอน เขาถอย เขาตั้งกวน ไซคหิน "หัวนายแรง" และเกาะหนู เกาะแมว

10) ทะเลสาบสงขลา เป็นทะเลสาบแห่งเดียวในประเทศไทย มีความยาวจากปากน้ำไปทางทิศเหนือประมาณ 80 กิโลเมตร ความกว้างไม่แน่นอน บางตอน แคบ บางตอนกว้างมาก ส่วนที่กว้างที่สุดประมาณ 20-25 กิโลเมตร มี 2 ตอน คือทะเลสาบ ตอนบนอยู่ระหว่างอำเภอกระโน้นและกิ่งอำเภอกระเส็นสุกับจังหวัดพัทลุง มีน้ำจืดและทะเลสาบ ตอนล่างนับตั้งแต่ปากน้ำขึ้นไปถึงช่องแคบ ซึ่งอยู่ระหว่างอำเภอปากพะยูนกับอำเภอสิงหนคร เป็น ทะเลสาบน้ำเค็มและน้ำกร่อย ภายนอกความทางของทะเลสาบกับปากน้ำ มีเกาะสำคัญๆ อยู่หลายเกาะ คือเกาะใหญ่ เกาะดี เกาะห้า เกาะแก้ว เกาะหมาก เกาะสาวย และเกาะยอ นักท่องเที่ยวสามารถท่องเที่ยวทะเลสาบได้โดยมีนักท่องเที่ยวบริการอยู่บริเวณท่าเรือเก่าใกล้ ที่ทำการไปรษณีย์ โทร เลขสงขลา

11) เกาะยอ ตั้งอยู่ในตำบลเมือง ในทะเลสาบสงขลา เป็นสถานที่เหมาะเที่ยว มีทั้งสวนผลไม้ ซึ่งมีรสชาดอร่อยที่สุดของภาคใต้ มีวัด โบราณสถาน บ้านเมืองเกาะยอ การเลี้ยงปลากะพงขาวในทะเล และที่สำคัญที่สุดคือเป็นที่ตั้งสถาบันทักษิณคดีศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ซึ่งเป็นสถาบันทางวัฒนธรรม มีพิพิธภัณฑ์สัตว์น้ำ เป็นจุดชมวิว และเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่น่าสนใจมากที่สุดแห่งหนึ่งของภาคใต้ สามารถเดินทางไปได้โดยเรือท่องเที่ยว เรือโดยสารและรถยนต์ ข้ามสะพานติงสูลานนท์ ซึ่งเป็นสะพานที่ยาวที่สุดในประเทศไทย

12) สวนฟ้าเปรม จัดแต่งด้วยต้นไม้บานาพรรณ มีความร่มรื่น มีพรรณไม้และพืชสมุนไพรไว้ให้ศึกษา เป็นสถานที่ท่องเที่ยวแห่งใหม่ของจังหวัดสงขลา ตั้งอยู่ที่บริเวณบ้านน้ำกระจาย ติดกับสะพานติงสูลานนท์

13) อุทยานนกน้ำจุฑา ตั้งอยู่ที่บ้านจุฑา ตำบลสิงห์พระ ห่างจากสงขลาประมาณ 32 กิโลเมตร เป็นเขตห้ามล่าสัตว์ในทะเลสาบสงขลา เป็นอุทยานนกน้ำที่ใหญ่ที่สุดในประเทศไทย มีพื้นที่ 25 ตารางกิโลเมตร มีพรรณนกประจำถิ่นและพรรณนกที่อพยพมาจากไซบีเรีย และประเทศจีน อาศัยอยู่ประมาณ 112 ชนิด ช่วงเวลาที่เหมาะที่สุดสำหรับการไปชมนก คือระหว่างเดือนมีนาคมถึงพฤษภาคม

14) น้ำตกโตนงาช้าง เป็นน้ำตกที่สวยงามแห่งหนึ่งของภาคใต้ อยู่ห่างจากตัวเมืองหาดใหญ่ 25 กิโลเมตร มีด้วยกัน 7 ชั้น ชั้นที่สวยงามและเรียกเป็นชื่อ น้ำตกแห่งนี้ คือชั้นที่ 3 ลักษณะของน้ำตก จะตกแยกออกเหมือนงาช้าง การเดินทางไปน้ำตกไปตามถนนสายหาดใหญ่-รัทภูมิ (สายเก่า)

2.9.2 แหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์และโบราณคดี²⁴

²⁴ การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย เอกสารเผยแพร่ สำนักงานขนาดใหญ่ 1/1
 ขอย 2 ถนนนิพัทธ์อุทิศ 3 อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา

1) กำแพงเมืองสงขลา อยู่ติดถนนนางงาม ชาวสงขลาเรียกว่า "กำแพงเมืองสงขลา" สร้างพร้อมกับการสร้างเมืองสงขลา เป็นที่เคารพสักการะของชาวเมืองสงขลาทั่วไป

2) คูเมืองเก่าสงขลา ตั้งอยู่บริเวณถนนนครนอก ถนนนครใน ลักษณะของบ้านเรือน อาคารร้านค้า สมัยแรกตั้งเมือง เป็นศิลปะการก่อสร้างแบบเกาะ ไร้วังหรืออิฐที่ฉาบประมุกตแบบจีนสมัยยุโรป ยังมีร่องรอยเหลืออยู่ให้เห็นในปัจจุบัน

3) ป้อมปากน้ำแหลมทราย (Songkhla's old Cannon Fortress) เป็นป้อมปืนกออิฐ 8 เหลี่ยม มีประตูขึ้นลงทางทิศใต้ 1 ประตู มีปืนโบราณอยู่หลายกระบอก หันไปทางปากอ่าวทะเลสาบสงขลา สร้างในสมัยรัชกาลที่ 3 พ.ศ. 2390-2409 พร้อมกับการสร้างเมืองใหม่สงขลา ปัจจุบันป้อมนี้อยู่บริเวณหลังกองบังคับการตำรวจภูธร อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา

4) พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติสงขลา (Songkhla's National Museum) ตั้งอยู่ที่ถนนจะนะ ทำอาคารมีลักษณะคล้ายเก๋งจีน เดิมเป็นบ้านพักส่วนตัวของพระยาสุพรรณรักษ (เนตร ณ สงขลา) สร้างเมื่อ พ.ศ. 2421 ปัจจุบันได้เป็นพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ จังหวัดสงขลา เป็นที่เก็บรวบรวมโบราณวัตถุและศิลปวัตถุ ทั้งสมัยก่อนประวัติศาสตร์และสมัยที่รู้จักกันแพร่หลายในภาคใต้

5) พลับพลาประทับเจ้าตั้งกวน อยู่บนเขาตั้งกวน เป็นพลับพลาที่ประทับ ซึ่งพระยาวิเชียรคีรี (ธม) ผู้สำเร็จราชการเมืองสงขลา ได้สร้างถวายพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว เมื่อพ.ศ. 2431

6) พระตำหนักเขาน้อย ตั้งอยู่เชิงเขาน้อยทางทิศใต้ ถนนสะเดา ได้สร้างขึ้นเมื่อ พ.ศ. 2454 เพื่อให้เป็นที่ประทับของเจ้าคุณพิทักษ์พร (กรมหลวงชุมพรเขตอุดมศักดิ์) เมื่อครั้งดำรงตำแหน่งสมุหเทศาภิบาล มณฑลนครศรีบริรักษ์ และต่อมาได้ดำรงตำแหน่งอุปราชมณฑลทักษิไน เคยใช้เป็นที่ประทับของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระบรมราชินีนาถองค์ปัจจุบัน เมื่อคราวเสด็จเยี่ยมราษฎร

ในจังหวัดภาคใต้ ในเดือนมีนาคม พ.ศ.2502 ปัจจุบันใช้เป็นจวนผู้ว่าราชการจังหวัด

7) วัดมัธยิมาวาส เป็นวัดโบราณ อายุประมาณ 400 ปี ตั้งอยู่ที่ถนนไทรบุรี ในเขตเทศบาลเมืองสงขลา เดิมชื่อ "วัดยายกรี่จันทร" เพราะยายกรี่จันทร คหบดีเมืองสงขลาเป็นผู้ซื้อที่ดินสร้างขึ้น ต่อมาประชาชนพากันเรียกว่า "วัดกลาง" เพราะมีผู้สร้างวัดขึ้นทางทิศเหนือวัดหนึ่ง ชื่อ "วัดเลียบ" และทางทิศใต้ชื่อวัดหนึ่งชื่อ "วัดโพธิ์" ชาวสงขลาจึงเรียกวัดยายกรี่จันทรว่า "วัดกลาง" ต่อมาพระเจ้าอนุบาลเจ้ากรมหมื่นวิสุทธิวงศาโรตส ได้ทรงเปลี่ยนชื่อเป็นตามภาษาล้านนาว่า "วัดมัธยิมาวาส" เมื่อครั้งเสด็จเมืองสงขลา พ.ศ.2431 และวัดนี้ยังมีศิลปกรรมลัทธิทิพย์ เป็นที่เก็บวัตถุโบราณ ซึ่งรวบรวมมาจากเมืองสงขลา สิบพระ ระโหม่งและอื่น ๆ อันเป็นหลักฐานที่สำคัญทางประวัติศาสตร์ การศึกษาและการศึกษา

8) วัดเกาะกั อยู่ห่างจากสามแยกท่าโรง อำเภอเมืองสงขลา ตามถนนสายสงขลา-นาทวี ประมาณ 2 กิโลเมตร เป็นวัดโบราณ มีรอยพระพุทธรูปจำลอง ลอยนวลเขมา ประชาชนนิยมไปกราบไหว้บูชา

9) วัดพะโคะ (วัดราชประดิษฐาราม) ตั้งอยู่บริเวณเขาพิงกันสูง 6 กิโลเมตร อำเภอสิงหนคร ห่างจากตัวเมืองสงขลา ไปตามถนนสายสงขลา-นครศรีธรรมราช ประมาณ 48 กิโลเมตร วัดพะโคะเคยเป็นที่จำพรรษาของสมเด็จพระเจ้าพะโคะ หรือหลวงพ่อดาบสเสียดีย์ ผู้เป็นที่เคารพสักการะของชาวภาคใต้ทั่วไป

10) วัดหาดใหญ่ใน ตั้งอยู่ในเขตเทศบาลเมืองหาดใหญ่ ใกล้สะพานคลองคูเต่า เป็นที่ประดิษฐานพระนอน ขนาดความยาว 35 เมตร กว้าง 10 เมตร สูง 15 เมตร ชื่อ "พระพุทธรูปกตมงคล"

11) เจดีย์เขาดังกวน ตั้งอยู่ถัดจากวัดพลาคที่ประทับเขาดังกวนขึ้นไป มีบันไดไปถึงยอดเขา เป็นเจดีย์ที่สร้างในสมัยอาณาจักรนครศรีธรรมราช (ในทราว พ.ศ.) เป็นศิลปะสมัยทวารวดี ต่อมาเมื่อพ.ศ.2402 พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้ทรงเสด็จประพาสเมืองสงขลา ได้ทรงโปรดเกล้าให้บูรณปฏิสังขรณ์เจดีย์ขึ้น เพื่อให้เป็นที่เคารพสักการะของชาวสงขลาทั่วไป

12) เจ็ดยี่สิบแปดพระบรมธาตุวัดชัยมงคล ตั้งอยู่ภายในบริเวณ
 วัดชัยมงคล หลังสถานีรถไฟสงขลา พระบรมธาตุพระอรหันต์ในเจ็ดยี่สิบแปด
 ประมาณ พ.ศ. 2434 ประวัติเล่าว่า มีพระภิกษุอาจารย์ชานาบาดีรูปหนึ่งของวัดชัยมงคล
 ชื่อ นาม อิศโร ใกล้เคียงทางไปลังกาทางเรือ และได้มีโอกาสรู้จักกับพระภิกษุใน
 ลังกา ซึ่งมีพระธาตุศพอยู่มาก พระภิกษุท่านนั้นนิมนต์ถวายพระบรมธาตุแก่พระภิกษุ
 อิศโร แรกอนถวายเขาโคอินฐานก่อน แล้วจึงเลือกโดยพระบรมสารีริกธาตุพระพุทธรูป
 ท่านพระภิกษุเสียใจมาก แรกนิมนต์ถวายให้และบอกว่า พระบรมธาตุเป็นปูชนียวัตถุพระภิกษุ
 นาม อิศโร พระภิกษุ อิศโร จึงได้นำพระบรมธาตุมาสงขลา และได้สร้างพระเจ็ดยี่สิบแปด
 ไว้ ณ วัดชัยมงคล ให้พุทธศาสนิกชนได้เคารพสักการะมาจนถึงปัจจุบัน

13) เจ็ดยี่สิบแปดพระบรมธาตุเขาแดง

(1) เจ็ดยี่สิบแปดพระบรมธาตุ ตั้งอยู่บนยอดเขาแดง เมืองสงขลา
 เจ้าพระยาพระคลัง (ทิศ บุนนาค) สมเด็จพระยาองค์ใหญ่หรือสมเด็จพระบวร
 ประจวบคีรีขันธ์ สร้างไว้เมื่อครั้งปรากฏกบฏเมืองไทรบุรี เมื่อ พ.ศ. 2373

(2) เจ็ดยี่สิบแปดพระบรมธาตุ ตั้งอยู่บนยอดเขากลาง เมืองสงขลา
 พระยาภิรมย์ภักดี (ทิศ บุนนาค) สมเด็จพระยาองค์น้อย หรือสมเด็จพระบวร
 ประจวบคีรีขันธ์ สร้างไว้เมื่อครั้งปรากฏกบฏเมืองไทรบุรี ปักทวนี่ มีนัง และมาอายุ เมื่อปราบ
 กบฏไทรบุรี พระยาภิรมย์ภักดีจัดการเมืองสงขลาอยู่ 2 ปี จึงได้สร้างเจ็ดยี่สิบแปด
 พระบรมธาตุ แล้วจึงยกทัพกลับกรุงเทพมหานคร

14) สถาบันทักษิณคดีศึกษา สังกัดมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ตั้งขึ้นเมื่อ พ.ศ. 2519 ในบริเวณมหาวิทยาลัย วิทยาเขตสงขลา มีจุดประสงค์เพื่อศึกษา
 ค้นคว้า วิจัย สืบค้นหาและส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมของภาคใต้ และยังได้รวบรวมร่องรอย
 หลักฐานทางประวัติศาสตร์ของประชาชนมาจัดแสดงไว้ในรูปของพิพิธภัณฑ์ศิลปศึกษา
 ปัจจุบันได้ขยายจากบริเวณมหาวิทยาลัยไปตั้งอยู่ที่เชิงสะพานติณสูลานนท์ บ้านฉางทราย
 ตำบลเกาะยอ อำเภอเมืองสงขลา

15) ที่ตั้งศพสุสานสุไลมาน ตั้งอยู่ฝั่งหัวเขาแดง ตามเส้นทางสาย สงขลา-นครศรีธรรมราช ประมาณกิโลเมตรที่ 2 ที่ตั้งศพทำศาลาคลุมไว้ มีจารึกเป็นภาษา อาหรับ ขอบไว้มุมที่ฝังศพ และสี่ที่ฝังศพอีกแห่งหนึ่งอยู่ติดกัน แต่ยังไม่หาหลักฐานไม่ถือว่าเป็นศพ ของใคร

2.9.3 ประเพณี กำนัและการละเล่นท้องถิ่น²⁵

1) ประเพณีลากพระ เป็นประเพณีของชาวภาคใต้โดยทั่วไป โดยเฉพาะภาคใต้ฝั่งตะวันออก เป็นประเพณีแห่เรือหรือยานพาหนะที่ประดิษฐ์พระพุทธรูป ทั้งทางน้ำและทางบก จัดให้มีขึ้นเป็นประจำทุกปี โดยกระทำกันในวันแรม 1 ค่ำ เดือน 11 (ประมาณเดือนตุลาคม) ยานพาหนะที่ประดิษฐ์พระพุทธรูปจะตกแต่งประดับประดาอย่าง สวยงาม สำหรับที่สงขลามีการแห่ไปรอบเมืองตามย่านชุมชนต่าง ๆ แล้วจะไปรวมกันที่ บริเวณแหลมสมิหรา เพื่อทำพิธีทางศาสนา จะมีการประกวดเรือพระและจัดงานฉลองในเวลา กลางคืน

2) ประเพณีลอยกระทง ได้จัดให้มีทุกปีในคืนขึ้น 15 ค่ำ เดือน 12 (ประมาณเดือนพฤศจิกายน)

3) ประเพณีสงกรานต์ เทศบาลเมืองหาดใหญ่ได้จัดขึ้นทุกปี ณ ส่วนราชการและเทศบาลเมืองหาดใหญ่ ในวันที่ 13 เมษายน ส่วนในเมืองสงขลาและจังหวัด สงขลาทั่วไป ก็จัดขึ้นเหมือนกัน แต่ไม่ยิ่งใหญ่เหมือนเทศบาลเมืองหาดใหญ่

4) โนรา เป็นการละเล่นหรือนาฏศิลป์พื้นเมืองที่ได้สืบทอดกันมา นาน มีเครื่องแต่งกาย กนตรีและบทขับร้อง (บทกลอน) เป็นเอกลักษณ์ของภาคใต้

5) หนังตะลุง เป็นศิลปะการแสดงพื้นเมืองภาคใต้ เวลาแสดง ถองปลุกโรงยกหุ่น ตัวรูปหนังส่วนใหญ่ทำด้วยหนังวัวนำมาฉลุ มีการพากย์ขับกลอนและ

²⁵ เฟิงอาน

โถงนครพื้นเมืองประกอบการแสดง การทากยสำหรับตัวพระ ท้วนาง โถงนากลาง ส่วน
ตัวโหรและตัวตอกจะไ้ช้ตามพื้นเมืองภาคใต้

6) กีฬารบโค เป็นการนำโค (โคถึก) 2 ตัวมาไ้ชนกัน
เป็นกีฬาพื้นบ้านที่ช้ช่อเสียง และนิยมติดอกกับมาชานาน ทั้งแก่มัยพระยาเมืองสียงเวีววิชัย
เชือกไ้หาหลังการเก็บเกี่ยว แต่ละหมู่บ้านจะนำโคถึกมาชนกันเพื่อความรื่นเริงและสมาน
สามัคคี และอาจมีการพนันบ้าง ปัจจุบันแต่ละอำเภอจะมีสนามรบโคของตนเอง และจัก
ชนโคเกือบละครั้ง ในวันเสาร์-อาทิตย์ กำหนดการชนโคนี้มักจะมีการตกลงกันระหว่าง
สนามของอำเภอต่าง ๆ แล้กเปลี่ยนกันไป

2.9.4 สินค้าพื้นเมือง²⁶

1) ผ้าพื้นเมืองเกาะขอม เป็นผ้าพื้นเมืองของจังหวัดสงขลา ทอ
ด้วยมือ ลายเส้นละเอียดสวยงามและมีความคงทน เป็นที่นิยมโดยทั่วไป ผ้าขอมไ้ที่เกาะขอม
สถาบันทักษิณคดีศึกษา ร้านของที่ระลึกที่หาดใหญ่ และร้านค้าของพื้นเมือง ถนนนครใน
ในเมืองสงขลา

2) รูปหนังตะลุง หนังตะลุงเป็นที่เลิ่ปการแสดงพื้นบ้านของชาวใต้
มีการแสดงอยู่ทั่วไปในจังหวัดพัทลุง สงขลา นครศรีธรรมราช ตรังและจังหวัดอื่น ๆ บาง
เวลาแสดงจะถูกโรงยกพื้น ใช้รูปหนังตะลุงซึ่งแกะจากหนังสัตว์ ไ้วาดสีขาและไ้แสงไฟ
จากตะเกียงเจาหายุ หรือหลอดไฟโ้สะท้อนเป็นเงา มีนายหนังตะลุงเป็นผู้พากย์ และ
ซ้บกลอนเป็นเรื่องราวต่าง ๆ รูปหนังตะลุงสามารถไ้เป็นของที่ระลึกและหาซื้อไ้จากร้านขาย
ของที่ระลึกไ้เกือบทั่วไป

3) ข้าวเกรียบกุ้ง - ข้าวเกรียบปลา เมื่อกะมวงหิมพานต์
กุ้งแห้ง น้ำจู้ เป็นต้น เป็นผลิตภัณฑ์พื้นเมืองที่ช้ช่อเสียงในภาคใต้ หาซื้อไ้จากร้านขาย
สินค้าพื้นเมืองทั้งที่สงขลาและหาดใหญ่

²⁶ เพ็ญอาง

2.10 ธุรกิจการท่องเที่ยว

ธุรกิจต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวในจังหวัดสงขลา เฉพาะในแหล่งท่องเที่ยวในเขตเทศบาลเมืองหาดใหญ่ สงขลาและในแหล่งท่องเที่ยวนอกเมือง ซึ่งอยู่ในขอบเขตของการศึกษานี้ มีดังต่อไปนี้

2.10.1 ธุรกิจโรงแรมและที่พัก²⁷

1) โรงแรมและที่พักในเขตเทศบาลเมืองหาดใหญ่

จำนวนโรงแรม	62 แห่ง
จำนวนห้องพัก	5,525 ห้อง
อัตราค่าห้องพัก	
พัคลม-เคียว	
อัตราสูงสุด	180 บาท
อัตราค่าสุด	60 บาท
อัตราเฉลี่ย	130 บาท
พัคลม-ดู	
อัตราสูงสุด	250 บาท
อัตราค่าสุด	120 บาท
อัตราเฉลี่ย	183 บาท
ปรับอากาศ-เคียว	
อัตราสูงสุด	545
อัตราค่าสุด	150
อัตราเฉลี่ย	280

²⁷การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, รายชื่อโรงแรมหาดใหญ่/สงขลา การท่องเที่ยว สำนักงานหาดใหญ่ 1/1 ซอย 2 ถนนพิทักษ์อุทิศ 3 หาดใหญ่ สงขลา 2532.

2) โรงแรมและที่พักในเมืองสงขลา

จำนวนโรงแรม 17 แห่ง

จำนวนห้องพัก 765 ห้อง

อัตรากาห้องพัก

พัคคณ-เค็ยว

อัตราสูงสุด 220 บาท

อัตราต่ำสุด 50 บาท

อัตราเฉลี่ย 152.50 บาท

พัคคณ-คูน

อัตราสูงสุด 280 บาท

อัตราต่ำสุด 120 บาท

อัตราเฉลี่ย 183 บาท

ปรบัอากาณ-เค็ยว

อัตราสูงสุด 726 บาท

อัตราต่ำสุด 220 บาท

อัตราเฉลี่ย 349.42 บาท

ปรบัอากาณ-คูน

อัตราสูงสุด 847 บาท

อัตราต่ำสุด 280 บาท

อัตราเฉลี่ย 448.41 บาท

3) โรงแรมและที่พักนอกเมืองหาดใหญ่/สงขลา

จำนวน 6 แห่ง

จำนวนห้องพัก 102 ห้อง

อัตราค่าห้องพัก

อัตราสูงสุด	250 บาท
อัตราต่ำสุด	80 บาท
อัตราเฉลี่ย	165 บาท

2.10.2 ธุรกิจร้านอาหารและภัตตาคาร²⁸

ธุรกิจร้านอาหารและภัตตาคารในแหล่งท่องเที่ยวที่สามารถรองรับนักท่องเที่ยวได้

- 1) ในเทศบาลเมืองหาดใหญ่ ประมาณ 93 ร้าน มีทั้งประเภทอาหารไทย อาหารจีน อาหารทะเล และร้านอาหารประเภทรานตลอดคืน (โถง)
- 2) ในเทศบาลเมืองสงขลา ประมาณ 20 ร้าน มีทั้งบริเวณตัวเมืองและบริเวณหาดสมิหรา แหลมสนออน
- 3) บริเวณเกาะยอ มี 12 ร้าน
- 4) ชายหาดหมู่บ้านสะถะถม 2 ร้าน

2.10.3 ธุรกิจนำเที่ยวและการคมนาคม²⁹

- 1) ศูนย์บริการท่องเที่ยว มีบริษัทนำเที่ยวที่ให้บริการนำเที่ยวทั้งภายในจังหวัด ต่างจังหวัด และต่างประเทศถึง 56 บริษัท
- 2) รถแท็กซี่บริการ ในเทศบาลเมืองหาดใหญ่และสงขลา มีรถแท็กซี่ให้บริการแก่นักท่องเที่ยวจากจังหวัดสงขลา ไปยังจังหวัดต่าง ๆ ในภาคใต้ถึง 8 จังหวัดคือ ภูเก็ต ยะลา นราธิวาส สตูล พัทลุง ตรัง นครศรีธรรมราชและสุราษฎร์ธานี

²⁸ การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, อ่าวแล้ว หน้า 10

²⁹ เฟื่องอ่าว หน้า 14

- 3) รถยนต์เล็กบริการ ภายในเทศบาลเมืองหาคีใหญ่และเทศบาลเมืองสงขลา ในราคาเพียง 3-5 บาทต่อคนต่อเที่ยว
- 4) รถโดยสารประจำทางและรถโดยสารปรับอากาศ มีบริษัทต่าง ๆ ได้จัดบริการทั้งภายในจังหวัดและทางจังหวัดในภาคใต้ประมาณ 7 บริษัท
- 5) การเดินทางโดยรถไฟ มีความสะดวกทั้งภายในภาคใต้เอง ภาคอื่น ๆ และไปมีคเตอร์เวิร์ช ประเทศมาเลเซีย
- 6) การเดินทางทางอากาศ มีสายการบินบริการแก่นักท่องเที่ยวทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ

2.10.4 ธุรกิจบันเทิงเชิงรวม³⁰

- 1) โรงภาพยนตร์
 - ในเทศบาลเมืองหาคีใหญ่ 9 โรง
 - ในเทศบาลเมืองสงขลา 4 โรง
- 2) ไนต์คลับ/คิสโก
 - หาคีใหญ่ 14 แห่ง
 - สงขลา 2 แห่ง
- 3) สถานอาบ อบ นวด
 - หาคีใหญ่ 6 แห่ง
 - สงขลา - แห่ง
 - นวดแผนโบราณ
 - หาคีใหญ่ 7 แห่ง
 - สงขลา 2 แห่ง

³⁰ การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย คู่มือเดินทางท่องเที่ยว สงขลา-หาคีใหญ่
สำนักงานหาคีใหญ่ หน้า 33

คอปี่ชอบ/วิกิโอ/คนกรี

หากใหญ่

7 แห่ง

สงขลา

1 แห่ง

2.10.5 ธุรกิจจำหน่ายสินค้าพื้นเมืองและของที่ระลึก³¹

- 1) ในเทศบาลเมืองหากใหญ่
 - ” ร้านคลังศิลป์
 - ” ร้านบังคี
 - ” ร้านแตกทอง
 - ” ร้านลายไทย
 - ” ร้านรุ่งไพศาล
 - ” ร้านมาวิศว์
- 2) ในเทศบาลเมืองสงขลา
 - ” ร้านบีทีสงขลา
 - ” ร้านสินอุลย์พันธ์
 - ” ร้านแดง
 - ” ร้านวันนิจ
 - ” ร้านชนบท
- 3) เกาะยอ
 - ” ร้านจำหน่ายสินค้าพื้นเมือง สถาบันทักษิณคดีศึกษา
 - ” อื่น ๆ บริเวณเกาะยอ

2.11 อาชีพที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวและไม่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว

2.11.1 อาชีพที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว

- 1) อาชีพต่าง ๆ เกี่ยวกับธุรกิจโรงแรม
- 2) อาชีพต่าง ๆ เกี่ยวกับธุรกิจร้านอาหาร
- 3) อาชีพต่าง ๆ เกี่ยวกับธุรกิจนำเที่ยว
- 4) อาชีพต่าง ๆ เกี่ยวกับธุรกิจบันเทิงเรีงรมย์
- 5) อาชีพต่าง ๆ เกี่ยวกับธุรกิจจำหน่ายสินค้าพื้นเมืองและของที่ระลึก
- 6) อาชีพขับรถจ้าง
- 7) อาชีพบริการ
- 8) อาชีพมัคคุเทศก์
- 9) อาชีพขายอาหาร
- 10) อาชีพขายเครื่องดื่ม
- 11) อาชีพบริการรถเช่า
- 12) อาชีพเรือนำเที่ยว
- 13) อาชีพบริการสถานที่
- 14) อาชีพผลิตสินค้าขายนักท่องเที่ยว
- 15) ผู้ประกอบการบาร
- 16) ผู้ประกอบการไนท์คลับ
- 17) ผู้ประกอบการอาบน้ำ อบ นวด
- 18) ผู้หญิงอาชีพพิเศษ

2.11.2 อาชีพที่ไม่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว

- 1) อาชีพรับราชการ
- 2) อาชีพแม่บ้าน

- 3) อธิบดีกรมกร
- 4) ผู้ผลิตสินค้า
- 5) ผู้รับจ้างผลิตสินค้า
- 6) อธิบดีเกษตรกร

ชาวนา, ชาวสวน, ชาวประมง

- 7) อื่น ๆ

2.12 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.12.1 วุฒิเทพ อินปัญญา และจำลอง สติกุล ไດเสนอผลการวิจัยต่อการ
ท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย เมื่อปี พ.ศ.2528 เรื่อง ผลทางด้านเศรษฐกิจของอุตสาหกรรม
ท่องเที่ยวในประเทศไทย ซึ่งมีผลการวิจัยที่เกี่ยวข้องสรุปได้ ดังนี้

การท่องเที่ยวเป็นอุตสาหกรรมที่ก่อให้เกิดผลทางเศรษฐกิจที่สำคัญมาก นัก
ท่องเที่ยวระหว่างประเทศได้เพิ่มจำนวนมากขึ้นโดยตลอด ตั้งแต่ปี พ.ศ.2524 เป็นต้นมา
นักท่องเที่ยวระหว่างประเทศแต่ละคนได้นำเงินตราต่างประเทศมาใช้จ่ายไม่ต่ำกว่าและ
2,000 บาท กลางปี พ.ศ.2526 ได้นำเงินตราต่างประเทศมาจ่ายถึง 25,050
ล้านบาท ซึ่งมีมูลค่าสูงกว่าการส่งออกสินค้าสำคัญ ๆ ของไทย การท่องเที่ยวจึงนับเป็น
อุตสาหกรรมที่มีความสำคัญต่อเศรษฐกิจไทยอย่างสูง ไม่เพียงแต่รายได้เท่านั้นที่ประเทศไทย
ได้รับ แต่ผลของการใช้จ่ายของนักท่องเที่ยวระหว่างประเทศและนักท่องเที่ยวภายในประเทศ
เอง ยังส่งผลต่อเนื่องไปคามสาขาการผลิต สาขาอื่น ๆ ซึ่งผลิตสินค้าและบริการตอบสนอง
ความต้องการของนักท่องเที่ยวอีกด้วย

ข้อมูลการสำรวจการใช้จ่ายของนักท่องเที่ยวภายในประเทศ และนักท่องเที่ยว
ระหว่างประเทศ ได้แบ่งค่าใช้จ่ายออกเป็น 6 หมวดด้วยกันคือ หมวดค่าที่พัก อาหาร
ยานพาหนะในประเทศ บันเทิง สื่อของและอื่น ๆ และผลจากการวิเคราะห์ปรากฏว่าในปี
2526 การท่องเที่ยวภายในประเทศ สามารถสร้างมวลรวมผลิตภัณฑ์ได้ประมาณ
29,695 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 3.70 ของมวลรวมผลิตภัณฑ์ภายในประเทศทั้งหมด

ในปีนั้น ส่วนการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวระหว่างประเทศในปี พ.ศ.2525 สามารถสร้าง
มวลรวมผลิตภัณฑ์ไปประมาณ 20,653 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 2.75 ของมวลรวมผลิตภัณฑ์
ภายในประเทศทั้งหมดในปีนั้น

ผลของการท่องเที่ยวต่อการจ้างงาน ปรากฏว่าในปี พ.ศ.2526 การท่องเที่ยว
ภายในประเทศได้ก่อให้เกิดการจ้างงานทั้งทางตรงและทางอ้อม ถึง 309,303 คน คิดเป็น
ร้อยละ 1.19 ของการจ้างงานทั้งหมด ส่วนการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวระหว่างประเทศ
ก่อให้เกิดการจ้างงานทั้งทางตรงและทางอ้อม ประมาณ 243,917 คน คิดเป็นร้อยละ 0.99
ของการจ้างงานทั้งประเทศ การจ้างงานนี้หมายถึงการจ้างงานตลอดปี โดยทำงานที่เกี่ยวข้อง
ของกับการท่องเที่ยวเท่านั้น

การจ้างงานที่เกิดขึ้นจากการท่องเที่ยวภายในประเทศ มีในสาขาบริการ
มากที่สุด (ร้อยละ 35.64) รองลงมาเป็นสาขาอุตสาหกรรม (ร้อยละ 27.45) และ
สาขาคอนกรีตชนชั้น มีการจ้างงานเป็นอันดับสาม (ร้อยละ 17.70) การจ้างงานในภาค
เกษตร เหมืองแร่และการค้าส่ง ตามลำดับเพิ่มขึ้นในอัตราใกล้เคียงกัน ในระดับของบริการ
สาขาการผลิตที่ได้รับประโยชน์ในการขยายการจ้างงานน้อยที่สุด ได้แก่ สาขาไฟฟ้า ประปา
การก่อสร้างและอื่น ๆ

ส่วนการจ้างงานที่เกิดจากนักท่องเที่ยวระหว่างประเทศ มีลักษณะคล้ายคลึง
กับการจ้างงานที่เกิดจากการท่องเที่ยวภายในประเทศ แต่การจ้างงานในสาขาบริการ
และสาขาอุตสาหกรรมเกิดขึ้นเป็นสัดส่วนสูงกว่ากรณีของการท่องเที่ยวภายในประเทศ

ทางด้านการใช้จ่ายปรากฏว่า อุปสงค์ของนักท่องเที่ยวภายในประเทศ
100,000 บาท จะทำให้เกิดรายได้โดยตรง 529,000 บาท และรายได้ทางอ้อม
1,532,000 บาท ในปี 2526 กล่าวคือ รายจ่ายของนักท่องเที่ยวภายในประเทศ
1,000,000 บาท จะก่อให้เกิดรายได้เพิ่มขึ้น รวม 2,061,000 บาท ส่วนการใช้จ่าย
ของนักท่องเที่ยวระหว่างประเทศ 1,000,000 บาท จะก่อให้เกิดผลทางตรงต่อรายได้
524,000 บาท ผลทางอ้อม 1,536,000 บาท และทำให้เกิดรายได้เพิ่มขึ้น 2,060,000 บาท

ในขณะที่เดียวกัน หากนักท่องเที่ยวระหว่างประเทศลดลง ก็มีผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจของประเทศไทย ถือว่าลดลง 1 คน จะทำให้รายได้ภายในประเทศลดลง 9,400.04 บาท ทำให้การจ้างงานลดลง .11 คน โดยประมาณ หรือลดลง 110 คน ต่อนักท่องเที่ยวต่างชาติที่ลดลง 1,000 คน การลดลงของรายได้และการจ้างงานจากสาขาบริการมากที่สุด สาขาอุตสาหกรรมเป็นอันดับสอง และสาขาคมนาคมและขนส่งเป็นอันดับสาม นอกจากนี้ยังทำให้เงินตราต่างประเทศลดลง 7,076.20 บาท ต่อการสูญเสียนักท่องเที่ยวระหว่างประเทศไป 1 คน

2.12.2 ศูนย์ศึกษาและฝึกอบรมการวิจัยทางสังคมศาสตร์ ไร่ราเมงาน การวิจัยเรื่อง ผลกระทบของการท่องเที่ยวต่อประชาชน ซึ่งปรากฏผลกระทบที่เกี่ยวข้องกับเศรษฐกิจของประชาชน ดังนี้

การท่องเที่ยวมีส่วนทำให้มาตรฐานการครองชีพของประชาชนสูงขึ้น โดยเฉพาะประชาชนที่ระดับการศึกษาต่ำ ส่วนมาตรฐานการครองชีพของประชาชนที่ศึกษาระดับปานกลางและสูงไม่ได้เป็นผลมาจากการท่องเที่ยวโดยตรง นอกจากนี้แหล่งท่องเที่ยวที่มีความสัมพันธ์ทางด้านการประกอบอาชีพที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว ในส่วนที่เป็นความคิดที่จะเปลี่ยนหรือเพิ่มอาชีพ สรุปได้ว่า การท่องเที่ยวมีความสัมพันธ์กับความคิดที่จะเปลี่ยนหรือเพิ่มอาชีพของประชาชน และเหตุผลสำคัญของความคิดที่จะเปลี่ยนหรือเพิ่มอาชีพนี้มาจากรายได้ของอาชีพปัจจุบันมากกว่าสาเหตุอื่น ๆ นอกจากนี้ส่วนที่เกี่ยวกับทัศนคติบางประการทางงานเศรษฐกิจของประชาชน ส่วนใหญ่ที่ทัศนคติต่อการท่องเที่ยว ประชาชนมากกว่าร้อยละ 90 ตอบว่า การท่องเที่ยวทำให้รายได้ของประเทศเพิ่มสูงขึ้น และทำให้มีการจ้างงานเพิ่มขึ้น ซึ่งเป็นการมองในแง่ดี ทั้งนี้อาจเป็นได้ว่า ผลกระทบในเรื่องนี้เป็นสิ่งที่ใกล้ชิดและมีผลกระทบต่อประชาชนโดยตรง โดยเฉพาะอย่างยิ่งประชาชนในแหล่งที่มีการท่องเที่ยว อาจจะเป็นความรู้สึกที่เกิดขึ้นจากประสบการณ์ของตัวเองและจากการสังเกตเพื่อนบ้าน ตลอดจนสิ่งแวดล้อมโดยทั่วไปก็ได้ ข้อสังเกตอีกประการหนึ่ง คือการที่ราคาสินค้าเพิ่มขึ้นนั้น มีประมาณถึงประมาณร้อยละ 70 ความเป็นผลมาจากการท่องเที่ยว

2.12.3 โครงสร้างสังฆาสน์หรือสังฆกรรม ศาลสังฆกรรมและ
 มณฑลสังฆกรรมมหาวิทยาลัยมหิดล ได้เสนอนิคมการวิจัยเรื่อง ผลกระทบของการท่องเที่ยวต่อ
 สังคมและวัฒนธรรม กรณีจังหวัดเชียงใหม่ ตอการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย เมื่อปี 2529
 ปรากฏผลการวิจัยที่เกี่ยวข้อง คือ

สภาพทางเศรษฐกิจและสังคม ได้เกิดผลกระทบ สภาพทางเศรษฐกิจและ
 ลักษณะของบ้านเรือนได้ช่วยให้เห็นถึงสภาพของชุมชน กล่าวคือพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวในเมือง
 ประชาชนมีระดับการศึกษาสูงกว่า พื้นที่แหล่งท่องเที่ยวนอกเมือง รูปแบบการประกอบอาชีพ
 ได้ให้ภาพเหมือนกัน คือ อยู่ในแหล่งท่องเที่ยวในเมือง มีโครงสร้างอาชีพทางธุรกิจและ
 อุตสาหกรรมมากกว่าผู้อยู่ในแหล่งท่องเที่ยวนอกเมือง รายได้และภาพรวมทางเศรษฐกิจ
 ผู้อยู่อาศัยอยู่ในแหล่งท่องเที่ยวในเมืองสูงกว่าผู้อยู่อาศัยอยู่ในแหล่งท่องเที่ยวนอกเมือง

การท่องเที่ยวได้ส่งผลกระทบต่อตรงต่อการสร้างงานและอาชีพ ทำให้เกิด
 งานประเภทใหม่ ๆ ในท้องถิ่น เป็นตัวแปรที่ยกระดับรายได้ให้คนในท้องถิ่น ซึ่งส่งผลต่อ
 การยกระดับความเป็นอยู่ของครอบครัวและบุคคลให้สูงขึ้น นอกจากการสร้างงานในแหล่ง
 ท่องเที่ยวแล้ว การท่องเที่ยวยังมีผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในเรื่องราคาของสินค้าอุปโภค
 บริโภคตลอดจนผลผลิตของชาวพื้นเมือง และผลที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงเหล่านี้คือราคา
 สินค้าและบริการมีราคาสูงขึ้น ผลข้างเคียงที่ปรากฏคือ ราคาสินค้ามีระดับแตกต่างกัน
 ระหว่างนักท่องเที่ยวและคนพื้นเมือง กล่าวคือราคาสินค้าบริการที่ขายให้นักท่องเที่ยวจะมี
 ราคาที่คิดไว้ แรกก็ปรากฏว่า เป็นนักท่องเที่ยวชาวไทย ราคาสินค้าที่คิดไว้ยังถูกครอง
 ซึ่งผู้ขายมักยินยอมลดให้ต่ำกว่าราคาที่กำหนดไว้ และกิจกรรมการท่องเที่ยว นอกจากจะ
 ส่งผลต่อการสร้างงาน รายได้ และมาตรฐานการครองชีพแล้ว ยังส่งผลต่อการพัฒนา
 คุณภาพของสินค้าพื้นเมือง และบริการต่าง ๆ อีกด้วย

3.1 กรอบแนวคิดเรื่องผลกระทบจากอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว¹

การท่องเที่ยวหรืออุตสาหกรรมการท่องเที่ยว ตามที่การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยได้กำหนดความหมายไวกว้าง ๆ คือ "กิจกรรมทุกประเภทที่เกี่ยวข้องกับนักท่องเที่ยว" นั้น มีอยู่หลายอย่างในทางปฏิบัติ เพราะยังไม่ทราบแน่นอนว่ากิจกรรมใดบ้างที่นักท่องเที่ยวเข้าไปเกี่ยวข้อง และอีกประการหนึ่งอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว ยังไม่ปรากฏว่าได้แบ่งออกเป็นอุตสาหกรรมสาขาหนึ่งทางหากในการกำหนดสาขาการผลิตของระบบเศรษฐกิจไทย จึงทำให้เกิดความลำบากในการศึกษาผลกระทบต่ออาชีพและเศรษฐกิจของประชาชนในแหล่งท่องเที่ยว กิจกรรมบางประการอาจจะมีควมชัดเจนขึ้นเพื่อการท่องเที่ยว เช่น ธุรกิจโรงแรม ธุรกิจการนำเที่ยว แต่กิจกรรมการผลิตสินค้าและบริการหลายอย่างได้จัดขึ้นเพื่อผู้บริโภคทั่วไป ไม่ใช่เพื่อนักท่องเที่ยวเป็นหลัก

ด้วยเหตุนี้ การศึกษาผลกระทบของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว จึงจำเป็นต้องกล่าวถึง กิจกรรมใดบ้างที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว การกำหนดกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับนักท่องเที่ยวโดยเฉพาะ ก็อาจจะแคบเกินไป ทำให้ผลการศึกษาไม่ตรงตามข้อเท็จจริง ถ้าจะรวมกิจกรรมทุกประเภทก็จะเป็นการประเมินผลกระทบของการท่องเที่ยวที่มากกว่าความเป็นจริง ในการศึกษานี้ จึงได้เลือกเฉพาะกิจกรรมที่ผลิตสินค้าและบริการเพื่อผู้บริโภคชั้นสุดท้าย ของนักท่องเที่ยวเท่านั้น ได้แก่กิจกรรมต่าง ๆ เกี่ยวกับหมวดที่พัก อาหาร พาหนะในประเทศ บันเทิง เริงรมย์ นันทนาการ และอื่น ๆ ซึ่งมากที่สุดที่จะจัดสรรค่าใช้จ่ายของนักท่องเที่ยวได้อย่างเหมาะสม

ถ้าจะพิจารณาถึงผลของการท่องเที่ยวในด้านเศรษฐกิจ ก็พอสรุปได้ว่าการท่องเที่ยวจะเป็นแหล่งทำรายได้ที่สำคัญของประเทศ โดยเฉพาะการนำเงินตรา

¹ วุฒิเทพ อินทปัญญา จำลอง อติกุล มอทางด้านเศรษฐกิจของอุตสาหกรรมท่องเที่ยวในประเทศไทย ศูนย์บริการวิชาการ สถาบันวิจัยสังคม มหาวิทยาลัยสุโขทัยธานี หน้า 5-8

ทางประเทศเข้ามาใช้จ่ายในระบบเศรษฐกิจของประเทศไทย โดยพิจารณาถึงผลสุทธิที่เกิดขึ้น หลังจากหักภาษีขายการนำเข้าปัจจัยทางผลิตภัณฑ์การบริการทางการท่องเที่ยวบางส่วนแล้ว ประการที่สอง การท่องเที่ยวช่วยให้เกิดการจ้างงาน เพราะการซื้อสินค้าและบริการเพื่อการท่องเที่ยวก่อให้เกิดแรงงาภายในประเทศเหมือนการบริโภคของอุตสาหกรรมประเทศอื่น ผลที่ตามมาไปประการที่สามและสี่คือ ทำให้ประชาชนในแหล่งท่องเที่ยวมีรายได้และมีมาตรฐานการครองชีพสูงขึ้น นอกจากการจ้างงานแล้ว การท่องเที่ยวยังมีผลต่อการสร้างงานในรูปของงานอิสระอีกด้วย ทำให้ประชาชนในแหล่งท่องเที่ยวมีสร้างงานขึ้นเพื่อสนองความต้องการของนักท่องเที่ยว และเสนอบริการแก่นักท่องเที่ยวในรูปแบบต่าง ๆ

และเนื่องจากอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว มีลักษณะของการผลิตเพื่อส่งออก จึงมีผลต่อการกระจายรายได้ทั่วประเทศด้วย ผลทางเศรษฐกิจดังกล่าวหากดูจากจำนวนเงินที่นักท่องเที่ยวใช้จ่ายเพียงอย่างเดียว จะทำให้การประเมินผลที่เกิดขึ้นต่ำกว่าความเป็นจริง เพราะภาษีขายถือเป็นเพียงเงินที่นักท่องเที่ยวใช้จ่ายเพื่อซื้อสินค้าและบริการขั้นสุดท้าย (Final Demand) เท่านั้น เพราะก่อนที่จะมาเป็นสินค้าและบริการขั้นสุดท้าย ให้นักท่องเที่ยวโคจรไปก่อน ย่อมต้องผ่านขั้นตอนการผลิตก่อนในรูปของการซื้อสินค้าจากอุตสาหกรรมอื่น เพื่อนำมาใช้เป็นวัตถุดิบของอุตสาหกรรมท่องเที่ยว ผลกระทบจากอุตสาหกรรมท่องเที่ยว จึงเชื่อมโยงไปยังการจ้างงานและการเพิ่มรายได้ในอุตสาหกรรมอื่นที่เกี่ยวข้องในแบบ "ผลของตัวทวี" (Multiplier) อีกด้วย

3.2 ทฤษฎีที่ใช้เป็นแนวในการศึกษาและวิเคราะห์

ในการศึกษาและวิเคราะห์ผลกระทบการวิจัย ผู้วิจัยได้อาศัยทฤษฎีทางเศรษฐศาสตร์ 2 ทฤษฎี เป็นแนวในการศึกษาและวิเคราะห์

3.2.1 ทฤษฎีความจำเริญทางเศรษฐกิจ²

1) ทฤษฎีความจำเริญทางเศรษฐกิจของฮาร์รอด-โดมาร์ (The Harrod-Domar Model) ฮาร์รอดและโดมาร์ ได้ให้แนวคิดพื้นฐานของทฤษฎีที่ว่า อัตราความจำเริญทางเศรษฐกิจ จะมีความสัมพันธ์โดยตรงกับอัตราส่วนการออม และมีความสัมพันธ์ผกผันกับอัตราส่วนของทุนต่อผลิตภัณฑ์ กล่าวอีกนัยหนึ่งว่าความจำเริญทางเศรษฐกิจ จะขึ้นอยู่กับ การออม การลงทุนและประสิทธิภาพของการลงทุน ได้แก่ระบบเศรษฐกิจ จะมีอัตราการความจำเริญทางเศรษฐกิจเพิ่มขึ้น ก็คือเมื่อมีการออมและการลงทุนสูงขึ้น และต้องลดอัตราส่วนระหว่างทุนและผลิตภัณฑ์ให้ลดลง

2) ทฤษฎีความจำเริญทางเศรษฐกิจของสำนักนีโอคลาสสิก (The Neoclassical growth Model) โซโล (Robert Solow) และคณะได้พิจารณาความจำเริญทางเศรษฐกิจจากมูลค่าของผลิตภัณฑ์ทั้งหมดและรายได้รวมประชาชาติ

3.2.2 ทฤษฎีการพัฒนาเศรษฐกิจ³ : เน้นการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศกำลังพัฒนา

ฟิชเชอร์ (Fisher) คลาร์ก (Clark) และคูซเน็ตซ์ (Kuznets) ได้พิจารณาการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างการผลิตออกเป็น 3 ขั้นตอนคือ

1) การผลิตสินค้าขั้นปฐม (Primary production)
ได้แก่การกสิกรรม ป่าไม้ ปศุสัตว์

2) การผลิตสินค้าขั้นที่สอง (Secondary Production)
ได้แก่อุตสาหกรรมก่อสร้าง เหมืองแร่

² คณะกรรมการกฤษฎีกา เอกสารการสอบจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เศรษฐศาสตร์อุตสาหกรรม และทฤษฎีทุน หน้า 79-80

³ เฝิงอาน หน้า 84-85

3) การผลิตสินค้าขั้นสาม (Tertiary production) คือกิจกรรม
ด้านบริการต่าง ๆ เช่น การขนส่ง การคมนาคม การพลังงาน การธนาคาร การ
ประกันภัย การท่องเที่ยว

แนวความคิดดังกล่าวเป็นการมองการเปลี่ยนแปลงทางด้านโครงสร้างการผลิต
นอกจากความคิดดังกล่าวแล้ว ยังมีการพัฒนาเศรษฐกิจตามขั้นตอนของรอสโทว์ (W.W
Rostow) ที่ได้อธิบายขั้นตอนของความเจริญทางเศรษฐกิจไว้ 5 ขั้นตอนด้วยกัน คือ

1) ขั้นสังคมแบบดั้งเดิม (Traditional Society) โครงสร้าง
ทางเศรษฐกิจในขั้นนี้ยังอยู่ในขั้นลดยพัฒนา การผลิตส่วนใหญ่เพียงเพื่อเลี้ยงตัวเอง
เทคนิคการผลิตยังล้าสมัย ผลิตภัณฑ์ที่โคส่วนใหญ่เป็นไปตามกฎการลดหยดถอยลง

(Law of diminishing returns)

2) ขั้นเตรียมการถอดถอน (Pre-condition for take - off)
การเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคมจะเริ่มเปลี่ยนแปลงอย่างช้า ๆ วิธีการผลิตใหม่ ๆ
เริ่มถูกนำมาใช้ในการเกษตรกรรมและอุตสาหกรรมมากขึ้น มีการผลิตเพื่อขาย โครง
สร้างการศึกษาก็ถูกดัดแปลงให้เหมาะสมกับความต้องการของกิจกรรมทางเศรษฐกิจแบบใหม่
การธนาคารและสถาบันการเงินเริ่มปรากฏขึ้น

3) ขั้นทะยานขึ้น (Take off) ขั้นนี้ระบบเศรษฐกิจเริ่มขยายตัว
มีกิจกรรมพื้นฐานทางเศรษฐกิจ เทคนิควิชาการ ความรู้แนวใหม่ ๆ เจริญก้าวหน้า
อุตสาหกรรมใหม่ ๆ ซึ่งเป็นเสาหลักของระบบเศรษฐกิจขยายตัวอย่างรวดเร็ว มีผล
กำไรที่ขึ้น มีการนำผลกำไรไปขยายการลงทุนต่อไป เทคนิคการผลิตใหม่ ๆ กระจาย
ไปยังสาขาเกษตรกรรม การเกษตรเริ่มทำเป็นการค้า

4) ขั้นไปสู่ความเจริญเติบโตเต็มที่ (Drive to maturity)
ขั้นนี้เป็นขั้นที่ระบบเศรษฐกิจมีความเจริญเติบโตในอัตราที่สม่ำเสมอ เทคนิควิชาการ
ใหม่ ๆ จะกระจายอยู่ทั้งระบบเศรษฐกิจ การผลิตในทุกสาขามีประสิทธิภาพในการผลิตสูง
อุตสาหกรรมใหม่มีการขยายตัวสูง ในขณะที่อุตสาหกรรมเก่า ๆ ค่อย ๆ หมดไป สินค้าเขา

เป็นสินค้าแบบใหม่ ๆ และสินค้าออกก็มีมากมายหลายชนิดและเป็นแบบใหม่ ๆ ทั้งสิ้น

5) ขั้นอุดมโภค (Age of high mass consumption)

ขั้นนี้ผู้นำของระบบเศรษฐกิจจะหันไปผลิตสินค้าบริโภคประเภททนถาวร และบริการต่าง ๆ เพราะประชากรส่วนใหญ่มีรายได้สูงขึ้น จนสามารถบริโภคสินค้าได้ทุกอย่าง

3.3 ทฤษฎีและหลักการทางวัฒนธรรมที่เ้าเป็นหลักและแนวในการอธิบายผล

3.3.1 ทฤษฎีวิวัฒนาการกับสังคมและวัฒนธรรม⁴

แนวคิดตามทฤษฎีนี้คืออธิบายว่า สังคมและวัฒนธรรมมีลักษณะแห่งวิวัฒนาการคล้ายกับสิ่งมีชีวิตทั้งหลาย คือมีการต่อสู้เพื่อความอยู่รอด มีการเปลี่ยนแปลงรูปแบบในการดำเนินชีวิตในลักษณะของการวิวัฒนาการ คือค่อย ๆ เปลี่ยนแปลงไปทีละเล็กละน้อยจากสังคมธรรมดา (Simple Societies) สู่สังคมที่มีความซับซ้อนมากขึ้น

(Complese Societies)

3.3.2 ทฤษฎีการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรม⁵

A.1. Kroeber นักมานุษยวิทยา ชาวอเมริกันได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงของวัฒนธรรมว่ามีลักษณะเป็นขั้นตอนต่อเนื่องกันเป็นวัฏจักร 5 ขั้นตอนด้วยกัน คือ

1) ขั้นสร้างสรรค์ คือชนชั้นมนุษย์สร้างสรรค์สิ่งใหม่ ๆ ขึ้นมา เพราะภาวการณ์บางอย่างบังคับหรือสร้างขึ้นเพื่อเสริมสร้างของเดิมให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น แล้วนำมาใช้เพื่อตอบสนองความต้องการของตน

2) ขั้นยอมรับ คือการที่คนส่วนใหญ่เห็นดีเห็นชอบ เห็นประโยชน์หรือคุณค่าของสิ่งประดิษฐ์ที่คนนั้น ๆ หรือรูปแบบพฤติกรรมสร้างสรรค์แบบใหม่ และยอมรับไว้เป็นส่วนหนึ่งของกรดำเนินชีวิตของตน

⁴ดูถากย์ อินทองกง เอกสารประกอบการบรรยาย มานุษยวิทยาวัฒนธรรม หน้า 72

⁵เพ็งอาง หน้า 123-129

3) ชั้นฉิมตัว คือการฉิมตัวของวัฒนธรรมที่เจริญก้าวหน้าถึงขั้นสุดยอด ตามหลักการของวัฒนธรรมที่เป็นการเกิด เป็นการเจริญและเมื่อเจริญถึงขั้นสูงสุดก็จะเข้าจาก ฉิมตัว ไม่อาจจะเจริญก้าวหน้าต่อไปได้

4) ชั้นการข้ามแบบ คือการที่วัฒนธรรมใดวัฒนธรรมหนึ่ง โค้งก้าวขึ้นสูง จนถึงจุดฉิมตัวแล้ว ก็จะมีการทำข้ามแบบเดิมอยู่เป็นปกติ เมื่อใดเจริญมาถึงจุดฉิมตัวใน ฝั่งนาการของมันแล้ว ก็จะเริ่มกลายเป็นสิ่งหรือแบบเก่าที่ชำรุด แล้วจะเกิดความเชื่อ หมายหรืออยากเปลี่ยนแปลง

5) ชั้นความเบียดนาย เป็นขั้นตอนที่วัฒนธรรมหนึ่ง เริ่มเลื่อนลงไปจาก การยอมรับและประพอกประวมกับของกัน และอีกวัฒนธรรมหนึ่งได้ถูกสร้างขึ้นมาจากแทนที่เป็น วัฒนธรรมใหม่และจะดำเนินต่อไปตามขั้นตอนแบบวัฏจักรดังกล่าว

การเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรม คือการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมกันใดก็ตาม หนึ่ง จะเป็นการรู้ ความเข้าใจศิลปะ กฎหมาย ศาสนา ตลอดจนนิสัยใจคอ จากที่ เคยประพอกประวมกันอยู่ในฐานะที่ตนเป็นสมาชิกของสังคมนั้น และมารับพฤติกรรมรูปแบบ ใหม่ ซึ่งอาจมีส่วนคล้ายคลึงหรือแตกต่างไปจากเดิม

สิ่งที่มีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมที่สำคัญ ก็คือสิ่งแวดล้อมทาง ธรรมชาติและสังคมเปลี่ยนแปลงไป และการติดต่อสัมพันธ์กันทางวัฒนธรรมเกิดการผสม ผสานกันทางวัฒนธรรม ผลที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมจะไม่เท่ากัน การ เปลี่ยนแปลงบางอย่างมีผลกระทบน้อย แต่บางอย่างมีผลกระทบมาก

สังคมไทยได้รับวัฒนธรรมจากแหล่งสำคัญ 2 แหล่ง คือวัฒนธรรมตะวันออก มีจีนและอินเดียเป็นแหล่งสำคัญและวัฒนธรรมตะวันตก ก็ยุโรปและอเมริกา วัฒนธรรม ตะวันออกมีฐานะเป็นวัฒนธรรมเดิม วัฒนธรรมตะวันตกมีฐานะเป็นวัฒนธรรมใหม่ ซึ่งกำลัง ได้รับการยอมรับในสังคมไทยและกำลังมีบทบาทมากขึ้น จึงก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว

วัฒนธรรมไทยในปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้น ในลักษณะของการรับ วัฒนธรรมต่างกลุ่ม ก็คือกลุ่มเก่า โดดเด่นกลุ่มอยู่สูงอายุและกลุ่มใหม่โดดเด่นกลุ่มคนหนุ่มสาวรุ่นใหม่

ทางก็ได้มีการถ่ายทอดวัฒนธรรมให้เท่ากัน คือคนรุ่นเก่าได้ถ่ายทอดวัฒนธรรมแก่ได้แก่คนรุ่นใหม่ และคนรุ่นใหม่ได้ถ่ายทอดวัฒนธรรมใหม่ให้แก่คนรุ่นเก่า เพราะทางฝ่ายทางมีประสบการณ์ทางวัฒนธรรมคนละแบบ

3.3.3 แนวคิดความขัดแย้งทางวัฒนธรรม⁶

ความขัดแย้งทางวัฒนธรรมในสังคมไทย ทางด้านเชื้อชาติและศาสนา มีน้อยมาก ไม่เหมือนกับในต่างประเทศ แต่มีความขัดแย้งทางวัฒนธรรมที่ปรากฏเป็นความขัดแย้งระหว่างวัฒนธรรมเก่า และวัฒนธรรมใหม่ที่ระหว่างคนรุ่นเก่ากับคนรุ่นใหม่ ซึ่งก็มีประเด็นที่จะนำมาพิจารณาคือ

- วัฒนธรรมหมู่บ้าน กับวัฒนธรรมเมือง
- วัฒนธรรมอาวุโส กับวัฒนธรรมประชาธิปไตย
- วัฒนธรรมเคนการศึกษากับวัฒนธรรมค้อยการศึกษ
- วัฒนธรรมความเ็น กับวัฒนธรรมความเบ้ในวริง

ภาวะความขัดแย้งทางวัฒนธรรม เป็นสิ่งที่หลีกเลี่ยงไม่ได้ เพราะวัฒนธรรมมีลักษณะของการเปลี่ยนแปลงไม่คงที่ เป็นไปตามเหตุการณและช่วงเวลาหนึ่ง ๆ แต่การเปลี่ยนแปลงนั้น มิได้ขยายจากเขตกออกไปอย่างทั่วถึงในกลุ่มชนพร้อมกัน แต่ค่อย ๆ กระจายออกไป โดยอาศัยการถ่ายทอดให้กัน กลุ่มที่ได้รับวัฒนธรรมใหม่และเห็นคิเห็นงามทวย ก็จะรับชมและปฏิบัติตามจนกลายเป็นแบบในการดำเนินชีวิตของตน ส่วนกลุ่มที่ไม่ได้รับหรือได้รับ แต่ไม่เห็นคิเห็นชอบควย ก็ไม่ไปปฏิบัติตาม ไม่ยึดเป็นแบบชีวิต แต่จะใช้วัฒนธรรมเดิมของตนเป็นแบบ ความขัดแย้งกันของคนสองกลุ่มก็ปรากฏในรูปแบบของการดำเนินชีวิต ลักษณะดังกล่าวนี้จะปรากฏอยู่ทั่วไปในสังคมที่กำลังพัฒนา เพราะอยู่ในระยะของการเปลี่ยนแปลง เพื่อความอยู่รอดของสังคม

⁶ เฝิงอาง หน้า 110-117

3.4.2 กลุ่มตัวอย่าง

ในการศึกษากลุ่มตัวอย่าง มีขั้นตอนในการดำเนินการดังนี้

1) ศึกษาผลกระทบจากอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวต่อการจ้างงานจากธุรกิจท่องเที่ยวต่อไปนี้ คือ

ธุรกิจเกี่ยวกับโรงแรมและที่พัก	10 ตัวอย่าง
ธุรกิจร้านอาหาร	10 ตัวอย่าง
ธุรกิจบันเทิงเริงรมย์	10 ตัวอย่าง
ธุรกิจจำหน่ายสินค้าพื้นเมือง และของที่ระลึก	10 ตัวอย่าง
ธุรกิจนำเที่ยว	12 ตัวอย่าง

2) ศึกษากรณีตัวอย่างผลกระทบจากอุตสาหกรรมท่องเที่ยวต่ออาชีพและเศรษฐกิจของประชาชนจากกลุ่มพนักงาน เจ้าหน้าที่และบริกรของกลุ่มธุรกิจท่องเที่ยวประเภทต่าง ๆ จำนวน 50 ตัวอย่าง

3) ศึกษากรณีตัวอย่างผลกระทบจากอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวต่อเศรษฐกิจของประชากร กลุ่มผู้ประกอบการอิสระ จำนวน 50 ตัวอย่าง

4) ศึกษากรณีตัวอย่าง ผลกระทบจากอุตสาหกรรมท่องเที่ยวต่อมาตรฐานการครองชีพของกลุ่มข้าราชการและผู้มีอาชีพใหม่เกี่ยวกับการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยว จำนวน 50 ตัวอย่าง

3.4.3 เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาวิจัยนี้ ผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ตนเอง และได้ดำเนินการตามลำดับดังนี้

1) ศึกษาผลกระทบของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวต่ออาชีพและเศรษฐกิจของประชาชนจากหนังสือเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2) นำข้อมูลที่ได้รับมาสร้างเป็นแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ สำหรับรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง

3) การสังเกต ไรท์ควบคู่กับแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์

4) การใช้แบบบันทึกเสียง บันทึกการสัมภาษณ์สำหรับบางกรณี

3.4.4 ลักษณะแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์

แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ แบ่งออกเป็น 4 ตอนคือ

ตอนที่ 1 เป็นข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถามและให้สัมภาษณ์ มีจำนวน 10 ข้อ ไขกับประชากรที่สุ่มตัวอย่างทุกคน

ตอนที่ 2 เป็นข้อมูลเกี่ยวกับยอดกระทบจากอุตสาหกรรมท่องเที่ยว ต่อการทำงาน การมีรายได้และอาชีพของประชากร มีกลุ่มที่กองการศึกษา 4 กลุ่มคือกลุ่มเจ้าของกิจการ กลุ่มพนักงาน เจ้าหน้าที่และบริกรกลุ่มผู้ประกอบการอาชีพอิสระและกลุ่มข้าราชการกับกลุ่มที่มิอาชีพที่ไม่ได้ประกอบอาชีพจากอุตสาหกรรมท่องเที่ยว จำนวนกลุ่มละ 50 ตัวอย่าง

ตอนที่ 3 เป็นข้อมูลเกี่ยวกับสภาพทางเศรษฐกิจของประชากรในแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดสงขลา

ตอนที่ 4 เป็นแบบสอบถามแบบปลายเปิด สำหรับผู้ตอบแบบสอบถามแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาของการประกอบอาชีพและให้ข้อเสนอแนะแก่ผู้ประกอบการและภาครัฐบาลเพื่อประกอบการตัดสินใจ

3.4.5 การรวบรวมข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้แบบสอบถามแบบสัมภาษณ์และการสังเกตเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1) คณะผู้วิจัยได้ลดภาระงานของตนเอง โดยทำหน้าที่ราชการ จากสัปดาห์ที่มีนัดศึกษากันถึงผู้ประกอบธุรกิจท่องเที่ยวประเภทต่าง ๆ เพื่อขอความร่วมมือ ในการให้ข้อมูล ผู้วิจัยได้แจ้ง จุดประสงค์ของการวิจัยและการออกแบบสอบถามด้วย ตนเอง สำหรับบางกรณีของผู้ให้ข้อมูลซึ่งไม่สะดวกในการออกแบบสอบถามและสนทนาควย เพราะเป็นเวลาดำเนินงาน ผู้วิจัยต้องออกแบบสอบถามได้ แล้วไปรวบรวมกลับในโอกาส ถัดไป

2) ข้อที่ 4 ของเครื่องมือเก็บข้อมูลจะเป็นคำถามแบบปลาย เปิด ผู้วิจัยได้วิสัยสัมภาษณ์ให้ข้อมูลเป็นส่วนใหญ่ สำหรับบางกรณีที่ไม่สะดวกให้สัมภาษณ์ ในขณะนั้น ก็ได้มีการนัดหมายวันเวลาที่สะดวกแก่ผู้ให้ข้อมูล

3) การสังเกต ผู้วิจัยได้ใช้การสังเกตควบคู่ไปกับแบบสอบถามและการสัมภาษณ์ เพราะการวิจัยทางวัฒนธรรมนั้น เป็นการวิจัยเกี่ยวกับวิถีการดำเนินชีวิต ของผู้ให้ข้อมูล และข้อมูลบางอย่าง ผู้วิจัยไม่สามารถรวบรวมได้ด้วยแบบสอบถามและการ สัมภาษณ์เพื่อเพิ่มความเชื่อมั่นและความเที่ยงตรงของข้อมูล ผู้วิจัยจึงได้ใช้วิธีการสังเกต พฤติกรรม ความรู้สึกและสภาพแวดล้อมของผู้ให้ข้อมูล เขาเสริมการรวบรวมข้อมูล

3.4.6 การจัดทำกับข้อมูล

1) นำแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ที่ได้รับกลับมาตรวจสอบความสมบูรณ์ ของข้อมูล มี

- (1) ข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถามและสัมภาษณ์
- (2) ข้อมูลเกี่ยวกับธุรกิจการท่องเที่ยวต่อการจ้างงาน
- (3) ข้อมูลเกี่ยวกับผู้ประกอบการเกี่ยวกับการท่องเที่ยว ทั้ง

ประเภทที่พักผ่อนและดำน้ำตื้น

(4) ข้อมูลเกี่ยวกับข้าราชการและผู้มีอาชีพไม่เกี่ยวกับการท่องเที่ยว ซึ่งอาศัยอยู่ในแหล่งท่องเที่ยว

(5) ข้อมูลเกี่ยวกับมาตรฐานการครองชีพของผู้ประกอบอาชีพเกี่ยวกับการท่องเที่ยวและผู้มีอาชีพไม่เกี่ยวกับการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยว

2) แยกหมวดหมู่และจัดระบบข้อมูลเพื่อความสะดวกในการวิเคราะห์
ลำดับก่อน

3) รวบรวมความคิดและข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาอุปสรรคในการประกอบอาชีพและขอเสนอแนะกฎประกอบอาชีพการท่องเที่ยวและกฎเกณฑ์ของการส่งเสริมการท่องเที่ยว

4) รวบรวมข้อมูลที่ได้อาจการสังเกตของผู้เก็บข้อมูลเพื่อประกอบการอธิบาย

5) วิเคราะห์ข้อมูลโดยการตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนดขึ้นและใช้วิธีการทางสถิติประกอบกับหลักการทางวัฒนธรรม

3.4.7 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล⁸

- 1) การยดะ (Per-cent)
- 2) ค่ามัธยเลขคณิต หรือค่าเฉลี่ย (Mean) ใช้สูตร

$$\bar{x} = \frac{\sum X}{N}$$

\bar{x} แทนค่าเฉลี่ย

$\sum X$ แทนผลรวมของคะแนนทั้งหมด

N แทนขนาดของตัวอย่าง

⁸ ลวน สายยศ, อังคณา ตันศิริตานนท์ สถิติวิทยาทางการศึกษา หน้า 62, 63

3) ค่ามัธยฐาน (Median) คือค่าคะแนนของตัวที่อยู่ตำแหน่ง
ตรงกลางของคะแนนทั้งหมด ไรต์สูตร $Mdn = \frac{N}{2}$

4) ค่าฐานนิยม (Mode) คือค่าคะแนนที่พบความถี่มากที่สุดของ
กลุ่มตัวอย่างใด ๆ $\frac{n_p - 1}{2}$

5) ค่าความแปรปรวนและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Variance
and Standard Deviation) ไรต์สูตร

$$s^2 = i^2 \left\{ \frac{N \sum fd^2 - (\sum fd)^2}{N(N-1)} \right\}$$

$$s = i \left\{ \frac{N \sum fd^2 - (\sum fd)^2}{N(N-1)} \right\}$$

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้แยกเสนอผลการวิเคราะห์ออกเป็นขั้นตอน
ดังนี้

4.1.1 ข้อมูลส่วนตัวของผู้ประกอบอาชีพเกี่ยวกับการท่องเที่ยว

- 1) กลุ่มอายุ
- 2) ระดับการศึกษา
- 3) สถานภาพสมรส
- 4) ถิ่นเกิด
- 5) อาชีพเดิมหรืออาชีพของบิดามารดา
- 6) ความคิดเกี่ยวกับการเปลี่ยนอาชีพ

4.1.2 ข้อมูลเกี่ยวกับผลกระทบของธุรกิจการท่องเที่ยวต่อการทำงาน

- 1) ธุรกิจโรงแรมและที่พัก
- 2) ธุรกิจร้านอาหารและภัตตาคาร
- 3) ธุรกิจนำเที่ยว
- 4) ธุรกิจบันเทิง เริงรมย์และสถานบริการ
- 5) ธุรกิจจำหน่ายสินค้าพื้นเมืองและของที่ระลึก

4.1.3 ข้อมูลเกี่ยวกับรายได้ของผู้ประกอบอาชีพเกี่ยวกับการท่องเที่ยว

4.1.4 ข้อมูลเกี่ยวกับรายได้อื่นของผู้ประกอบอาชีพเกี่ยวกับการท่องเที่ยว โดยแยกตามตัวแปร

- 1) การศึกษา
- 2) ประสบการณ์ในการทำงาน

4.1.5 ข้อมูลเกี่ยวกับรายได้ของผู้ประกอบอาชีพอิสระเกี่ยวกับการท่องเที่ยว

4.1.6 ข้อมูลเกี่ยวกับมาตรฐานการครองชีพของผู้ประกอบอาชีพอิสระ

4.1.7 ข้อมูลเกี่ยวกับมาตรฐานการครองชีพของผู้ประกอบอาชีพเกี่ยวกับการท่องเที่ยว
โดยแยกตามตัวแปร อายุ และพื้นที่แหล่งท่องเที่ยว คือ

- 1) แหล่งท่องเที่ยวในเมือง
- 2) แหล่งท่องเที่ยวนอกเมือง

4.1.8 ข้อมูลเกี่ยวกับมาตรฐานการครองชีพของผู้ประกอบธุรกิจการท่องเที่ยว

โดยแยกตามตัวแปร

- 1) อายุ
- 2) พื้นที่

4.1.9 ข้อมูลเกี่ยวกับมาตรฐานการครองชีพของกลุ่มข้าราชการ และผู้มีอาชีพที่ไม่เกี่ยวกับการท่องเที่ยว

4.1.10 ข้อมูลความคิดเกี่ยวกับผลกระทบของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว บัณฑิต
ศิลปกรรมและขอเสนอแนะ

4.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

4.2.1 ข้อมูลส่วนตัวของผู้ประกอบอาชีพเกี่ยวกับการท่องเที่ยว

- 1) กลุ่มอายุของผู้ประกอบอาชีพเกี่ยวกับการท่องเที่ยว

ตาราง 1 จำแนกกลุ่มอายุของผู้ประกอบอาชีพการท่องเที่ยว

กลุ่มอายุ	จำนวน	ร้อยละ
16-25 ปี	57	37.50
26-35 ปี	65	42.76
36-45 ปี	15	9.87
46-55 ปี	12	7.89
56 ปีขึ้นไป	3	1.97
รวม	152	100

จากตาราง 1 แสดงให้เห็นว่า กลุ่มอายุของผู้ประกอบอาชีพเกี่ยวกับการท่องเที่ยว ในจังหวัดสงขลา ไม่นับรวมผู้ประกอบธุรกิจการท่องเที่ยว เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้

อันดับ 1 อายุระหว่าง 26-35 ปี มีจำนวน 65 คน จากจำนวนทั้งหมด 152 คน คิดเป็นร้อยละ 42.76

อันดับ 2 อายุระหว่าง 16-25 ปี คิดเป็นร้อยละ 37.50

อันดับ 3 อายุระหว่าง 36-45 ปี คิดเป็นร้อยละ 9.87

อันดับ 4 อายุระหว่าง 46-55 ปี คิดเป็นร้อยละ 7.89

อันดับ 5 อายุตั้งแต่ 56 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 1.97

2) ระดับการศึกษาของผู้ประกอบอาชีพเกี่ยวกับการท่องเที่ยว

ตาราง 2 จำแนกระดับการศึกษาของผู้ประกอบอาชีพการท่องเที่ยว

ระดับการศึกษา	จำนวน	ร้อยละ
ประถมศึกษา	33	21.71
มัธยมศึกษา	42	27.63

ระดับการศึกษา	จำนวน	ร้อยละ
อาชีวศึกษา	57	37.50
อุดมศึกษา	20	13.16
รวม	152	100

จากตาราง 2 แสดงให้เห็นว่า อาชีพเกี่ยวกับการท่องเที่ยว เป็นตลาดแรงงานของผู้จบการศึกษาระดับต่าง ๆ ดังนี้

อันดับ 1	ผู้จบอาชีวศึกษา	คิดเป็นร้อยละ	37.50
อันดับ 2	ผู้จบมัธยมศึกษา	คิดเป็นร้อยละ	27.63
อันดับ 3	ผู้จบประถมศึกษา	คิดเป็นร้อยละ	21.71
อันดับ 4	ผู้จบอุดมศึกษา	คิดเป็นร้อยละ	13.16

หมายเหตุ

ผู้จบการศึกษาระดับ ป.กศ. และ ป.กศ.สูง ผู้วิจัยได้นับรวมเข้ากับผู้จบอาชีวศึกษา เพราะการศึกษาด้านนี้เป็นการศึกษาทางอาชีพแขนงหนึ่ง

3) สถานภาพสมรสของผู้ประกอบอาชีพเกี่ยวกับการท่องเที่ยว

ตาราง 3 จำแนกสถานภาพสมรสของผู้ประกอบอาชีพเกี่ยวกับการท่องเที่ยว

สถานภาพสมรส	จำนวน	ร้อยละ
โสด	82	53.95
สมรส	62	40.79
หม้าย	8	5.26
รวม	152	100

จากตาราง 3 แสดงให้เห็นว่าผู้ประกอบการอาชีพเกี่ยวกับการท่องเที่ยว ส่วนใหญ่ยังเป็นโสด มีจำนวนถึง 82 คน จากทั้งหมด 152 คน คิดเป็นร้อยละ 53.95 ถัดมาเป็นผู้ที่แต่งงานแล้ว มีจำนวน 62 คน คิดเป็นร้อยละ 40.79 ส่วนที่เป็นหม้ายมีจำนวนน้อย คิดเป็นร้อยละ 5.26 เท่านั้น

4) ดินเค็มของผู้ประกอบการอาชีพเกี่ยวกับการท่องเที่ยว

ตาราง 4 จำแนกดินเค็มของผู้ประกอบการอาชีพการท่องเที่ยว

ดินเค็ม	จำนวน	ร้อยละ
1) แหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดสงขลา	107	70.39
2) อพยพมาจากถิ่นอื่น นอกจากแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดสงขลา	45	29.61
รวม	152	100

จากตาราง 4 แสดงให้เห็นว่า ผู้ประกอบการอาชีพเกี่ยวกับการท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีภูมิลำเนาอยู่ในแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดสงขลา ซึ่งมีจำนวนคิดเป็นร้อยละ 70.39 ของผู้ประกอบการอาชีพนี้ จากกลุ่มตัวอย่าง ส่วนผู้อพยพจากถิ่นอื่น อาจจะมาจากรัฐหรือต่างจังหวัดมีเพียงร้อยละ 29.61 เท่านั้น

5) อาชีพเดิมหรืออาชีพของบิดามารดาของผู้ประกอบการอาชีพเกี่ยวกับการท่องเที่ยว

ตาราง 5 จำแนกอาชีพเดิมหรืออาชีพของบิดามารดาของผู้ประกอบการอาชีพเกี่ยวกับการท่องเที่ยว อ เป็นกลุ่มได้ 5 กลุ่ม ดังนี้

อาชีพเดิม/อาชีพปิตามารดา	จำนวน	ร้อยละ
1) อาชีพเกษตรกรรม (ทำนา,ทำสวน,ประมง)	71	46.71
2) อาชีพค้าขาย/ธุรกิจ	41	26.98
3) อาชีพรับจ้าง	21	13.49
4) อาชีพรับราชการ	17	11.18
5) อื่น ๆ	2	1.31
รวม	152	100

จากตาราง 5 แสดงให้เห็นว่า ผู้ประกอบอาชีพเกี่ยวกับการท่องเที่ยว มีอาชีพเดิมหรืออาชีพของบิดามารดา (กรณีที่ไม่เคยประกอบอาชีพอื่นมาก่อน) เป็นอาชีพเกษตรกรรมคือทำนา ทำสวน และประมงเป็นส่วนใหญ่ คิดเป็นร้อยละ 46.71 ถัดมาเป็นอาชีพค้าขายและธุรกิจอย่างอื่น คิดเป็นร้อยละ 26.98 อันดับ 3 เป็นอาชีพรับจ้างประเภทต่าง ๆ คิดเป็นร้อยละ 13.49 เป็นอาชีพรับราชการร้อยละ 11.18 (ส่วนใหญ่มีบิดามารดาข้าราชการ แต่ที่เปลี่ยนจากอาชีพราชการมาประกอบอาชีพเกี่ยวกับการท่องเที่ยวมีน้อยมาก ที่มีก็เป็นการประกอบธุรกิจท่องเที่ยว หรือทำงานเป็นงานอดิเรก) ส่วนผู้ประกอบอาชีพอื่น ๆ ที่เปลี่ยนมาประกอบอาชีพเกี่ยวกับการท่องเที่ยว แทบจะไม่มีเลย

6) ความคิดเรื่องการเปลี่ยนอาชีพของผู้ประกอบอาชีพเกี่ยวกับการท่องเที่ยว

ตาราง 6 จำแนกกลุ่มผู้ประกอบอาชีพเกี่ยวกับการท่องเที่ยว เป็นกลุ่มที่คิดจะเปลี่ยนอาชีพและไม่เคยคิดจะเปลี่ยนอาชีพ

ความคิดของผู้ประกอบอาชีพการทอเที่ยว	จำนวน	ร้อยละ
คิดเปลี่ยนอาชีพ	97	76.38
ไม่แยกคิดเปลี่ยนอาชีพ	30	23.62
รวม	127	100

ผลการวิเคราะห์จากตาราง 6 ปรากฏว่าผู้ประกอบอาชีพเกี่ยวกับการทอเที่ยวส่วนใหญ่ถึงร้อยละ 76.38 มีความคิดที่จะเปลี่ยนอาชีพไปประกอบอาชีพอย่างอื่น มีอาชีพรับราชการและอาชีพสวนทั่วอื่น ๆ ซึ่งเป็นอาชีพอิสระ ส่วนผู้ที่ไม่แยกคิดเปลี่ยนอาชีพนั้น ส่วนใหญ่เป็นผู้มีตำแหน่งและรายได้สูงในธุรกิจการทอเที่ยวหรือเป็นผู้ประกอบธุรกิจทอเที่ยวเอง

4.2.2 ข้อมูลเกี่ยวกับผลกระทบของธุรกิจการทอเที่ยวต่อการจ้างงาน

1) ธุรกิจโรงแรมและที่พัก

ตาราง 7 แสดงรายจ่ายเพื่อการสร้างงานของธุรกิจโรงแรมและที่พัก โดยคิดจากรายรับทั้งหมดของธุรกิจในแต่ละเดือนยังไม่หักค่าใช้จ่ายใด ๆ

รายจ่ายเพื่อการจ้างงาน	ร้อยละ
สูงสุด	28.66
ต่ำสุด	6.63
โดยเฉลี่ย	19.43
ความเบี่ยงเบนมาตรฐานของรายจ่ายเพื่อการจ้างงาน	2.58

จากตาราง 7 ปรากฏว่าธุรกิจโรงแรมและที่พักได้ใช้เงินเพื่อการจ้างงานสูงสุดถึงร้อยละ 28.66 ของรายรับทั้งหมด กำสุกร้อยละ 6.63 การขายเพื่อการจ้างงานโดยเฉลี่ยร้อยละ 19.43 และความเบี่ยงเบนมาตรฐานของการจ่ายเงินเพื่อการจ้างงานของธุรกิจโรงแรมและที่พักต่าง ๆ ถึงร้อยละ 2.5%

2) ธุรกิจร้านอาหารและภัตตาคาร

ตาราง 8 แสดงรายจ่ายเพื่อการจ้างงานของธุรกิจร้านอาหารและภัตตาคาร โดยคิดจากรายรับของธุรกิจในแต่ละเดือนที่ยังไม่ได้หักภาษีรายได้ ๆ

รายจ่ายเพื่อการจ้างงาน	ร้อยละ
สูงสุด	42.32
กำสุก	5.42
โดยเฉลี่ย	13.31
ความเบี่ยงเบนมาตรฐานของรายจ่ายเพื่อการจ้างงาน	7.37

จากตาราง 8 ปรากฏว่า ธุรกิจร้านอาหารและภัตตาคารได้ใช้เงินไปจ่ายเพื่อการจ้างงานสูงสุดถึงร้อยละ 42.32 ของรายรับทั้งหมดที่ยังไม่ได้หักภาษีรายได้ ๆ กำสุกร้อยละ 5.42 โดยเฉลี่ยร้อยละ 13.31 และความเบี่ยงเบนมาตรฐานของการจ่ายเงินเพื่อการจ้างงาน ร้อยละ 7.37

3) ธุรกิจนำเที่ยว

ตาราง 9 แสดงรายจ่ายเพื่อการจ้างงานของธุรกิจนำเที่ยว โดยคิดจากรายรับทั้งหมดของธุรกิจในแต่ละเดือน

รายจ่ายเพื่อการจ้างงาน	ร้อยละ
สูงสุด	38.00
ต่ำสุด	2.57
โดยเฉลี่ย	12.39
ความเบี่ยงเบนมาตรฐานของรายจ่ายเพื่อการจ้างงาน	11.43

จากตาราง 9 ปรากฏว่า ธุรกิจนำเที่ยวได้ใช้จ่ายเงินเพื่อการจ้างงานสูงสุดร้อยละ 38.00 ต่ำสุดร้อยละ 2.57 โดยเฉลี่ยร้อยละ 12.39 และความเบี่ยงเบนมาตรฐานของรายจ่ายเพื่อการจ้างงานระหว่างธุรกิจต่าง ๆ ร้อยละ 11.43

4) ธุรกิจบันเทิง เรืองรมย์และสถานบริการ

ตาราง 10 แสดงรายจ่ายเพื่อการจ้างงานของธุรกิจบันเทิง เรืองรมย์และสถานบริการ โดยคิดจากรายรับทั้งหมดของธุรกิจในแต่ละเดือน

รายจ่ายเพื่อการจ้างงาน	ร้อยละ
สูงสุด	50.82
ต่ำสุด	7.35
โดยเฉลี่ย	31.14
ความเบี่ยงเบนมาตรฐานของรายจ่าย	4.88

จากตาราง 10 ปรากฏว่า ธุรกิจประเภทบันเทิง เรืองรมย์และสถานบริการต่าง ๆ ได้ใช้จ่ายเงินเพื่อการจ้างงานสูงสุดถึงร้อยละ 50.82 ของรายรับทั้งหมด ในแต่ละเดือน ซึ่งไม่ได้หักค่าใช้จ่ายใด ๆ ต่ำสุดร้อยละ 7.35 โดยเฉลี่ยจากจำนวนสถานบันเทิง เรืองรมย์ 10 แห่ง ร้อยละ 31.14 และความเบี่ยงเบนมาตรฐานของรายจ่ายเพื่อการจ้างงานของแต่ละธุรกิจเป็นร้อยละ 4.88

5) ธุรกิจจำหน่ายสินค้าพื้นเมืองและของที่ระลึก

ตาราง 11 แสดงรายจ่ายเพื่อการจ้างงานของธุรกิจจำหน่ายสินค้าพื้นเมืองและของที่ระลึก โดยคิดเป็นร้อยละของรายรับทั้งหมดที่ยังไม่หักภาษีใด ๆ ในแต่ละเดือน

รายจ่ายเพื่อการจ้างงาน	ร้อยละ
สูงสุด	16.54
ต่ำสุด	2.45
โดยเฉลี่ย	7.72
ความเบี่ยงเบนมาตรฐานของรายจ่ายเพื่อการจ้างงาน	4.70

จากตาราง 11 ปรากฏว่า ธุรกิจจำหน่ายสินค้าพื้นเมืองและของที่ระลึก ใช้จ่ายเงินจากรายรับทั้งหมดที่ยังไม่หักภาษีใด ๆ เพื่อการจ้างงาน สูงสุดร้อยละ 16.54 ต่ำสุดร้อยละ 2.45 โดยเฉลี่ยร้อยละ 7.72 และความเบี่ยงเบนมาตรฐานของรายจ่ายเพื่อการจ้างงานระหว่างธุรกิจร้อยละ 4.70

ขอเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างธุรกิจการท่องเที่ยวที่ส่งผลกระทบต่อการทำงาน ทัศนคติจากอัตราส่วนการจ่ายเงินจากรายรับทั้งหมดเพื่อการจ้างงาน โดยเฉลี่ยแล้ว สามารถจัดลำดับจากสูงไปหากำได้ดังนี้

ธุรกิจบันเทิง เริงรมย์และสถานบริการ

ธุรกิจโรงแรมและที่พัก

ธุรกิจร้านอาหารและภัตตาคาร

ธุรกิจนำเที่ยว

ธุรกิจจำหน่ายสินค้าพื้นเมืองและของที่ระลึก

แต่ทัศนคติจากตำแหน่งงาน หรือตลาดแรงงานซึ่งเกิดจากการดำเนินธุรกิจท่องเที่ยวดังกล่าว ก็สามารถจัดลำดับใหม่ได้ดังนี้

- ธุรกิจโรงแรมและที่พัก
- ธุรกิจร้านอาหารและภัตตาคาร
- ธุรกิจบันเทิง เริงรมย์และสถานบริการ
- ธุรกิจจำหน่ายสินค้าพื้นเมืองและของที่ระลึก
- ธุรกิจนำเที่ยว

4.2.3 ข้อมูลเกี่ยวกับผลกระทบของธุรกิจการท่องเที่ยวต่อการมีรายได้ของผู้ประกอบอาชีพเกี่ยวกับการท่องเที่ยว

ตาราง 12 แสดงข้อมูลรายได้ของผู้ประกอบอาชีพเกี่ยวกับการท่องเที่ยว

ค่าสถิติของรายได้	จำนวนเงิน
ค่าสูงสุด (Top)	8,400.-บาท
ค่าต่ำสุด (Bottom)	700.-บาท
ค่าเฉลี่ยเลขคณิต (ค่าเฉลี่ย) (Mean)	2,494.-บาท
ค่าฐานนิยม (Mode)	1,500.-บาท
ค่ามัธยฐาน (Median)	2,100.-บาท
ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)	1,282.25 บาท

จากตาราง 12 แสดงให้เห็นว่า ผู้ประกอบอาชีพเกี่ยวกับการท่องเที่ยว โดยเฉพาะอาชีพที่เกิดจากการจ้างงานของธุรกิจท่องเที่ยว มีรายได้สูงสุดเดือนละ 8,400.-บาท ค่าต่ำสุด 700.-บาท รายได้โดยเฉลี่ยเดือนละ 2,494.-บาท รายได้ซึ่งมีความถี่มากที่สุดจากกลุ่มตัวอย่าง คือ 1,500.-บาท และรายได้ซึ่งเป็นตำแหน่งกลางของกลุ่มรายได้จากกลุ่มตัวอย่าง คือ 2,100.-บาท และความเบี่ยงเบนมาตรฐานของรายได้ของผู้ประกอบอาชีพนี้ คือ 1,282.25 บาท

4.2.4 ข้อมูลตัวแปรที่ส่งผลกระทบต่อการมีรายได้ของผู้ประกอบการเกี่ยวกับการท่องเที่ยว

ตาราง 13 แสดงข้อมูลตัวแปรการศึกษาที่ส่งผลกระทบต่อรายได้ของผู้ประกอบการเกี่ยวกับการท่องเที่ยว

ระดับการศึกษา	รายได้สูงสุด	รายได้ต่ำสุด	รายได้โดยเฉลี่ย	หมายเหตุ
ประถมศึกษา	6,000.-	1,000.-	2,033.33	ผู้ประกอบการที่มีรายได้น้อยส่วนใหญ่จะเป็นผู้ทำงานในตำแหน่งบริหารหรือเจ้าของธุรกิจการท่องเที่ยว
มัธยมศึกษา	5,000.-	700.-	2,423.80	
อาชีวศึกษา	8,400.-	1,000.-	3,307.42	
อุดมศึกษา	45,000.-	1,600.-	11,987.50	

จากตาราง 13 แสดงให้เห็นว่า การศึกษาเป็นตัวแปรที่ส่งผลกระทบต่อการมีรายได้ของผู้ประกอบการเกี่ยวกับการท่องเที่ยว ดังข้อมูลที่ปรากฏเกี่ยวกับรายได้โดยเฉลี่ยของผู้ประกอบการระดับต่าง ๆ คือ

- ประถมศึกษา มีรายได้โดยเฉลี่ยเดือนละ 2,033.33 บาท
- มัธยมศึกษา มีรายได้โดยเฉลี่ยเดือนละ 2,423.80 บาท
- อาชีวศึกษา มีรายได้โดยเฉลี่ยเดือนละ 3,307.42 บาท
- อุดมศึกษา มีรายได้โดยเฉลี่ยเดือนละ 11,987.50 บาท

ตาราง 14 แสดงข้อมูลตัวแปรเกี่ยวกับประสบการณ์ในการทำงานที่ส่งผลกระทบต่อการมีรายได้

ประสบการณ์	รายได้เฉลี่ย/ เดือน
ต่ำกว่า 5 ปี	2,836.-บาท
5 ปีขึ้นไป	2,742.-บาท
5 ปีขึ้นไป (เฉลี่ยรวมทั้งผู้เป็นเจ้าของธุรกิจ การท่องเที่ยว)	21,940.-บาท

จากตาราง 14 ปรากฏว่าประสบการณ์ในการทำงานของผู้ประกอบอาชีพเกี่ยวกับ
การท่องเที่ยว ไม่ค่อยมีผลกระทบต่อความแตกต่างของรายได้นัก ดังจะเห็นได้จากค่า
เฉลี่ยของรายได้ของผู้ประสบการณ์ต่ำกว่า 5 ปี เท่ากับ 2,836 บาท และผู้ประสบการณ์
ตั้งแต่ 5 ปีขึ้นไป เท่ากับ 2,742 บาท ยกเว้นผู้ประสบการณ์ตั้งแต่ 5 ปีขึ้นไป ได้เปลี่ยน
ประเภทและลักษณะงานจากตำแหน่งงานประเภทลูกจ้าง หรืออาชีพอิสระ ไปเป็นผู้บริหาร
ธุรกิจการท่องเที่ยวหรือเจ้าของธุรกิจการท่องเที่ยวเสียเอง จะมีผลให้รายได้สูงขึ้นโดย
เฉลี่ยถึง 21,940 บาทต่อเดือน

4.2.5 ข้อมูลเกี่ยวกับรายได้ของผู้ประกอบอิสระเกี่ยวกับการท่องเที่ยว

ตาราง 15 แสดงข้อมูลรายได้ของผู้ประกอบอาชีพอิสระเกี่ยวกับการท่องเที่ยว

ศาสตร์ของรายได้	จำนวนเงิน
ค่าสูงสุด (Top)	6,000 บาท
ค่าต่ำสุด (Bottom)	1,500 บาท
ค่ามัธยเลขคณิต (Mean)	3,045.83 บาท
ค่าฐานนิยม (Mode)	3,000 บาท
ค่ามัธยฐาน (Median)	3,000 บาท
ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)	385.18 บาท

จากตาราง 15 ปรากฏว่าผู้ประกอบอาชีพอิสระเกี่ยวกับการท่องเที่ยว มีรายได้ สูงสุดเดือนละ 6,000 บาท กำไรสูงสุดเดือนละ 1,500 บาท มีรายได้โดยเฉลี่ยเดือนละ 3,045.83 บาท รายได้ที่มีความผันผวนที่สุดคือ 3,000 บาท และตำแหน่งกลางของรายได้ ก็ 3,000 บาท ส่วนความเบี่ยงเบนมาตรฐานของรายได้จากค่าเฉลี่ยคือ 385.18 บาท

4.2.6 ข้อมูลเกี่ยวกับมาตรฐานการครองชีพของผู้ประกอบอาชีพอิสระเกี่ยวกับการท่องเที่ยว

การประเมินมาตรฐานการครองชีพของผู้ประกอบอาชีพอิสระเกี่ยวกับการท่องเที่ยว ผู้วิจัยได้ใช้เกณฑ์การถือครองปัจจัย 4 และสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ในการดำเนินชีวิต โดยกำหนดคะแนนเต็มไว้ 100 คะแนนและให้น้ำหนักมาตรฐานการครองชีพตามเกณฑ์คะแนนที่ได้กำหนดขึ้น ดังนี้

คะแนน	มาตรฐานการครองชีพ
70 ขึ้นไป	สูง คือ ดีดังดีมาก
60-69	ค่อนข้างสูง หรือค่อนข้างดี
50-59	ปานกลาง
40-49	ค่อนข้างต่ำ
ต่ำ 40	ต่ำ ก็อยากจนถึงยากจนมาก

ตาราง 16 แสดงมาตรฐานการครองชีพของผู้ประกอบอาชีพอิสระเกี่ยวกับการท่องเที่ยว

คะแนน	จำนวน	ร้อยละ
70 ขึ้นไป	4	16.66
60-69	3	12.99
50-59	6	24.99

คะแนน	จำนวน	ร้อยละ
40-49	8	33.33
ต่ำกว่า 40	3	12.99
รวม	24	100

จากตาราง 16 ปรากฏว่า ผู้ประกอบอาชีพที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว มี
มาตรฐานการครองชีพเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้

มาตรฐานการครองชีพค่อนข้างต่ำ	ร้อยละ 33.33
มาตรฐานการครองชีพระดับปานกลาง	ร้อยละ 24.99
มาตรฐานการครองชีพสูง	ร้อยละ 16.66
มาตรฐานการครองชีพค่อนข้างสูง	ร้อยละ 12.99
มาตรฐานการครองชีพต่ำ	ร้อยละ 12.99

ความเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนแสดง

มาตรฐานการครองชีพเท่ากับ 12.95

4.2.7 ข้อมูลเกี่ยวกับมาตรฐานการครองชีพของผู้ประกอบอาชีพที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว

ตาราง 17 แสดงมาตรฐานการครองชีพของผู้ประกอบอาชีพที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว

คะแนน	จำนวน	ร้อยละ
70 ปีขึ้นไป	14	15.55
60-69	13	14.44
50-59	20	22.22
40-49	17	18.88
ต่ำกว่า 40	26	28.88
รวม	90	100

จากตาราง 17 ปรากฏว่า มาตรฐานการครองชีพของผู้ประกอบอาชีพเกี่ยวกับการท่องเที่ยวสามารถจัดลำดับได้ดังนี้

- ” ร้อยละ 20.38 มีมาตรฐานการครองชีพต่ำ
- ” ร้อยละ 22.22 มีมาตรฐานการครองชีพปานกลาง
- ” ร้อยละ 18.88 มีมาตรฐานการครองชีพค่อนข้างต่ำ
- ” ร้อยละ 15.55 มีมาตรฐานการครองชีพดี
- ” ร้อยละ 14.44 มีมาตรฐานการครองชีพค่อนข้างดี

ตาราง 18 เปรียบเทียบมาตรฐานการครองชีพของผู้ประกอบอาชีพเกี่ยวกับการท่องเที่ยวระหว่างกลุ่มอายุทำ 40 ปี และ 40 ปีขึ้นไป

คะแนน	ทำ 40 ปี	40 ปีขึ้นไป
ค่าเฉลี่ย (Mean)	51.52	48.38
ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)	14.31	13.63

จากตาราง 18 ปรากฏว่า มาตรฐานการครองชีพของผู้ประกอบอาชีพเกี่ยวกับการท่องเที่ยวที่อาศัยอยู่ในแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดสงขลา อยู่ในระดับปานกลางแก่ไปทางค่อนข้างต่ำ อายุไม่ได้เป็นตัวแปรที่สำคัญต่อการมีรายได้และมาตรฐานการครองชีพ ก็จะเห็นได้จากค่าคะแนนเฉลี่ย 51.52 และ 48.38 และการกระจายของคะแนนความเบี่ยงเบนมาตรฐาน 14.31 กับ 13.63

ตาราง 19 เปรียบเทียบมาตรฐานการครองชีพของผู้ประกอบอาชีพเกี่ยวกับการท่องเที่ยว ระหว่างพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวในเมืองและแหล่งท่องเที่ยวนอกเมือง

คะแนน	ในเมือง	นอกเมือง
1. ค่าเฉลี่ย	53.62	50.52
2. ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน	14.33	15.42

จากตาราง 19 ปรากฏว่าผู้ประกอบอาชีพเกี่ยวกับการท่องเที่ยวที่อาศัยอยู่ในเมือง และนอกเมืองมีมาตรฐานการครองชีพแตกต่างกัน คือผู้ที่อยู่ในเมืองมีมาตรฐานการครองชีพ สูงกว่า แต่ไม่ต่างกันมากนัก ซึ่งทั้ง 2 กลุ่มมีมาตรฐานการครองชีพอยู่ในระดับปานกลาง เพียงพอกัน คือคะแนนเฉลี่ย 53.62 และ 50.52 ในด้านการกระจายของคะแนน ความเบี่ยงเบนมาตรฐานก็ใกล้เคียงกัน คือ 14.33 15.42

4.2.8 ข้อมูลเกี่ยวกับมาตรฐานการครองชีพของผู้ประกอบธุรกิจการท่องเที่ยว

ตาราง 20 เปรียบเทียบมาตรฐานการครองชีพของผู้ประกอบธุรกิจการท่องเที่ยว ระหว่างกลุ่มอายุต่ำกว่า 40 ปี และกลุ่มอายุ 40 ปีขึ้นไป

คะแนน	ต่ำกว่า 40 ปี	40 ปีขึ้นไป
1) ค่าเฉลี่ย (Mean)	67.68	69.20
2) ค่าความเบี่ยงเบน มาตรฐาน (Standard Deviation)	15.35	19.03

จากตาราง 20 ปรากฏว่าผู้ประกอบอาชีพธุรกิจการท่องเที่ยว มีมาตรฐานการครองชีพโดยเฉลี่ยอยู่ในระดับค่อนข้างสูง การกระจายของคะแนนมาตรฐานการครองชีพก็ใกล้เคียงกันทั้งกลุ่มผู้ประกอบธุรกิจที่มีอายุต่ำกว่า 40 ปี และสูงกว่า 40 ปี ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลแสดงว่า อายุไม่ได้เป็นตัวแปรที่สำคัญต่อมาตรฐานการครองชีพของกลุ่มผู้ประกอบธุรกิจการท่องเที่ยว

ตาราง 21 เปรียบเทียบมาตรฐานการครองชีพของผู้อยู่ประกอบธุรกิจการท่องเที่ยว
ในแหล่งท่องเที่ยวในเมืองและนอกเมือง

คะแนน	แหล่งท่องเที่ยว ในเมือง	แหล่งท่องเที่ยว นอกเมือง
1) ค่าเฉลี่ย (Mean)	69.14	65.75
2) ค่าความเบี่ยงเบน มาตรฐาน (Standard Deviation)	16.70	16.42

จากตาราง 21 ปรากฏว่า ผู้ที่แหล่งท่องเที่ยวเป็นตัวแปรที่ส่งผลกระทบต่อ
มาตรฐานการครองชีพของผู้อยู่ประกอบธุรกิจเกี่ยวกับการท่องเที่ยว ดังจะเห็นได้จากค่าคะแนน
เฉลี่ย คือ 69.14 กับ 65.75 กล่าวคือผู้อยู่ประกอบธุรกิจการท่องเที่ยวในเมือง มีมาตรฐาน
การครองชีพสูงกว่าผู้อยู่ประกอบธุรกิจการท่องเที่ยวในพื้นที่แหล่งเที่ยวนอกเมือง แต่อย่างไร
ก็ตามผู้อยู่ประกอบธุรกิจทั้ง 2 กลุ่ม ก็ยังมีมาตรฐานการครองชีพอยู่ในระดับค่อนข้างสูง ส่วน
การกระจายของคะแนนมาตรฐานการครองชีพของผู้อยู่ประกอบธุรกิจการท่องเที่ยวทั้ง 2 กลุ่ม
แตกต่างกันน้อยมาก คือ 16.70 กับ 16.42

4.2.9 ข้อมูลเกี่ยวกับมาตรฐานการครองชีพของกลุ่มข้าราชการและผู้มีอาชีพไม่เกี่ยวกับ
กับการท่องเที่ยว

ตาราง 22 แสดงมาตรฐานการครองชีพของกลุ่มข้าราชการและผู้มีอาชีพไม่เกี่ยวกับ
การท่องเที่ยว

1) การหย่อน

คะแนน	จำนวน	ร้อยละ
70 ขึ้นไป	10	27.77
60-69	10	27.77

คะแนน	จำนวน	ร้อยละ
50-59	2	5.55
40-49	10	27.77
ต่ำกว่า 40	4	11.11
รวม	36	100
2) คะแนนเฉลี่ย		60.27
3) ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน		11.15

จากตาราง 22 ปรากฏว่า มาตรฐานการครองชีพของกลุ่มข้าราชการและบุคลากรที่ไม่เกี่ยวกับการท่องเที่ยว สามารถจัดลำดับได้ ดังนี้

มาตรฐานการครองชีพสูง	ร้อยละ 27.77
มาตรฐานการครองชีพค่อนข้างสูง	ร้อยละ 27.77
มาตรฐานการครองชีพค่อนข้างต่ำ	ร้อยละ 27.77
มาตรฐานการครองชีพต่ำ	ร้อยละ 11.11
มาตรฐานการครองชีพระดับปานกลาง	ร้อยละ 5.55

มาตรฐานการครองชีพโดยเฉลี่ยอยู่ในระดับค่อนข้างดี และการกระจายของคะแนนมาตรฐานการครองชีพอยู่ที่คะแนน 11.15

4.2.10 ข้อสรุปความคิด เห็นเกี่ยวกับผลกระทบของอุตสาหกรรมท่องเที่ยว
ปัญหาที่ตรวจพบและขอเสนอแนะ

- 1) ผลกระทบในทางบวกของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว
 - (1) เป็นตลาดแรงงานของผู้จบการศึกษาระดับต่าง ๆ
 - (2) ช่วยสร้างงานในผู้ประกอบการในแหล่งท่องเที่ยวทุกระดับชั้น
ทั้งงานหลักและงานเสริม

- (3) ช่วยสร้างตลาดสินค้าพื้นเมืองให้แก่ประชาชนทั้งในแหล่งท่องเที่ยวและนอกแหล่งท่องเที่ยว
- (4) ช่วยสร้างความเจริญให้แก่ท้องถิ่น
- (5) ช่วยแก้ปัญหาการว่างงานและสร้างรายได้
- (6) ช่วยเพิ่มรายได้พิเศษให้แก่ครอบครัวมากขึ้น หรือรายได้จากงานอดิเรกเกี่ยวกับการท่องเที่ยว
- (7) ทำให้เงินไหลเข้าประเทศ ไหลเข้าท้องถิ่นมากขึ้น แทนที่จะมีการไหลออกอย่างเดียว
- (8) ช่วยทำให้เกิดการหมุนเวียนของเงินตรา เกิดการกระจายรายได้ เพิ่มรายได้ โดยไม่ต้องลดงานจากภาครัฐบาล
- (9) เป็นการช่วยประชาสัมพันธ์เผยแพร่ให้นักท่องเที่ยวทั่วทั้งโลกได้รู้จักวัฒนธรรมอันดีงามของท้องถิ่นและของประเทศชาติ

2) ผลกระทบในทางลบของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว

- (1) ทำให้สภาพศีลธรรมเสื่อม
- (2) ทำให้เขาวรรณเตาแบบอย่างที่ไม่ดีจากนักท่องเที่ยวระดับต่ำ
- (3) เป็นการสนับสนุนให้เขาวรรณสตรีประกอบอาชีพเป็นหญิงบริการ
- (4) ทำให้เกิดการขยายถิ่นที่มากและมีปัญหาสังคมตามมามากมาย
- (5) ทำให้สภาพแวดล้อมทางธรรมชาติถูกทำลาย

3) ปัญหาผลกระทบเกี่ยวกับอุตสาหกรรมท่องเที่ยว

- (1) ปัญหาเรื่องถนนไปสู่แหล่งท่องเที่ยวบนนอกเมืองมีไม่เพียงพอ และที่มีส่วนใหญ่มีสภาพไม่ดี

- (2) ปัญหาเรื่องยานพาหนะสำหรับเดินทางไปยังแหล่งท่องเที่ยวไม่สะดวกเท่าที่ควร
- (3) ปัญหาเกี่ยวกับไฟฟ้าสำหรับแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาตินอกเมือง ไฟฟ้ายังไม่ถึง
- (4) ปัญหาความไม่ปลอดภัยจากโจรผู้ร้ายและพวกมิจฉาชีพต่าง ๆ ทั้งแก่นักท่องเที่ยวและผู้ประกอบการธุรกิจการท่องเที่ยว
- (5) ปัญหาการสื่อสาร แหล่งท่องเที่ยวนอกเมืองส่วนใหญ่ยังไม่มีโทรศัพท์
- (6) ปัญหาการประชาสัมพันธ์
 1. มีน้อย
 2. ไม่กลุ่มทรัพยากรท่องเที่ยวอย่างครบถ้วน และครบทุกฤดูกาล
- (7) ปัญหาภาษาอังกฤษ ที่ไรสื่อความเข้าใจกันระหว่างผู้ประกอบการที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว และนักท่องเที่ยวต่างชาติ
- (8) ปัญหาเกี่ยวกับสินค้าพื้นเมือง
 1. ไม่มีมาตรฐานของราคา
 2. ไม่มีมาตรฐานของคุณภาพ
- (9) ปัญหาวัตถุดิบที่เรียกค่านายหน้าสูง และมีวัตถุดิบที่ไม่มีความรู้ ไม่ได้รับการฝึกอบรม
- (10) ปัญหาการจูงใจเงินหนึ่งบริการและการจูงจูงเรียกค่าคุ้มครอง
- (11) ปัญหาความไม่แน่นอนในการขอแผนกิจกรรมบริการ
- (12) ปัญหาเจ้าหน้าที่ของรัฐไม่ค่อยให้ความสะดวกในการดำเนินธุรกิจท่องเที่ยว
- (13) ปัญหารัฐไม่ค่อยส่งเสริมธุรกิจจากเอกชนเท่าที่ควร
- (14) ปัญหาการเก็บภาษีไม่ยุติธรรม

- (15) ปัญหาการขาดความร่วมมือกันของผู้ประกอบการท้องถิ่น
- (16) ปัญหาค่านิยมเรื่องอาชีพ
- (17) ปัญหาผู้ประกอบการท้องถิ่นเขาเปรียบผู้ประกอบการอื่นเกี่ยวกับการท่องเที่ยวประเภทดูงาน
- (18) ปัญหาผู้ประกอบการท้องถิ่นไม่ค่อยมีเวลาสำหรับท่องเที่ยวเอง
- (19) ปัญหาพนักงานเจ้าหน้าที่ในธุรกิจการท่องเที่ยวเขาออกนอก
- (20) ปัญหาการเลือกงาน คำนึงถึงแต่เงินเดือนที่เรียบง่าย

4) ข้อเสนอแนะ

- (1) รัฐควรให้ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินแก่นักท่องเที่ยวและผู้ประกอบการเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเป็นกรณีพิเศษ
- (2) รัฐควรมีนโยบายที่แน่นอนและควรให้การสนับสนุนธุรกิจการท่องเที่ยวอย่างต่อเนื่อง จริงจัง ไม่ใช่เพียงมีนโยบาย
- (3) รัฐควรวางกฎระเบียบ ขอบจำกัดที่แน่นอน เพื่อความสะดวกในการปฏิบัติ
- (4) ควรปรับปรุงเรื่องความสะดวกในการเดินทางไปยังแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติในชนบทเมือง เรื่องที่พัก ที่กินและที่ช้อปปิ้ง
- (5) ควรมีนโยบายเน้นเรื่องการรักษาความสะอาดเป็นอันดับหนึ่งเกี่ยวกับสถานที่เที่ยว ที่พักและอาหาร
- (6) ควรควบคุมดูแลราคาสินค้าให้ยุติธรรม
- (7) ควรให้มีราคามาตรฐานเกี่ยวกับที่พัก โดยเฉพาะในเทศกาลท่องเที่ยวที่สำคัญ ๆ
- (8) ควรจัดให้มีเทศกาลท่องเที่ยวอย่างสม่ำเสมอ ทำให้นักท่องเที่ยวเข้ามาหลายระดับ จะเป็นการขยายเพิ่มรายได้ประชาชนและประเทศชาติ

- (9) ควรมีมาตรการควบคุมักุเหตุกัให้อยู่ในกฎระเบียบ ไม่เอาเปรียบนักท่องเที่ยว
- (10) รัฐควรสนับสนุนการจัดตั้งกลุ่มบูมิลิตินค้าพื้นเมืองและของที่ระลึกบริการแก่นักท่องเที่ยว
- (11) รัฐควรส่งเสริมการพัฒนาฝีมือในการผลิตสินค้าพื้นเมือง เพื่อสร้างสิ่งจูงใจให้นักท่องเที่ยวซื้อไปเป็นของที่ระลึก
- (12) เรื่องการศึกษาทั้งรัฐจัดหลักสูตรและยูเรียน ควรก็เอนำถึงความถองการของตลาดแรงงาน
- (13) ควรจัดให้มีการฝึกอบรมผู้ประกอบอาชีพเกี่ยวกับการท่องเที่ยวในสาขาวิชาชีพต่าง ๆ ทั้งความรู้ในการประกอบอาชีพและวัฒนธรรมไทย
- (14) ควรจัดอบรมเพื่อพัฒนาบุคลากรผู้ประกอบอาชีพเกี่ยวกับการท่องเที่ยว ทั้งในเรื่องความรู้ ความชำนาญในวิชาชีพและวัฒนธรรมไทยเป็นระยะ ๆ
- (15) เจ้าหน้าที่รัฐเอาเปรียบรีดไถ ทั้งผู้ประกอบอาชีพเกี่ยวกับการท่องเที่ยว และนักท่องเที่ยว คือผู้ทำลายนโยบาย ส่งเสริมการท่องเที่ยวและวัฒนธรรม ควรขจัดให้หมดไป
- (16) ความซื่อสัตย์ ความมีน้ำใจและไมตรีจิตเป็นวัฒนธรรมไทยที่มีค่ายิ่ง การที่ผู้ประกอบอาชีพเกี่ยวกับการท่องเที่ยวยึดถือปฏิบัติไว้มันคงสมำเสมอ
- (17) การประชาสัมพันธ์ ก่อหัวใจของการส่งเสริมอุตสาหกรรม การท่องเที่ยว การเ้าทำอย่างต่อเนอง ทั่วถึง และจริงจัง

สรุปผล อภิปรายผลและขอเสนอแนะ

5.1 ความมุ่งหมายของการศึกษาวิจัย

5.1.1 เพื่อศึกษาและรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับกลุ่มเจ้าของธุรกิจการท่องเที่ยวที่ส่งผลกระทบต่อการทำงานของม้าน้ำและรายได้ของประชาชน

5.1.2 เพื่อศึกษาและรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับกลุ่มพนักงาน เจ้าหน้าที่และผู้ใช้บริการเกี่ยวกับธุรกิจการท่องเที่ยว เรื่องอาชีพเดิมของถนนหรือของครอบครัว และรายได้จากอาชีพใหม่ที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว

5.1.3 เพื่อศึกษาและรวบรวมข้อมูลของประชาชนกลุ่มผู้ประกอบการอิสระเรื่องอาชีพเดิม และรายได้จากงานที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว

5.1.4 เพื่อศึกษาถึงผลกระทบจากอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวต่อเศรษฐกิจ หรือมาตรฐานการครองชีพของประชาชนกลุ่มต่าง ๆ ในแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดสงขลา

5.2 ขอบเขตของการศึกษาวิจัย

5.2.1 พื้นที่ทำการศึกษา คือพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดสงขลา เฉพาะในเขตเทศบาลเมืองหาดใหญ่ ตำบลเกาะยอ อำเภอเมืองสงขลา เขตอุทยานนกน้ำบ้านตุซุก อำเภอสิงหนคร และพื้นที่หมู่บ้านสะกอม อำเภอจะนะ และหมู่บ้านสะกอม อำเภอเทพา

5.2.2 ช่วงเวลาของการศึกษา ตั้งแต่เดือนตุลาคม พ.ศ.2531 ถึงเดือนสิงหาคม พ.ศ.2532

5.2.3 ขอบเขตเนื้อหาที่ทำการศึกษา

1) ประชากร โคนแก่ประชาชนที่ประกอบอาชีพอยู่ในเขตเทศบาลเมืองหาดใหญ่ ตำบลเกาะยอ บ้านตุซุก และบ้านสะกอม

2) ทรัพยากรการท่องเที่ยวในจังหวัดสงขลา โถงแห่งท่องเที่ยว
บรรพชาติ แหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์และโบราณคดี กีฬาและประเพณีท้องถิ่นรวม
ทั้งสินค้าพื้นเมืองและของที่ระลึก

3) ธุรกิจการท่องเที่ยวและกิจกรรมต่าง ๆ เกี่ยวกับการท่องเที่ยว ที่ส่ง
ผลกระทบต่อการทำงาน การเมืองท่า การนิรภัยโคและมาตรฐานการครองชีพและ
ประชากรณประกอบอาชีพและอาศัยอยู่ในแหล่งท่องเที่ยว

5.3 วิธีดำเนินการศึกษาวิจัย

5.3.1 ใช้วิธีการทางสังคมศาสตร์ โดยศึกษาจากกลุ่มตัวอย่าง 4 กลุ่ม จำนวน
200 คน ได้แก่กลุ่มเจ้าของธุรกิจการท่องเที่ยว กลุ่มพนักงาน เจ้าหน้าที่ของธุรกิจการ
ท่องเที่ยว กลุ่มผู้ประกอบการอิสระเกี่ยวกับการท่องเที่ยว และกลุ่มผู้ไม่เกี่ยว
ข้องกับการท่องเที่ยว ซึ่งอาศัยอยู่ในแหล่งท่องเที่ยว

5.3.2 แหล่งข้อมูล

- 1) หน่วยงานของรัฐและเอกชนที่ทำงานเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว
- 2) ข้อมูลจากกลุ่มประชากรที่ทำการศึกษา

5.3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลภาคสนาม

- 1) แบบสอบถาม
- 2) แบบสัมภาษณ์
- 3) การสังเกต

5.3.4 การรายงานผลการวิจัย ใช้วิธีการแบบพรรณนาวิเคราะห์ โดยถึง
ข้อมูลทางสถิติ ทฤษฎีเสริมศาสตร์ และหลักการทางวัฒนธรรม

5.4 สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษา ประมวลข้อมูล และวิเคราะห์ข้อมูล คณะผู้ทำการวิจัยสามารถ
สรุปผลตามขอบเขตของ เนื้อหาที่ทำการศึกษาและวัตถุประสงค์ของการวิจัยได้ดังนี้

5.4.1 ทรัพยากรการท่องเที่ยวของจังหวัดสงขลา

จากผลการศึกษาพบว่า จังหวัดสงขลา เป็นจังหวัดที่สมบูรณ์และน่าดึงดูดใจไปด้วยทรัพยากรการท่องเที่ยวที่อุดมจังหวัดหนึ่งของประเทศไทย เป็นจังหวัดที่มีสิ่งอำนวยความสะดวกทั้งที่เป็นทะเลหลวง ทะเลสาบ หาดทราย ภูเขา น้ำตก อุทยานนกน้ำ และสวนสาธารณะ เป็นจังหวัดที่อุดมไปด้วยแหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์และโบราณคดี ทั้งประเภทโบราณสถาน โบราณวัตถุ และพิพิธภัณฑ์สถานต่าง ๆ เป็นจังหวัดที่ทำรายได้ด้วยวัฒนธรรม ประเพณี กีฬาที่ขานและการละเล่นของท้องถิ่น และที่สำคัญสำหรับนักท่องเที่ยวที่จะค้นหาเป็นของที่ระลึกมีทั้งประเภทผ้าพื้นเมือง เครื่องหนัง อาหารแห้งและเครื่องประดับ รวมทั้งอุปกรณ์เครื่องใช้แบบที่ขานในครัวเรือน มีเพียงพรมให้เลือกตามแหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ ในจังหวัดนี้

5.4.2 ธุรกิจการท่องเที่ยวในจังหวัดสงขลา

ธุรกิจต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว มีผลปรากฏจากการศึกษา ดังนี้

1) ธุรกิจโรงแรมและที่พัก ในเขตเทศบาลเมืองหาดใหญ่ มี 62 แห่ง มีห้องพักจำนวน 5,525 ห้อง อัตราค่าที่พักโดยเฉลี่ย ห้องที่คสมเดี่ยว 130 บาท ห้องพัคคสมคู่ 183 บาท ห้องปรับอากาศเดี่ยว 260 บาท ห้องปรับอากาศคู่ 408 บาท ในเขตเทศบาลเมืองสงขลา มีจำนวน 17 แห่ง มีห้องพักจำนวน 765 ห้อง อัตราค่าที่พักโดยเฉลี่ย ห้องพัคคสมเดี่ยว 152 บาท ห้องพัคคสมคู่ 186 บาท ห้องปรับอากาศเดี่ยว 349 บาท และห้องปรับอากาศคู่ 448 บาททอวัน นอกตัวเมืองหาดใหญ่และสงขลา มี 6 แห่ง จำนวนห้องพัก 102 ห้อง มีอัตราค่าที่พักโดยเฉลี่ยวันละ 165 บาท

2) ธุรกิจร้านอาหารและภัตตาคาร ที่สามารถรับรองนักท่องเที่ยวได้ ในเขตเทศบาลเมืองหาดใหญ่ มีประมาณ 93 ร้าน ในเทศบาลเมืองสงขลา ประมาณ 20 ร้าน เกาะยอมี 12 ร้าน ชายหาดหมู่บ้านสะกอม 2 ร้านและอื่น ๆ ก็ยังมี มีทั้งประเภทอาหารไทย จีน ฝรั่งเศส อาหารมุสลิมและอาหารพื้นเมืองให้เลือก

3) ธุรกิจนำเที่ยวและการคมนาคม จังหวัดสงขลามีบริษัทนำเที่ยวของ
ศูนย์บริการท่องเที่ยวถึง 56 บริษัท มีรถแท็กซี่บริการทั้งภายในจังหวัดและต่างจังหวัดถึง
6 จังหวัดในภาคใต้ มีรถยนต์โดยสารเล็กภายในตัวเมือง ในราคาเพียง 3-5 บาท มีรถ
โดยสารประจำทางทั้งปรับอากาศและไม่ปรับอากาศ ทั้งภายในจังหวัดและต่างจังหวัด
7 บริษัท มีรถไฟโดยสารทั้งภายในภาคใต้ กรุงเทพฯ และประเทศมาเลเซีย และยังมี
สายการบินให้บริการทั้งภายในประเทศและต่างประเทศอย่างครบถ้วน

4) ธุรกิจบันเทิงเริงรมย์ จังหวัดสงขลามีโรงพยาบาล 13 โรง
โสตทัศนศึกษา 16 แห่ง สถานบริการอาบ อบ นวด 6 แห่ง สถานบริการนวดแผน
โบราณ 9 แห่ง และยังมีภัตตาคาร/รีสอร์ท/คาเฟ่/ไวน์บาร์บริการนักท่องเที่ยวบางกลุ่ม บาง
ประเภทอย่างเพียงพอ

5) ธุรกิจจำหน่ายสินค้าพื้นเมืองและของที่ระลึก ที่ดำเนินการในรูปแบบของ
ธุรกิจ มีการจ้างงาน มีทั้งหมด 12 แห่ง นอกจากนั้นยังทำในรูปแบบของอาชีพอิสระ ไม่มี
การจ้างงาน แต่เมื่อประมวลเข้าด้วยกันแล้ว ก็มีเพียงพอที่จะบริการให้แก่นักท่องเที่ยว
ได้สอดคล้องกับกลุ่มไปเป็นของที่ระลึก

5.4.3 ข้อมูลเกี่ยวกับกลุ่มผู้ประกอบการท่องเที่ยว

1) อายุของผู้ประกอบการท่องเที่ยว

ร้อยละ 37.50	มีอายุระหว่าง	16-25 ปี
ร้อยละ 42.76	มีอายุระหว่าง	26-35 ปี
ร้อยละ 9.87	มีอายุระหว่าง	36-45 ปี
ร้อยละ 1.97	มีอายุระหว่าง	56 ปีขึ้นไป

2) ระดับการศึกษา

ร้อยละ 21.71	จบประถมศึกษา
ร้อยละ 27.63	จบมัธยมศึกษา

- ” รอยละ 37.50 จบอาชีวศึกษาระดับวิชาชีพ
- ” รอยละ 13.16 จบอุดมศึกษา
- 3) สถานภาพสมรส
 - ” รอยละ 53.95 โสด
 - ” รอยละ 40.79 สมรส
 - ” รอยละ 5.26 หย่า
- 4) ภูมิลำเนาเดิม
 - ” รอยละ 70.39 มีภูมิลำเนาเดิมอยู่ในเขตเมืองพัทยาในจังหวัดชลบุรี
 - ” รอยละ 26.61 มีภูมิลำเนาเดิมอยู่นอกเขตเมืองพัทยาในเขตจังหวัดชลบุรี
- 5) อาชีพเดิมหรืออาชีพของบิดามารดา
 - ” รอยละ 46.71 เป็นอาชีพทางเกษตรกรรมคือทำนา ทำสวน และประมง
 - ” รอยละ 26.98 เป็นอาชีพค้าขายและธุรกิจ
 - ” รอยละ 13.49 เป็นอาชีพรับจ้าง
 - ” รอยละ 11.18 เป็นอาชีพรับราชการ
 - ” รอยละ 1.31 อาชีพอื่น
- 6) ความคิดเรื่องการเปลี่ยนอาชีพ
 - ” รอยละ 76.38 คิดเปลี่ยนอาชีพถ้ามีโอกาสและช่องทางที่จะทำได้
 - ” รอยละ 23.62 ไม่เคยคิดเปลี่ยนอาชีพ

5.4.4 ผลกระทบของธุรกิจการท่องเที่ยวต่อการจ้างงาน

- 1) การจ่ายเงินเพื่อการจ้างงาน โดยคิดเป็นร้อยละจากรายรับทั้งหมดทั้งเดือน (ไม่รวมงบลงทุนครั้งแรก)

- ธุรกิจบันเทิงเรีงรมย์ โดยเฉลี่ย ร้อยละ 31.14
- ธุรกิจโรงแรมและที่พัก โดยเฉลี่ย ร้อยละ 19.43
- ธุรกิจร้านอาหารและภัตตาคาร โดยเฉลี่ยร้อยละ 13.31
- ธุรกิจท่าเทียบว โดยเฉลี่ย ร้อยละ 12.00
- ธุรกิจจำหน่ายสินค้าพื้นเมืองโดยเฉลี่ยร้อยละ 7.72

2) ลำดับความสำคัญของธุรกิจท่องเที่ยวต่อการจ้างงานจากมากไปหาน้อย

- ธุรกิจโรงแรมและที่พัก
- ธุรกิจร้านอาหารและภัตตาคาร
- ธุรกิจบันเทิงเรีงรมย์
- ธุรกิจท่าเทียบว
- ธุรกิจจำหน่ายสินค้าพื้นเมืองและของที่ระลึก

5.4.5 ผลกระทบของธุรกิจการท่องเที่ยวที่มีรายได้

ผู้ประกอบการที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวที่เกิดจากการจ้างงานของธุรกิจการท่องเที่ยว มีรายได้โดยเฉลี่ยเดือนละ 2,494 บาท รายได้สูงสุดเดือนละ 8,400 บาท ต่ำสุดเดือนละ 700 บาท รายได้ที่มีความมากที่สุดเดือนละ 1,500 บาท รายได้ที่เป็นตัวกลางเดือนละ 2,100 บาท การกระจายของรายไ้มีความเบ้ยงเบนมาตรฐาน 1,282.25 บาท

ส่วนผู้ประกอบการอิสระที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว มีรายได้โดยเฉลี่ยเดือนละ 3,045.83 บาท สูงสุดเดือนละ 6,000 บาท ต่ำสุดเดือนละ 1,500 บาท รายได้ที่มีความมากที่สุด และตัวกลางของรายไ้ คือ 3,000 บาท การกระจายของรายไ้ มีความเบ้ยงเบนมาตรฐาน 385.18 บาท

ตัวแปรที่ส่งผลกระทบต่อรายได้ คือระดับการศึกษาของผู้ประกอบอาชีพ
ก็งจะเห็นได้จากรายได้โดยเฉลี่ยของผู้จบประถมศึกษา เดือนละ 2,033.33 บาท
มัธยมศึกษา เดือนละ 2,423.80 บาท อาชีวศึกษา 3,307.42 บาท และอุดมศึกษา
เดือนละ 11,987.50 บาท (ส่วนใหญ่จะทำงานในตำแหน่งบริหารและเจ้าของธุรกิจ)
ตัวแปรสมการอื่นในการทำงาน ไม่ได้เป็นตัวแปรที่สำคัญต่อการมีรายได้มากนัก ถ้าผู้
ประกอบอาชีพเกี่ยวกับการท่องเที่ยวยังคงทำงานในลักษณะเดิม ยกเว้นจะเปลี่ยนไปเป็น
ผู้บริหารธุรกิจ หรือเจ้าของธุรกิจเสียเอง

5.4.6 ผลกระทบของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวต่อมาตรฐานการครองชีพ

1) มาตรฐานการครองชีพของผู้ประกอบอาชีพเกี่ยวกับการ

ท่องเที่ยว

มาตรฐานการครองชีพดี	ร้อยละ 15.55
มาตรฐานการครองชีพค่อนข้างดี	ร้อยละ 14.44
มาตรฐานการครองชีพปานกลาง	ร้อยละ 22.22
มาตรฐานการครองชีพค่อนข้างต่ำ	ร้อยละ 18.88
มาตรฐานการครองชีพต่ำ	ร้อยละ 28.88

2) มาตรฐานการครองชีพของผู้ประกอบอาชีพอิสระเกี่ยวกับ

การท่องเที่ยว

มาตรฐานการครองชีพดี (สูง)	ร้อยละ 16.66
มาตรฐานการครองชีพค่อนข้างดี	ร้อยละ 12.99
มาตรฐานการครองชีพปานกลาง	ร้อยละ 24.99
มาตรฐานการครองชีพค่อนข้างต่ำ	ร้อยละ 33.33
มาตรฐานการครองชีพต่ำ	ร้อยละ 12.99

3) มาตรฐานการครองชีพโดยเฉลี่ย สำหรับผู้ประกอบการเกี่ยวกับการท่องเที่ยวโดยทั่วไป อยู่ในระดับปานกลาง ผู้ประกอบการธุรกิจเกี่ยวกับการท่องเที่ยว อยู่ในระดับค่อนข้างดี และกลุ่มราชการรวมทั้งผู้ไม่ได้อาศัยเกี่ยวกับการท่องเที่ยวก็อยู่ในระดับค่อนข้างดี

4) ตัวแปรของมาตรฐานการครองชีพ ผู้ประกอบการเกี่ยวกับการท่องเที่ยว กลุ่มที่มีอายุตั้งแต่ 40 ปีขึ้นไป จะมีมาตรฐานการครองชีพดีกว่ากลุ่มที่มีอายุต่ำกว่า 40 ปีเพียงเล็กน้อย อันนี้สำหรับผู้ประกอบการธุรกิจเกี่ยวกับการท่องเที่ยว ส่วนผู้ที่ไม่ได้เป็นเจ้าของธุรกิจ กลุ่มอายุต่ำกว่า 40 จะมีมาตรฐานการครองชีพดีกว่ากลุ่ม 40 ปีขึ้นไปเล็กน้อยเช่นเดียวกัน ในด้านพื้นที่ ผู้ประกอบการอาชีพการท่องเที่ยวในเมือง ซึ่งเป็นแหล่งที่มีนักท่องเที่ยวมาก จะมีมาตรฐานการครองชีพโดยเฉลี่ยสูงกว่าผู้ประกอบการเกี่ยวกับการท่องเที่ยวชนบทเมือง ซึ่งเป็นแหล่งที่มีนักท่องเที่ยวน้อย แต่ความแตกต่างก็ไม่มากนัก

5.4.7 ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับผลกระทบจากอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวของผู้ประกอบการท่องเที่ยว สรุปได้ดังนี้

1) ผลกระทบในทางบวก

- (1) เป็นตลาดแรงงานของผู้ประกอบการที่มารับจ้างต่าง ๆ ทั้งประเภทตำแหน่งลูกจ้างและอาชีพอิสระ
- (2) ช่วยสร้างตลาดสินค้าพื้นเมือง ส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจของชาวบ้านผู้ผลิตได้ดำรงชีพอยู่ได้
- (3) ช่วยเสริมรายได้จากอาชีพเดิมและงานประจำ
- (4) ทำให้มีการกระจายรายได้ไปสู่ท้องถิ่น
- (5) ทำให้เกิดการหมุนเวียนของเงินตราภายในประเทศ
- (6) ทำให้รัฐมีรายได้เพิ่มขึ้นและส่งผลดีต่อเศรษฐกิจของชาติโดยส่วนรวม

(7) ช่วยเผยแพร่วัฒนธรรมอันดีงามของท้องถิ่นและของชาติ

2) ผลกระทบในทางลบ

- (1) ทำให้สภาพแวดล้อมตามบรรทัดฐานของสังคมไทยเสื่อม
- (2) ทำให้เยาวชนได้รับแบบอย่างที่ไม่ดีจากนักท่องเที่ยวแล้ว
- (3) เป็นการส่งเสริมให้เยาวชนสตรีประกอบอาชีพเป็นหญิงบริการทางเพศมากขึ้น
- (4) ทำให้เกิดการอพยพย้ายถิ่น
- (5) เป็นการส่งเสริมการทำลายสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติและของท้องถิ่น

3) ปัญหาผลกระทบในการดำเนินกิจกรรมเกี่ยวกับการท่องเที่ยว

- (1) ความไม่ปลอดภัย
- (2) ความไม่สะดวกในการเดินทาง
- (3) การสื่อสารสำหรับแหล่งท่องเที่ยวนอกเมือง
- (4) การผลิตสินค้าไม่ไคมากรฐานและไม่มีมาตรฐานของราคาสินค้า
- (5) มีการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวอย่างไม่
- (6) มีปัญหาจากมักถูกทอดทิ้งโดยคนต่างชาติ เขาไม่เรียกนักท่องเที่ยวและไม่มีความรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรมไทยและวัฒนธรรมท้องถิ่น
- (7) มีปัญหาจากเจ้าหน้าที่ของรัฐที่โกงและเรียกค่าคุ้มครอง
- (8) มีปัญหาการเรียกเก็บค่าที่ไม่ยุติธรรม
- (9) มีปัญหาจากความร่วมมือกันระหว่างผู้ประกอบการท่องเที่ยว
- (10) มีปัญหาเรื่องรัฐไม่ส่งเสริมอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวอย่างจริงจังและต่อเนื่อง

5.5 ฉีประยผล และขอเสนอแนะ

5.5.1 ฉีประยผล

ผลจากการวิเระหของข้อมูลเกี่ยวกับประชาชนผู้ประกอบอาชีพเกี่ยวกับการทองเที่ยว ผลกระทบของอุตสาหกรรมการทองเที่ยวต่อการจ้างงาน การบ่งงานทำ การมีรายไดและมาตรฐานการกรองชีพของประชาชนในแหล่งทองเที่ยว ตัวแปรที่ส่งผลกระทบต่อรายไดและมาตรฐานการกรองชีพ รวมทั้งขอคิดเห็นและปัญหา อุปสรรคของอุตสาหกรรมการทองเที่ยว มีขอการฉีประยดังต่อไปนี้

- (1) อุตสาหกรรมทองเที่ยวนี้มาเป็นตลาดแรงงานของกลุ่มคนที่มีอายุระหว่าง 25 ปี ถึง 35 ปี มากที่สุด กลุ่มนี้มักคือกลุ่มอายุระหว่าง 16 ถึง 25 ปี
- (2) อุตสาหกรรมการทองเที่ยว ช่วยสร้างตลาดแรงงานให้แก่ผู้จบการศึกษาทุกระดับ แลผู้ประกอบอาชีพเกี่ยวกับการทองเที่ยวมากที่สุด คือผู้จบการศึกษาทางคานอาชีวศึกษาสาขาต่าง ๆ
- (3) สภาพภาพสมรสของผู้ประกอบอาชีพเกี่ยวกับการทองเที่ยว ส่วนใหญ่เป็นโสด
- (4) ผู้ประกอบอาชีพเกี่ยวกับการทองเที่ยว ส่วนใหญ่จะมีภูมิลำเนาอยู่ในแหล่งทองเที่ยวในจังหวัดสงขลา และมีอาชีพเดิมทางคานเกษตรกรรม ก่อทำนา ทำสวนและประมง
- (5) ผู้ประกอบอาชีพการทองเที่ยวส่วนใหญ่มีความคิดที่จะเบี่ยนอาชีพไปประกอบธุรกิจส่วนตัว และไปรับราชการ หากเขามีคองสมบัตและมีโอกาสที่จะรับราชการได้
- (6) ธุรกิจการทองเที่ยวที่ส่งกระทบต่อการสร้างงานและจ้างงานมีล้าคัมจากมากไปหานอย คั้งนี้

ธุรกิจโรงแรมและที่พัก

ธุรกิจร้านอาหารและภัตตาคาร

ธุรกิจบันเทิงเรีงรมย์

ธุรกิจนำเที่ยว

ธุรกิจจำหน่ายสินค้าพื้นเมืองและของที่ระลึก

(7) ธุรกิจการท่องเที่ยวที่โอนเงินจากรายรับทั้งหมดและเกือบ เพื่อการ
จ้างงานมีลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้

ธุรกิจบันเทิงเรีงรมย์

ธุรกิจโรงแรมและที่พัก

ธุรกิจร้านอาหารและภัตตาคาร

ธุรกิจนำเที่ยว

ธุรกิจจำหน่ายสินค้าพื้นเมืองและของที่ระลึก

(8) ผู้ประกอบอาชีพเกี่ยวกับการท่องเที่ยวที่ตำแหน่งงานประเภท
ลูกจ้าง จะมีรายได้ระหว่าง 1,500-2,100 บาทมากที่สุด ช่องว่างของรายได้มีมากพอ
สมควร ส่วนอาชีพอิสระมีรายได้ส่วนใหญ่ประมาณ 3,000 บาท ตัวแปรที่ส่งผลกระทบต่อ
รายได้ ส่วนใหญ่จะเป็นระดับการศึกษาและลักษณะของงานที่ทำ ส่วนประสบการณ์ในการ
ทำงาน มีผลกระทบต่อรายได้น้อยมาก ยกเว้นผู้ที่เปลี่ยนไปประกอบธุรกิจส่วนตัวเกี่ยวกับ
การท่องเที่ยว

(9) ผู้ประกอบอาชีพเกี่ยวกับการท่องเที่ยว ส่วนใหญ่เป็นมาตรฐานการครอง
ชีพตั้งแต่ระดับปานกลางขึ้นไป มีมาตรฐานการครองชีพต่ำและค่อนข้างต่ำ รวมทั้งประมาณ
ร้อยละ 45 โดยเฉลี่ยมีมาตรฐานการครองชีพอยู่ระดับปานกลาง ส่วนผู้ประกอบธุรกิจ
การท่องเที่ยว มีมาตรฐานการครองชีพตั้งแต่ระดับค่อนข้างดีถึงมาตรฐานครองชีพดี

(10) กลุ่มข้าราชการและผู้มีอาชีพไม่เกี่ยวกับการท่องเที่ยว ได้รับผลกระทบทางความเจริญงอกงามน้อยมาก เพราะส่วนใหญ่จะเป็นประชาชนในท้องถิ่น สามารถเลือกหาสินค้าบริโภคได้ตามความเหมาะสมของรายได้

(11) ตัวแปรที่ส่งผลกระทบต่อมาตรฐานการครองชีพ ปรากฏว่าประชาชนกลุ่มอายุต่ำกว่า 40 ปีและกลุ่มในเมืองที่มีนักท่องเที่ยวมาก จะมีรายได้และมาตรฐานการครองชีพที่ต่ำกว่ากลุ่มอายุมาก และอาศัยอยู่นอกเมืองเล็กน้อย

(12) จุดสำคัญของการท่องเที่ยว มีผลกระทบเชื่อมโยงต่ออุตสาหกรรมอันตงข้างหน้าและข้างหลัง (Forward Linkage and backward linkage)

(13) จุดสำคัญของการท่องเที่ยว มีผลกระทบต่อโครงสร้างทางเศรษฐกิจและวิถีชีวิตของประชาชนในแหล่งท่องเที่ยว ก็จึงจะเห็นจากการที่ประชาชนส่วนใหญ่ได้เปลี่ยนอาชีพจากภาคเกษตรกรรมเข้าสู่ภาคอุตสาหกรรมท่องเที่ยว ได้เปลี่ยนจากอาชีพเพียงไม่กี่อย่างในท้องถิ่นมาสู่ความหลากหลายของอาชีพ

(14) มาตรฐานการครองชีพของประชาชนในแหล่งท่องเที่ยว ประเมินโดยร้อยละของการเป็นเจ้าของปัจจัย 4 และสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ มีลำดับจากสูงไปต่ำทำ ดังนี้

- กลุ่มเจ้าของธุรกิจการท่องเที่ยว
- กลุ่มผู้บริหารธุรกิจการท่องเที่ยวที่ค่อนข้างมีระดับสูง
- กลุ่มข้าราชการและผู้ประกอบการอาชีพอิสระที่ค่อนข้างมีระดับสูง
- กลุ่มพนักงานเจ้าหน้าที่ ที่ต้องใช้ความรู้ระดับถึงเทคนิค
- กลุ่มผู้ประกอบการอาชีพอิสระและตำแหน่งบริการและใช้แรงงานที่ไม่ต้องใช้ความรู้ทางเทคนิค

(15) จุดสำคัญของการท่องเที่ยว มีข้อดีที่ก่อให้เกิดการจ้างงาน การสร้างงาน การมีรายได้ การกระจายรายได้ การออม การสะสม ขยายทุนและ

ทำให้รายได้ประชาชาติสูงขึ้น เป็นผลดีตามทฤษฎีการพัฒนาเศรษฐกิจกลุ่มนี้ โอลาส์ดิกที่
ใหม่เอี่ยมมีความสำคัญไม่แพ้โลกของรัฐ กลุ่มพอลค นายทุนควยความเชื่อว่า "ตลาดอยู่ใน
ในรูปของการแข่งขันเสรี"

(16) จุดสาทรกรรมการทองเท็ดวมี่ขอเสียดที่ปรากฏคือ เป็นตัวการที่ก่อ
ให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรมอย่างรวดเร็ว ฉับพลัน ก่อให้เกิดการ
ตูด ชักเขิน จนทำให้เกิดการส้าถักทางวัฒนธรรม เป็นจุดอัตรายต่อวัฒนธรรมไทย
ทั้งวัฒนธรรมราษฎรและวัฒนธรรมหลวง ตามหลักการทางวัฒนธรรมแล้ว การเปลี่ยน
แปลงทางวัฒนธรรมนั้น ไม่มีใครสามารถคุดรัง หรือสร้างทำแบบขวางกันไว้ได้ เมื่อ
สภาพแวดล้อมเปลี่ยนไป วัฒนธรรมก็ทองเปลี่ยนไปควย แต่การเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรม
นี้ ทองเป็นไปกั้นฐานแห่งความเข้าใจที่ถูกทอง ทองคอบ ๆ เปลี่ยนไปทีละน้อยตาม
ความจำเป็นของการดำรงชีวิต การเปลี่ยนแปลงดังกลาวจะมีแค่นลคี่ เพราะกาลเวลา
จะเป็นกระชอนคอบกรทองเอาความคิงาม ความเหมาะสมกับวิถีชีวิตให้ทองอยู่ ส่วนขอ
บกพรอง ความไม่เหมาะสมจะคอบ ๆ หลหายไป แล้วสิ่งใหม่ที่ดีกว่า เหมาะสมกว่า
จะคอบ ๆ เกิดขึ้นมาแทนที่

5.5.2 ขอเสนอแนะ

เพื่อเสริมสนนนโยบายของรัฐและการทองเทียวแห่งประเทศไทย ที่จะ
สงเสริมจุดสาทรกรรมทองเทียวให้เกิดจุดประโยชน์แก่ประชาชนและประเทศชาติในคาน
แกรมุกิจและวัฒนธรรมอันคิงามของชาติและทองถิ่นในหมู่นักทอง เทียวคูนมา เบือนจากทั่ว
โลกให้ยิ่ง ๆ ขึ้นไป ผู้วิจัยมีขอเสนอแนะซึ่งคองมาจากคูนประกอบอัตรพยาการทองเทียว
และจากผลของการวิจัย ดังคองไปนี้

1) การประชาสัมพันธ์ทรัพยากรการทองเทียวในแต่ละทองทอง เทียว
ให้ครบคาน และพยายามใ้ประโยชน์ให้คองมากที่สุดทุกาตุกาล

- 2) รัฐควรถือเป็นนโยบายหลักในการให้ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินแก่นักท่องเที่ยวและผู้ประกอบการที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเป็นกรณีพิเศษ
- 3) ควรปรับปรุงเรื่องความสะดวกในการเดินทางไปยังแหล่งท่องเที่ยวนอกเมือง เรื่องที่พัก ทักและหัตถ์ของ
- 4) ควรมีนโยบายเน้นเรื่องการรักษาความสะอาดเป็นพิเศษ ทั้งเกี่ยวกับสถานท่องเที่ยว ที่พักและอาหาร
- 5) ควรรักษาคุณภาพของการบริการให้ดีขึ้น
- 6) รัฐควรเป็นนโยบายส่งเสริมอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวอย่างต่อเนื่องและจริงจัง
- 7) รัฐควรส่งเสริมการพัฒนาฝีมือในการผลิตสินค้าพื้นเมืองให้ได้มาตรฐาน เพื่อสร้างสิ่งจูงใจให้นักท่องเที่ยวซื้อไม่เป็นที่ระลึก
- 8) ผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยว ควรให้ความยุติธรรมเรื่องราคาสินค้าแก่นักท่องเที่ยว
- 9) การจัดทำแผนการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาบุคลากรผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยว ทั้งในเรื่องความรู้ ความชำนาญในวิชาชีพและวัฒนธรรมไทยเป็นระยะ ๆ
- 10) การจัดการศึกษาเพื่อเป็นการเตรียมคนเข้าสู่ตลาดแรงงาน - อุตสาหกรรม การท่องเที่ยว ควรจัดทำความหลากหลายรูปแบบ สอดคล้องกับความต้องการกำลังคนในภาวนีสอดคล้องกับสภาพสังคมและศักยภาพของผู้นเรียน หลักสูตรมีความสมบูรณ์ในเรื่องคุณธรรม จริยธรรม ปัญญา ความสามารถและอาชีพ หลักสูตรควรผนวกเอาความรู้ทางวัฒนธรรมไทยและวัฒนธรรมสากลเข้าไว้ด้วยกัน
- 11) ความซื่อสัตย์ ความมีน้ำใจ ไม้ตรีจิต ความยิ้มแย้มแจ่มใสแบบไทยแท้ เป็นเสน่ห์ของการท่องเที่ยว เป็นวัฒนธรรมไทยที่มีค่ายิ่ง การที่ผู้ประกอบการที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวได้อนุรักษ์ ส่งเสริมยึดถือปฏิบัติไว้มั่นคง คงไว้เสมอ

12) รัฐควรจัดเป็นนโยบายในการให้ความรู้ และปลูกฝังวัฒนธรรมไทย แก่ผู้ประกอบการทางอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวทุกระดับ ตำแหน่งงานในสังกัดผู้ประกอบการธุรกิจการท่องเที่ยว ไปจนถึงผู้ประกอบการท่องเที่ยวทุกสาขาอาชีพ โดยตอกย้ำให้ทุกคนอย่าเห็นแก่ประโยชน์เฉพาะตน แต่ควรสร้างเกราะป้องกันอันตรายจากวัฒนธรรมอื่นที่อาจจะแพร่กระจายเข้ามาแก่นักท่องเที่ยวชนแล้ว การคำนึงถึงคุณความดี ความงาม ความเหมาะสมของวัฒนธรรมไทย ที่สอดคล้องกับวิถีไทย ค่านิยมไทย เพื่อเห็นแก่ความมั่นคงของสังคมไทย และเกียรติยศของชาติไทยสืบไป

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย อู่สาร อ.ส.ท. การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย
ปีที่ 29 ฉบับที่ 9 เดือนเมษายน 2532

.....: เอกสารเผยแพร่. สำนักงานใหญ่ 1/1 ซอย 2 ถนนวิเศษชัยชาญ 3
อำเภอห้วยใหญ่ จังหวัดสงขลา 2531

.....: รายชื่อโรงแรมภาคใต้/สงขลา. สำนักงานใหญ่ 1/1 ซอย 2
ถนนวิเศษชัยชาญ 3 อำเภอห้วยใหญ่ จังหวัดสงขลา 2532

.....: คู่มือเส้นทางท่องเที่ยวสงขลา-ภาคใต้. สำนักงานใหญ่ 1/1 ซอย 2
ถนนวิเศษชัยชาญ 3 อำเภอห้วยใหญ่ จังหวัดสงขลา 2531

คณะกรรมการควบคุมผลิต เอกสารการส่งเสริมวิชาการและวิชาชีพสำหรับครูและบุคลากรทางการศึกษา
มหาวิทยาลัยสุโขทัยวิทยาการ 2530

โครงการส่งเสริมศึกษาดูงาน ผลกระทบของการท่องเที่ยวต่อสังคมและวัฒนธรรม.
คณะศึกษาศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล 2529

ดำเนินใน "ภาษาท่องเที่ยวและคนละคำ" ใน ธุรกิจท่องเที่ยว. ปีที่ 2 ฉบับที่ 1
มิถุนายน 2532

ธนาคารกรุงเทพ วารสารเศรษฐกิจ. ปีที่ 4 เล่ม 12 ธันวาคม 2515

ธุรกิจท่องเที่ยว เทศกาลท่องเที่ยวเมืองไทย. ฉบับที่ 2 เดือนกรกฎาคม 2532

นางบุษ โรจนเวทย์. "การพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวของไทย" อุตสาหกรรม
ท่องเที่ยว. เดือนมกราคม 2531 ปีที่ 7 เล่มที่ 1 การท่องเที่ยว
แห่งประเทศไทย

สวน สายยศ, อังคณา คณิศรัตนานนท์. สถิติวิทยาทางการศึกษา. สำนักพิมพ์วิวัฒนาพานิช
พระนคร 2515

วชิรเทพ อิมพิญญา, จำลอง อธิกุล. มรดกทางวัฒนธรรมเชิงปฏิบัติของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว
ในประเทศไทย. ญวนบริการวิชาการ สถาบันวิจัยและพัฒนาบริหารศาสตร์ 2522

ญวนศึกษาและนิคมกรรมการวิจัยทางสังคมศาสตร์ ผลกระทบของการท่องเที่ยวต่อ
ประชาชน. กองส่งเสริมการวิจัย กระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและ
การพลังงาน 2523

สงบ สงเมือง. ประวัติศาสตร์เมืองสงขลา. ภาควิชาประวัติศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา 2528

สถิตินและวิจัย, กอง บทนิยามศัพท์ทางการท่องเที่ยว. เอกสารโรเนียว การท่องเที่ยว
แห่งประเทศไทย ตุลาคม 2526

สิทธิ จิตรโรจน์. "นันทนาการและการเที่ยว" ธุรกิจท่องเที่ยว. ปีที่ 2 ฉบับที่ 2
เดือนกรกฎาคม 2532

สุภาภย์ อินทองคง. เอกสารประกอบคำบรรยาย มานุษยวิทยาวัฒนธรรม.
คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา 2529

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม
แห่งชาติ ฉบับที่ 6 พ.ศ. 2530 - 2534

องค์การบริหารส่วนจังหวัดสงขลา "เมืองสงขลา" "เมืองหาคีไทร" บันทึกฉบับ
สุภาภิต จังหวัดสงขลา 2531

อนุภาณราชชนน, พระยา "ความเจริญและความเสื่อมแห่งวัฒนธรรม" ในเอกสาร เผยแพร
ศิลปวัฒนธรรม. ญวนวิวัฒนาการแห่งประเทศไทย ฉบับที่ 12 เดือนกันยายน 2532.

ภาคผนวก

สถาบันทักษิณคดีศึกษา
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา
แบบสัมภาษณ์โครงการวิจัย
เรื่อง

"ผลกระทบจากอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวต่ออาชีพและเศรษฐกิจ
ของประชาชนในจังหวัดสงขลา"

พฤษภาคม 2532

จังหวัด.....	ผู้ให้สัมภาษณ์
อำเภอ.....	วันที่สัมภาษณ์
ตำบล.....	เริ่มสัมภาษณ์เวลา.....
หมู่ที่ (ถนน).....	สิ้นสุดการสัมภาษณ์เวลา.....
บ้านเลขที่.....	ผู้สัมภาษณ์.....

คำชี้แจงเกี่ยวกับแบบสัมภาษณ์

1) ลักษณะแบบสัมภาษณ์ แบ่งออกเป็น 4 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัวของผู้ให้สัมภาษณ์ มีทั้งหมด 10 ข้อ ใช้กับประชาชน
ที่สุ่มตัวอย่างทุกคน

2.1 กลุ่มเจ้าของกิจการ

2.1.1 กลุ่มโรงแรมและที่พัก 12 ตัวอย่าง

2.1.2 กลุ่มกิจการร้านอาหาร 12 ตัวอย่าง

2.1.3 กลุ่มกิจการร้านจำหน่ายสินค้าพื้นเมืองและ
ของที่ระลึก 4 ตัวอย่าง

2.1.4 กลุ่มกิจการบันเทิงเรีงรมย์ 10 ตัวอย่าง

2.1.5 กลุ่มบริษัทและกิจการนำเที่ยว 10 ตัวอย่าง

- 2.2 กลุ่มพนักงาน เจ้าหน้าที่ และบริกร จำนวน 100 ตัวอย่าง
- 2.3 กลุ่มผู้ประกอบการอิสระ จำนวน 50 ตัวอย่าง
- 2.4 กลุ่มข้าราชการ และผู้มีอาชีพที่ไม่ได้ประโยชน์ จากอุตสาหกรรม การท่องเที่ยว จำนวน 50 ตัวอย่าง

ตอนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพทางเศรษฐกิจของประชาชน ในแหล่งท่องเที่ยว ในจังหวัดสงขลา (ใช้กับทุกกลุ่มตัวอย่าง)

ตอนที่ 4 คำถามแบบปลายเปิด สำหรับผู้ให้สัมภาษณ์ แสดงความคิดเห็น เกี่ยวกับปัญหาของการประกอบอาชีพ และให้ข้อเสนอแนะแก่ผู้ประกอบการ และแก่รัฐบาลเพื่อประกอบการอภิปรายผล

2) กลุ่มประชากรที่ศึกษา คือประชาชนในแหล่งท่องเที่ยวต่อไปนี้

- (1) พื้นที่ในเขตเทศบาลเมืองหาดใหญ่
- (2) พื้นที่ในตำบลเกาะยอ
- (3) พื้นที่บ้านคูซูด อำเภอสิงหนคร
- (4) พื้นที่บ้านสะกอม อำเภอจะนะ

แบบสัมภาษณ์

- ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัวของผู้ให้สัมภาษณ์
- 1.1 ชื่อ นามสกุล.....
 - 1.2 เพศ
 - 1.3 อายุ ปี
 - 1.4 ระดับการศึกษา
 - 1.5 ศาสนา
 - 1.6 สถานภาพสมรส (โสด สมรส หมาย)

- 1.7 อาชีพหลัก
- 1.8 อาชีพรอง
- 1.9 ที่บ้านเรือนอยู่เลขที่ หมู่ที่/ถนน.....
- ตำบล อำเภอ
- จังหวัด
- 1.10 สถานที่อยู่ปัจจุบัน เลขที่ หมู่ที่/ถนน.....
- ตำบล อำเภอ
- จังหวัด

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับผลกระทบจากอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวต่อการจ้างงาน
การมีรายได้ และอาชีพของประชาชน

2.1 กลุ่มเจ้าของกิจการ

2.1.1 กลุ่มเจ้าของกิจการเกี่ยวกับที่พัก

- 1) ชื่อกิจการ
 - 2) ที่อยู่เลขที่ หมู่ที่/ถนน.....
 - ตำบล อำเภอ
 - จังหวัด
 - 3) เริ่มเปิดกิจการ ปี พ.ศ.
 - 4) อาชีพเดิม
 - 5) อาชีพอื่น ๆ (มี/ไม่มี)
 - 6) จำนวนห้องพัก
ประเภท	จำนวน	ห้อง
ประเภท	จำนวน	ห้อง
ประเภท	จำนวน	ห้อง
ประเภท	จำนวน	ห้อง

7) อัตราค่าบริการ ต่อห้อง/วัน

ประเภท ค่าบริการ บาท/วัน

ประเภท ค่าบริการ บาท/วัน

ประเภท ค่าบริการ บาท/วัน

ประเภท ค่าบริการ บาท/วัน

8) รายได้จากค่าที่พักรวมห้องบริการอื่น ๆ

(1) ต่อวัน

(2) ต่อเดือน

(3) ต่อปี

9) รายได้ส่วนใหญ่ ได้จาก (มาก น้อย ตามลำดับหมายเลข)

ค่าห้องพัก

ค่าบริการอาหารและเครื่องดื่ม

ค่าบริการนำเที่ยว

ค่าบริการคานันเทิงเรีงรมย์

อื่น ๆ

10) ลักษณะของผู้ใช้บริการ (ให้หมายเลขเรียงตามลำดับมากน้อย)

พักเป็นครอบครัว หรือญาติพี่น้อง

พักเป็นกลุ่มหรือคณะ

พักห้องคู่ (2-4คน)

พักห้องเดี่ยว (1-2 คน)

11) นักท่องเที่ยวที่มาใช้บริการมาจากที่ใด (ให้หมายเลขมากน้อยตามลำดับ)

นักท่องเที่ยวต่างประเทศ

นักท่องเที่ยวต่างจังหวัด

นักทอ'งเห็'ยว'ทาง'ดำ'เกอ'
ผู้'ใ'ช'บริ'การ'ใน'ทอ'ง'ถึ'น

12) ระยะเวลาที่นักทอ'งเห็'ยว'บริ'การ'ที่'พัก'ของ'ทอ'ง'
(ใ'ท'ห'มา'ย'เล'ข'ร'ี'ย'ง'ล'ำ'ด'ับ'จ'าก'ม'าก'ไป'ห'าน'อ'ย)

1-2 วัน

3-4 วัน

5-6 วัน

7-10 วัน

ม'ำ'ก'กว'า' 10 วัน

13) ช'ว'ง'เว'ล'ด'า'ที่'นัก'ทอ'ง'เห็'ยว'บริ'การ'ของ'ทอ'ง' ม'าก'ที่'สุ'ก'

(1) ใน'ร'อง'ส'ี'ค'า'ห' (วัน'ไท'น)

(2) ใน'ร'อบ'เก็'อน' (ส'ี'ค'า'ห'ไ'น)

(3) ใน'ร'อบ'มี' (เก็'อน'ไ'น)

14) กิ'จ'การ'ของ'ทอ'ง'มี'การ'จ'ำ'ง'งาน

(1) ค'ำ'แ'หน'ง' จ'ำน'ว'น' ค'น

(2) ค'ำ'แ'หน'ง' จ'ำน'ว'น' ค'น

(3) ค'ำ'แ'หน'ง' จ'ำน'ว'น' ค'น

(4) ค'ำ'แ'หน'ง' จ'ำน'ว'น' ค'น

(5) ค'ำ'แ'หน'ง' จ'ำน'ว'น' ค'น

15) อ'ั'ตรา'เงิน'เก็'อน' หรือ'ค'ำ'จ'ำ'ง'

(1) ค'ำ'แ'หน'ง' จ'ำน'ว'น' บ'า'ท

(2) ค'ำ'แ'หน'ง' จ'ำน'ว'น' บ'า'ท

(3) ค'ำ'แ'หน'ง' จ'ำน'ว'น' บ'า'ท

(4) ตำแหน่ง จำนวน บาท

(5) ตำแหน่ง จำนวน บาท

16) รายได้อื่นที่พนักงาน, เจ้าหน้าที่ และบริกรได้รับ

(1)

(2)

(3)

(4)

(5)

17) ท่านเคยคิดเปลี่ยนอาชีพ หรือประกอบอาชีพอื่น เพิ่มหรือไม่

เคยคิด

ไม่เคยคิด

18) ถ้าเคยคิด ท่านคิดจะเปลี่ยนเป็นอาชีพอะไร หรือเพิ่มอาชีพอะไร

(ระบุ)

(1)

(2)

2.1.2 กลุ่มเจ้าของกิจการร้านอาหาร

1) ชื่อกิจการ

2) ตั้งอยู่เลขที่ หมู่/ถนน

ตำบล อำเภอ

จังหวัด

3) เริ่มเปิดกิจการ ปี พ.ศ.

4) อาชีพเดิม

5) อาชีพอื่น ที่มี

6) รายได้จาก ธุรกิจร้านอาหาร รวมทั้งบริการอย่างอื่นโดยเฉลี่ย

(1) ต่อเดือน บาท

(2) ต่อปี บาท

7) ช่วงเวลาที่ลูกค้ามาใช้บริการมาก ระบุ

(1) ในแต่ละวัน ; เวลา

(2) ในรอบสัปดาห์ ; วัน

(3) ในรอบแต่ละเดือน ; สัปดาห์

(4) ในรอบปี ; เดือน

8) ลูกค้าที่ใช้บริการ เป็นลูกค้าประเภทไหนมากที่สุด เรียงตามลำดับโดยให้หมายเลข

ลูกค้าต่างประเทศ

ลูกค้าจากต่างจังหวัด

ลูกค้าจากต่างอำเภอ

ลูกค้าในท้องถิ่น

9) กิจกรรมของงานมีการจ้างงาน

(1) ตำแหน่ง จำนวน คน

(2) ตำแหน่ง จำนวน คน

(3) ตำแหน่ง จำนวน คน

(4) ตำแหน่ง จำนวน คน

(5) ตำแหน่ง จำนวน คน

10) อัตราเงินเคื่อน หรือค่างาง

- (1) ค่าแห่ง จำนวน บาท
(2) ค่าแห่ง จำนวน บาท
(3) ค่าแห่ง จำนวน บาท
(4) ค่าแห่ง จำนวน บาท
(5) ค่าแห่ง จำนวน บาท

11) รายได้อันตพนั้กงาน เจ้าหนัด และบริกรไ้รับ

- (1) :
(2)
(3)
(4)
(5)

12) ท่านเคยคิดจะเบ็ลยบอาร์พ / เข็มอาร์พ บ้างไ้

- ไ้เคยคิด
 เคยคิด

13) ถ้เคยคิด ท่านคิดจะเบ็ลยบเบ็ลอาร์พ หรือเข็มอาร์พอะไร

- (1)
(2)

2.1.3 กุณเจ้าของธุรกิจนำ้เท็ว

- 1) ข้อกิจการ
2) สกพ่ตงกิจการ
.....

3) เริ่มเปิดกิจการ ปี พ.ศ.

4) อาชีพเดิม

5) อาชีพอื่น ที่มี ระบุ

6) ยานพาหนะที่ใช้ในการนำเที่ยว (ให้หมายเลข)

รถบัส

รถตู้

รถเก๋ง

รถตุ๊กตุ๊ก

เรือนำเที่ยว

อื่น ๆ

7) ทำเพิ่มโปรแกรมนำเที่ยว จำนวน โปรแกรม

(1) นำเที่ยว

(2) นำเที่ยว

(3) นำเที่ยว

8) อัตราค่าบริการ/คน/วัน/โปรแกรม

(1) โปรแกรม คนละ บาท

(2) โปรแกรม คนละ บาท

(3) โปรแกรม คนละ บาท

9) รายได้จากธุรกิจนำเที่ยวโดยเฉลี่ย

(1) ต่อวัน บาท

(2) ต่อสัปดาห์ บาท

(3) ต่อเดือน บาท

(4) ต่อปี บาท

10) ช่วงเวลาที่นักท่องเที่ยว ใช้บริการมากที่สุด

(1) ในรอบสัปดาห์ วัน

(2) ในรอบเดือน สัปดาห์

(3) ในรอบปี เดือน

11) กิจกรรมของท่าเรือการจ้างงาน จำนวน คน

(1) ตำแหน่ง จำนวน คน

(2) ตำแหน่ง จำนวน คน

(3) ตำแหน่ง จำนวน คน

(4) ตำแหน่ง จำนวน คน

(5) ตำแหน่ง จำนวน คน

12) อัตราค่าจ้างหรือเงินเดือน

(1) ตำแหน่ง อัตรา บาท

(2) ตำแหน่ง อัตรา บาท

(3) ตำแหน่ง อัตรา บาท

(4) ตำแหน่ง อัตรา บาท

(5) ตำแหน่ง อัตรา บาท

13) รายได้อื่นของพนักงาน เจ้าหน้าที่ และบริกร

(1)

(2)

(3)

(4)

14) ท่านเคยคิดจะเปลี่ยนอาชีพ / เพิ่มอาชีพอื่นบ้างหรือไม่

เคยคิด

ไม่เคยคิด

15) ถ้าเคยคิด ท่านคิดจะเปลี่ยนอาชีพอะไร / เพิ่มอาชีพอะไร

ระบุ

2.1.4 กลุ่มเจ้าของกิจการ ร้านจำหน่ายสินค้าพื้นเมือง และของที่ระลึก

1) ชื่อกิจการ

2) สถานที่ตั้งกิจการ

3) เริ่มเปิดกิจการ ปี พ.ศ.

4) อาชีพเดิม

5) อาชีพอื่น ๆ ถ้ามี ระบุ

6) ประเภทของสินค้าพื้นเมือง และของที่ระลึก ในร้านของท่าน

(1)

(2)

(3)

(4)

(5)

7) แหล่งผลิตสินค้าและของที่ระลึก เรียงลำดับจากน้อยไปมากให้

หมายเลข

ส่วนใหญ่ผลิตเอง

ส่วนใหญ่ผลิตภายในจังหวัดสงขลา

- ส่วนใหญ่ผลิตจากจังหวัดอื่นในภาคใต้
- ผลิตภายในจังหวัด และรับจากจังหวัดอื่น ๆ ในภาคใต้
- มีสัดส่วน พอ ๆ กัน

8) สินค้าพื้นเมืองและของที่ระลึก ที่นักท่องเที่ยวนิยมมาก
ระบุดำเนินการค้าขายมากน้อย

- (1)
- (2)
- (3)
- (4)
- (5)

9) รายได้จากกิจการของท่านโดยเฉลี่ย

- (1) ต่อวัน
- (2) ต่อเดือน
- (3) ต่อปี

10) ช่วงเวลาที่จำหน่ายสินค้าได้ดีที่สุด

- (1) ในรอบสัปดาห์ วัน
- (2) ในรอบเดือน สัปดาห์
- (3) ในรอบปี เดือน

11) ส่วนใหญ่ลูกค้าเป็นเพศ

- ชาย
- หญิง

12) วัยของลูกค้า ส่วนใหญ่อยู่ในช่วงอายุ

- 20 ปีลงมา
- 21 - 30 ปี

- 31- 40 ปี
- 41- 50 ปี
- 51 - 60 ปี
- 60 ปีขึ้นไป

13) กิจการของท่านมีการจ้างงาน จำนวน คน

- (1) ตำแหน่ง จำนวน คน
- (2) ตำแหน่ง จำนวน คน
- (3) ตำแหน่ง จำนวน คน
- (4) ตำแหน่ง จำนวน คน
- (5) ตำแหน่ง จำนวน คน

14) อัตราเงินเคื่อน หรือคางาง

- (1) ตำแหน่ง อัตรา บาท
- (2) ตำแหน่ง อัตรา บาท
- (3) ตำแหน่ง อัตรา บาท
- (4) ตำแหน่ง อัตรา บาท
- (5) ตำแหน่ง อัตรา บาท

15) รายได้อันที่พนักงาน เจาหน้าท่ในร้านของท่านได้รับ
ระบุ (ถ้ามี)

- 1)
- 2)
- 3)

16) ท่านเคยคิดจะเปลี่ยนอาชีพ/ประกอบอาชีพอื่นเพิ่มหรือไม่

- เคยคิด
- ไม่เคยคิด

17) ถ้าเกยคิด ท่านคิดจะเปลี่ยนเป็นอาชีพอะไร/ เพิ่มอาชีพอะไร

(1)

(2)

2.1.5 กลุ่มกิจการประเภทบันเทิง เริงรมย์

1) ชื่อกิจการ

2) สถานที่ตั้งกิจการ

3) เริ่มเปิดกิจการ ปี พ.ศ.

4) อาชีพเดิม

5) อาชีพอื่น (ถ้ามี)

6) รายได้จากการดำเนินการโดยเฉลี่ย

(1) ต่อเดือน

(2) ต่อปี

7) ช่วงเวลาที่นักท่องเที่ยวมาใช้บริการมากที่สุด

(1) ในรอบสัปดาห์ วัน

(2) ในรอบเดือน สัปดาห์ที่

(3) ในรอบปี เดือน

8) นักท่องเที่ยวที่มาใช้บริการของท่าน ส่วนใหญ่เป็นนักท่องเที่ยวประเภทใด

นักท่องเที่ยวต่างประเทศ

นักท่องเที่ยวต่างจังหวัด

นักท่องเที่ยวต่างอำเภอ

บุคคลในท้องถิ่น

9) ลักษณะของผู้ให้บริการ

- มาเดี่ยว
- มากครั้งละ 2-3 คน
- มาเป็นกลุ่มตั้งแต่ 3 คนขึ้นไป

10) วัยของผู้มาให้บริการ ส่วนใหญ่

- 20 ปี ลงมา
- 21 - 30 ปี
- 31 - 40 ปี
- 41 - 50 ปี
- 51 - 60 ปี
- 60 ปีขึ้นไป

11) กิจกรรมของท่านมีการจ้างงาน จำนวน คน

- (1) ตำแหน่ง จำนวน คน
- (2) ตำแหน่ง จำนวน คน
- (3) ตำแหน่ง จำนวน คน
- (4) ตำแหน่ง จำนวน คน
- (5) ตำแหน่ง จำนวน คน

12) อัตราเงินเคื่อน หรือค่าจ้าง

- (1) ตำแหน่ง อัตรา บาท
- (2) ตำแหน่ง อัตรา บาท
- (3) ตำแหน่ง อัตรา บาท
- (4) ตำแหน่ง อัตรา บาท
- (5) ตำแหน่ง อัตรา บาท

13) รายได้อันหนึ่งของพนักงาน เจ้าหน้าที่และบริการ

(1)

(2)

(3)

14) ท่านเคยคิดจะเปลี่ยนอาชีพ/เพิ่มอาชีพ หรือไม่

เคยคิด

ไม่เคยคิด

15) ถ้าเคยคิด ท่านคิดจะเปลี่ยนเป็นอาชีพอะไร/เพิ่มอาชีพอะไร

(1)

(2)

2.2 กลุ่มพนักงาน เจ้าหน้าที่ และบริการ

1) ตำแหน่ง

2) ลักษณะงาน

3) เริ่มประกอบอาชีพนี้เมื่อปี พ.ศ.

4) อาชีพเดิม (ถ้ามี)

5) อาชีพของบิดา/มารดา

6) รายได้ตลอดเดือนโดยเฉลี่ย

7) ที่มาของรายได้

(1)

(2)

(3)

(4)

(5)

8) ช่องทางการกำหนดราคาของอาหาร

(1)

(2)

(3)

9) ความรู้ความสามารถ ที่จำเป็นสำหรับผู้ประกอบอาชีพนี้

(1)

(2)

10) เวลาทำงาน

(1) กลางวัน กลางคืน ทั้งสองอย่าง

(2) ชั่วโมงทำงาน (ชม./วัน)

11) ท่านเคยคิดจะ เปลี่ยนอาชีพ หรือเพิ่มอาชีพหรือไม่

เคยคิด

ไม่เคยคิด

12) ถ้าเคยคิด ท่านคิดจะ เปลี่ยนอาชีพหรือเพิ่มอาชีพอะไร (ระบุ)

(1)

(2)

2.3 กลุ่มผู้ประกอบการอิสระ

1) ชื่ออาชีพ

2) ลักษณะอาชีพ

3) เริ่มประกอบอาชีพนี้ เมื่อ พ.ศ.

4) อาชีพเดิม

5) อาชีพของบิดา/มารดา

6) รายได้โดยเฉลี่ย

(1) ต่อวัน บาท

(2) ต่อเดือน บาท

(3) ต่อปี บาท

7) ช่องทางการมาหา

(1)

(2)

(3)

8) ความรู้ความสามารถที่จำเป็นสำหรับผู้ประกอบอาชีพนี้

(1)

(2)

(3)

9) เวลาทำงาน

(1) กลางวัน กลางคืน ทั้งสอง

(2) ชั่วโมงทำงาน (ชม./วัน)

10) ท่านเคยคิดจะเปลี่ยนอาชีพหรือเพิ่มอาชีพหรือไม่

เคยคิด

ไม่เคยคิด

11) ถ้าเคยคิด ท่านคิดจะเปลี่ยนอาชีพ หรือเพิ่มอาชีพอะไร

(1)

(2)

12) เหตุผลที่คิดจะเปลี่ยนอาชีพ หรือเพิ่มอาชีพ

2.4 กลุ่มข้าราชการ และผู้มีอาชีพที่ไม่ได้ประโยชน์จากอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว

1) ชื่ออาชีพ

2) ลักษณะงาน

3) อาชีพเดิม (ถ้ามี)

4) อาชีพของบิดา/มารดา

5) รายได้โดยเฉลี่ย

(1) ต่อเดือน บาท

(2) ต่อปี บาท

6) ช่องทางความก้าวหน้าในอาชีพ

(1)

(2)

(3)

7) ความรู้ความสามารถที่จำเป็น สำหรับผู้ประกอบการอาชีพนี้

(1)

(2)

(3)

8) ระยะเวลาทำงาน

(1) กลางวัน กลางคืน ทั้งสอง

(2) ชั่วโมงทำงาน (ชม./วัน)

9) ท่านเคยคิดจะเปลี่ยนอาชีพหรือไม่

เคยคิด

ไม่เคยคิด

10) ถ้าเคยคิดท่านคิดจะเปลี่ยนเป็นอาชีพอะไร

ตอนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานการณ์ทางเศรษฐกิจของประชาชน ในแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดสงขลา (ไว้กับทุกกลุ่มตัวอย่าง)

3.1 ข้อมูลเกี่ยวกับสิ่งอำนวยความสะดวก ภายในบ้าน
ขณะที่ท่านมีสิ่งอำนวยความสะดวกต่อไปนี้หรือไม่ (ไว้วิธีสัมภาษณ์และสังเกต)

20 คะแนน

- 1) วิทยุ
- 2) วิทยุแท็บ
- 3) เตาไฟฟ้า
- 4) เครื่องหุงต้มไฟฟ้าอัตโนมัติ
- 5) โทรทัศน์
- 6) ตู้เย็น
- 7) เตาอบ หรือหม้ออบอาหารไฟฟ้า
- 8) เครื่องปรับอากาศ
- 9) ชุดกรองน้ำไฟฟ้า
- 10) พัดลม
- 11) นาฬิกาข้อมือ
- 12) นาฬิกาแขวน
- 13) สร้อยคอทองคำ
- 14) รถจักรยานยนต์

- 15) รถยนต์นั่งส่วนบุคคล
- 16) เตาแก๊ส
- 17) จักรเย็บผ้า
- 18) เครื่องซักผ้าอัตโนมัติ
- 19) เครื่องดูดฝุ่น
- 20) ทีวีไอ

รวม คะแนน

3.2 ข้อมูลเกี่ยวกับที่อยู่อาศัย

3.2.1 ที่อยู่อาศัยของท่านจัดอยู่ในข้อใด

- 1) บ้านของท่านเอง (20 คะแนน)
- 2) บ้านเช่า (10 คะแนน)
- 3) ห้องแม่ในเช่าหรือหอพัก (5 คะแนน)
- 4) อาศัยอยู่กับญาติหรือเพื่อนโดยไม่เสียค่าเช่า (3 คะแนน)
- 5) อาศัยอยู่กับนายจ้างโดยไม่เสียค่าเช่า (3 คะแนน)

รวม คะแนน

3.2.2 ข้อมูลลักษณะของบ้านหรือที่พักเป็นของตนเอง

- 1) บ้านชั้นเดียว ตึกพื้นดิน (2 คะแนน)
- 2) บ้านชั้นเดียว ยกพื้นสูง (4 คะแนน)
- 3) บ้านสองชั้น (6 คะแนน)
- 4) ห้องแถว เรือนแถว ตึกแถวชั้นเดียว (6 คะแนน)
- 5) ห้องแถว เรือนแถว ตึกแถวสองชั้น (8 คะแนน)
- 6) ห้องแถว ตึกแถวสามชั้น (10 คะแนน)
- 7) อพาร์ทเมนต์ แฟลต (10 คะแนน)

รวม คะแนน

หมายเหตุ ในกรณีที่เป็บ้านเรา ให้นำหนักคะแนน เป็น 1,2,3,4,5 โดยการ
ประเมินของผู้สัมภาษณ์

3.2.3 ข้อมูลเกี่ยวกับขนาดของบ้าน

1) ขนาดเล็ก	(4 คะแนน)
2) ขนาดกลาง	(7 คะแนน)
3) ขนาดใหญ่	(10 คะแนน)

หมายเหตุ เกี่ยวกับขนาดของบ้าน ในกรณีที่เป็บ้านเรา ให้นำหนักคะแนนดังนี้

(1) บ้านขนาดเล็ก	(2 คะแนน)
(2) บ้านขนาดกลาง	(4 คะแนน)
(3) บ้านขนาดใหญ่	(6 คะแนน)

3.2.4 ข้อมูลเกี่ยวกับคุณภาพของบ้าน

1) ต่ำ	(4 คะแนน)
2) ปานกลาง	(7 คะแนน)
3) ดี	(10 คะแนน)

รวม คะแนน

หมายเหตุ เกี่ยวกับคุณภาพของบ้าน ในกรณีที่เป็บ้านเรา ให้นำหนักคะแนนดังนี้

(1) ต่ำ	(2 คะแนน)
(2) ปานกลาง	(4คะแนน)
(3) ดี	(6 คะแนน)

3.2.5 ข้อมูลเกี่ยวกับเสื่อผ้า เครื่องนุ่งห่มของท่าน และสมาชิกในครอบครัว

1) มีไร้เพียงพอเท่าที่จำเป็น	(4 คะแนน)
2) มีไร้เพียงพออย่างสบาย	(7 คะแนน)
3) มีไร้เพียงพอ ตามสมัยนิยมและโอกาส
ต่าง ๆ	(10 คะแนน)

รวม คะแนน

ตอนที่ 4 ตำถวมแบบปลายเปิด สำหรับผู้ให้สัมภาษณ์ แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา
อุปสรรค ของการประกอบอาชีพ และข้อเสนอแนะแก่ผู้ประกอบการอาชีพและรัฐบาล
เพื่อใ้ผู้ประกอบการอาชีพรายผล

1) ปัญหาอุปสรรค ของการดำเนินธุรกิจการทองเทียว หรือประกอบอาชีพเกี่ยวกับ
การทองเทียวของท่าน

.....
.....
.....
.....
.....
.....

2) ความคิดเห็น

(1) การสร้างงาน

.....
.....
.....

(2) การแก้ปัญหาการวางงาน ของผู้ประกอบการที่กษาระกั้ต่าง ๆ

.....
.....
.....

(3) ผลกระทบในทางที่ดี และไม่ดีแก่ท้องถิ่นและภูมิภาค

.....

.....

.....

.....

3) ข้อเสนอแนะต่อประชาชนและภูมิภาค

.....

.....

.....

.....

.....

.....